

**КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ –
ОБЛАСНОГО ЦЕНТРУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА
РОБОТИ З ТАЛАНОВИТОЮ МОЛОДДЮ**

ЗВІТ
про велосипедний похід
третього ступеня складності
Сумською областю
з 15 до 20 червня 2021 року

за маршрутом:

*с. Токарі – джерело Вакалівське –
р. Псел (біля с. Могриця) – с. Мала Рибиця –
р. Сироватка (біля с. Залізняк) – с. Велика Чернеччина*

Маршрутний лист
№ 3 вело /21

Керівник походу:

Мараховська Зоя Анатоліївна

Адреса: вул. Холодногірська, 5,

с. В. Чернеччина,

Сумської міської громади

Телефон: 066-708-31-30

Заступник керівника:

Мараховський Станіслав Олексійович

Адреса: вул. Холодногірська, 5,

с. В. Чернеччина,

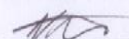
Сумської міської громади

Телефон: 099-100-45-20

Маршрутно-кваліфікаційна комісія розглянула звіт і вважає, що похід може бути зарахований усім учасникам і керівнику, як похід третього ступеня складності

м. Суми – 2021 р.

Голова МКК

(Кондратенко Д.Б.)

Україна
Комунальний заклад
Сумської обласної ради -
обласний центр позашкільної освіти
та роботи з талановитою молоддю
Туристська
маршрутно-кваліфікаційна
комісія
218-00-1Н013000

З М І С Т

1. Довідкові відомості про похід	- 3
2. Склад групи	- 4
3. Відомості про район походу	- 7
4. Оглядова карта району походу	- 9
5. Графік руху	- 11
6. Технічний опис маршруту	- 13
7. Карта першого дня походу	- 21
8. Карта другого дня походу	- 29
9. Карта третього дня походу	- 40
10. Карта п'ятого дня походу	- 49
11. Карта шостого дня походу	- 59
12.Опис краєзнавчої роботи на маршруті	- 60
13.Підсумки, висновки, рекомендації	- 64
14.Додатки	
14.1. Додаток 1.	- 60
14.2. Маршрутна документація	- 66
14.3. Додаток 2.	- 68
14.4. Список використаних джерел	- 72

У звіті використовуються такі скорочення:

Пн, Пд	північ, південь
Зх, Сх	захід, схід
ПнСх, ПнЗх	північний схід, північний захід
ПдСх, ПдЗх	південний схід, південний захід
год.	година
хв.	хвилина
км	кілометри
м	метри
сmt.	селище міського типу
с.	село
х.	хутір
м.	місто
вул.	вулиця
буд.	будинок
ур.	урочище
р.	річка

ДОВІДКОВІ ВІДОМОСТІ ПРО ПОХІД

<i>Вид туризму:</i>	велосипедний
<i>Категорія складності:</i>	третій ступінь
<i>Район походу:</i>	Сумська область
<i>Строки проведення походу:</i>	15-20 червня 2021 року
<i>Нитка маршруту:</i>	

с. Токарі – с. Бітиця – джерело Вакалівське – с. Кияниця – с. Мар'їне – с. Могриця – р. Псел (біля с. Могриця) – с. Велика Рибиця – с. Миропілля – с. Мала Рибиця – с. Осоївка – р. Сироватка (біля с. Залізняк) – с. Верхня Сироватка – м. Суми – с. Токарі – с. Велика Чернеччина

Довжина активної частини маршруту: 133 км

Тривалість походу: – 6 днів
- активна частина подорожі – 5 днів
- кількість днів відпочинку – 1 днювання
- краєзнавча робота, екскурсійна програма – під час активної частини походу.

Аварійний вихід з маршруту:

з ділянки Токарі – Липняк: на траси Н 12 та Т 19 01;
з ділянки с. Вакалівщина – с. Кияниця: на трасу Т 19 01.

У розробці запасного варіанту немає потреби, оскільки маршрут проходить густонаселеною територією з розвинутою сіткою шляхів сполучення.

Назва та шифр МКК:

МКК Сумського обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю
Шифр: 218-00-1Н013000
Адреса: 40007, м. Суми, вул. Серпнева, 14-а
Телефон: 0542-33-11-85

ДОВІДКОВІ ВІДОМОСТІ ПРО РАЙОН ПОХОДУ

Маршрут походу проходить територією реформованого Сумського району Сумської області, раніше це – Сумський та Краснопільський райони.

Сумська область розташована в північно-східній частині України. На півночі та сході вона межує з Белгородською, Курською та Брянською областями Російської Федерації. На півдні і південному сході має кордон з Харківською, на заході – з Чернігівською та Полтавською областями. Загальна площа Сумської області становить 23,8 тис. км².

Область розташована в межах двох фізико-географічних зон – Полісся та Лісостепу.

Маршрут походу проходить у межах Сумського підвищеного лісостепу, для якого характерні лісостепові ландшафти, з чергуванням лісових масивів і степових ділянок.

Рельєф району походу характеризується бугристим, хвилястим типом місцевості на межиріччях і глибоко розчленованими схилами річкових долин, високою інтенсивністю ерозійних процесів та наявністю борових терас річки Псел.

Район подорожі характеризується складною мозаїкою ґрунтового покриву. Тут поширені сірі лісові, дерново-підзолисті, чорноземні, лучні та болотні ґрунти.

Клімат лісостепу – помірно-континентальний з середніми температурами липня: +17°C - +19°C, січня -5°C - -8°C та середньорічною кількістю опадів 470 – 590 мм.

Гідрографічна сітка досить густа з чисельними озерами, ставками, заболоченими ділянками, утвореними р. Псел та невеликими річками місцевого значення: р. Олешня, р. Рибиця, р. Прикіл, р. Сироватка.

Рослинний та тваринний світ досить різноманітний. На борових терасах р. Псел – сухі соснові бори. Крім цього зустрічаються дуби, берези, ясени та інші листові дерева, на луках – лучна, а на заболочених ділянках – болотна рослинність. Серед лісових масивів переважають дубові, а на піщаних терасах річок – соснові ліси. У лісах багато сухостою.

Тваринний світ дуже різноманітний: лосі, косулі, дикі кабани, вовки, лисиці, зайці, борсуки, куниці, білки, понад річками можна побачити бобрів, нутрій, видр, а із представників степової фауни – тхорів, польових мишей, ящірок, чорних гадюк тощо. 40 видів рослин та 80 видів тварин, які зустрічаються на території області, занесені до Червоної книги України.

Похід проходить густонаселеною територією з розгалуженою сіткою автомобільних доріг. Ступінь туристського освоєння району досить висока. Є можливість проведення ступеневих походів і походів I-II категорій складності з пішохідного, водного та велосипедного туризму, а взимку, при наявності снігового покриву, лижного туризму.

Практично на всьому маршруті є можливість поповнення запасів продуктів харчування в торгових точках сіл, через які проходить маршрут. Лікарні, фельдшерсько-акушерські пункти та відділення зв'язку знаходяться у населених пунктах: с. Токарі, с. В. Чернеччина, , с. Могриця, с. Миропілля, с. Осоївка, с. Глибне, с. В. Сироватка, м. Суми.

Район подорожі має регулярне транспортне сполучення між селами та обласним центром. У разі виникнення аварійної ситуації виходи з маршруту здійснюються на автомобільні шляхи: Краснопілля – Суми, Суми – Миропілля – Глибне, Суми – Курськ.

Підрозділів спеціалізованих аварійно-рятувальних загонів служб розшуку та надання допомоги туристам на території Сумської області немає.

Мобільний зв'язок є на всьому маршруті.

Маршрут багатий на природні пам'ятки та мальовничі куточки природи.

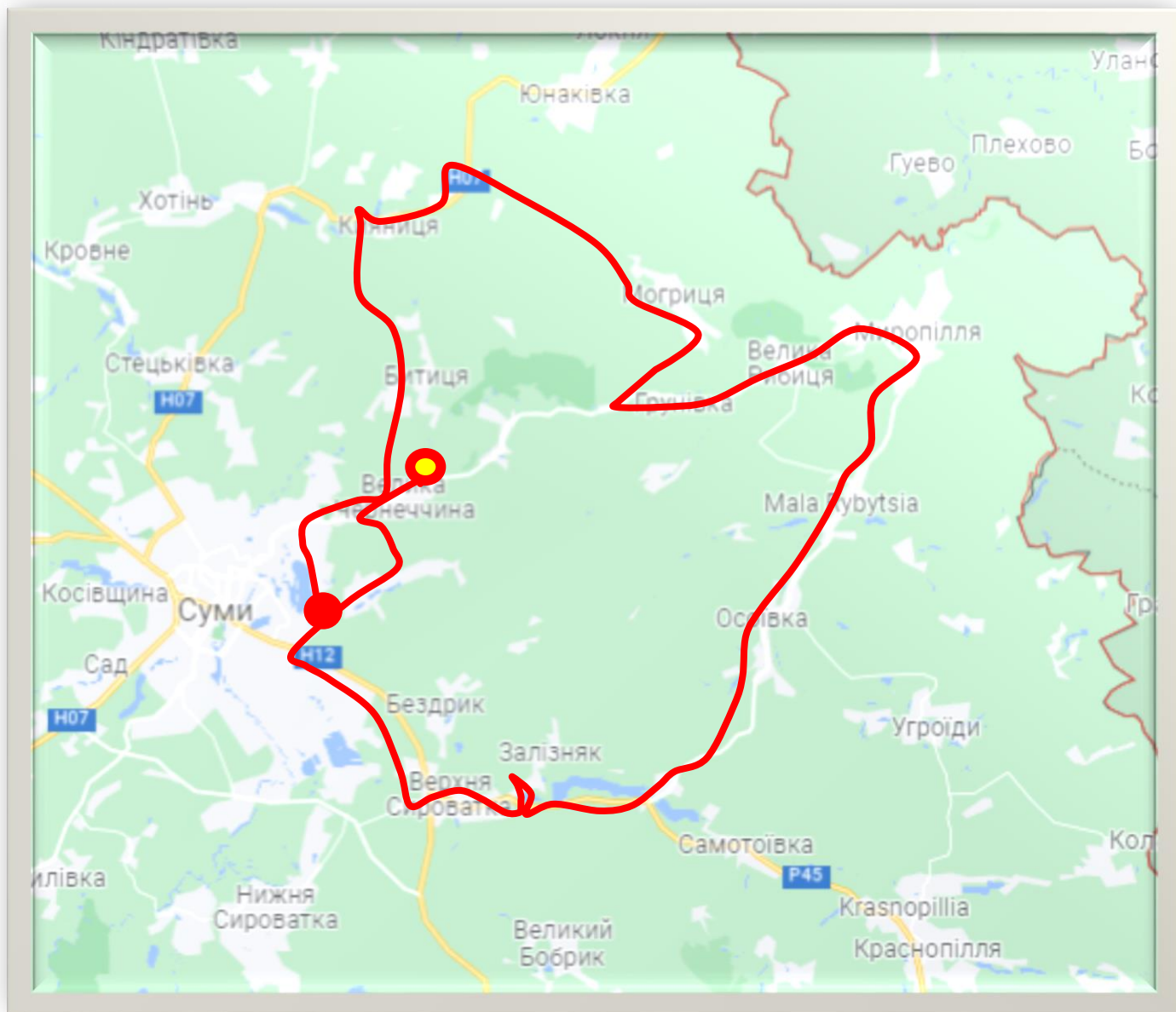
Рекомендуємо:

- відвідати гідрологічну пам'ятку природи місцевого значення «Джерело Вакалівське» з питною водою гідрокарбонатним кальцієво-магнієвим залізистим складом;
- прогулятися територією парку-пам'ятки «Кияницький» – палацу та маєтку Лещинських з ландшафтним дендропарком, який розташований на березі величезного ставка, штучно створеного на р. Олешня;
- відпочити в мальовничих місцях на березі р. Сироватка неподалік від сіл Залізняк та Стінка;
- дослідити крейдові кар'єри та унікальні пагорби, які утворилися в результаті танення льодовика з унікальним мальовничим ландшафтом та реліктовими рослинами в ландшафтному заказнику «Могрицький»;
- попити смачної джерельної води у криничках сіл Токарі, Могриця та Запсілля;
- відвідати Миколаївський монастир з унікальним старовинним храмом кінця XIX ст. в с. Миропілля;
- відпочити та насолодитися краєвидами на берегах р. Псел в с. В. Чернеччина, с. Могриця, с. Запсілля, м. Суми;
- у м. Суми відвідати краєзнавчий та художній музеї, народний музей історії альпінізму, будинок-музей А.П. Чехова, Воскресенський кафедральний собор – пам'ятку архітектури початку XVIII ст., Спасо-Преображенський кафедральний собор, Іллінську та Троїцьку церкви; пройтися пішохідними вулицями історичної частини міста, помилуватися фонтаном «Садко».

ОГЛЯДОВІ КАРТИ РАЙОНУ ПОХОДУ

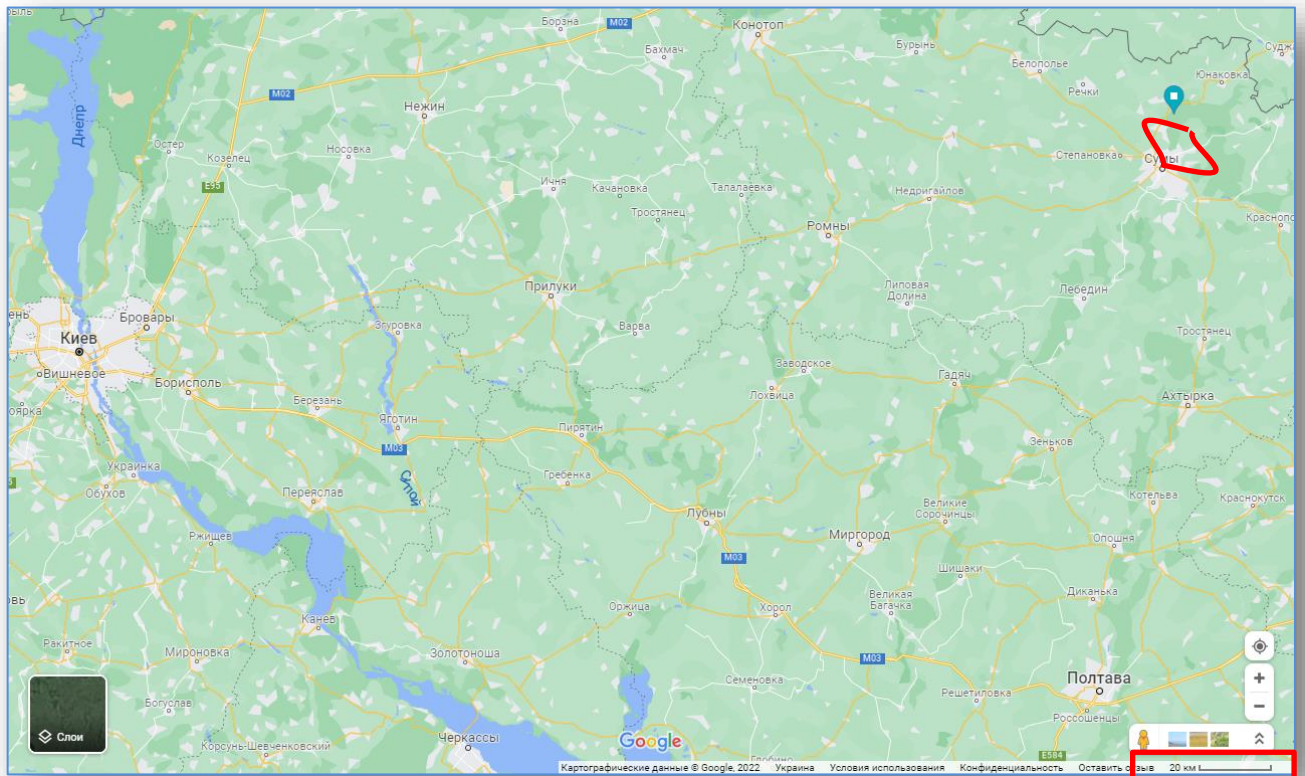
Карта 1

Масштаб 1 : 180 000

- місце початку походу
- місце завершення походу
- маршрут походу

Карта 2

Умовні позначки:

Район походу

Лінійний масштаб карти

20 км

ГРАФІК РУХУ

День в дорозі	Дата	Ділянка маршруту (початковий та кінцевий пункти ділянки)	Пройд. шлях (км)	Чистий ходовий час (год. хв.)	Природні та штучні перешкоди, небезпечні ділянки	Краєзнавчі об'єкти тощо
1.	15.06	с. Токарі – Вакалівське джерело	21	2 год.	Їдемо вулицею с. Токарі стареньким асфальтовим покриттям, місцями вицент зруйнованим до лісу. Далі: спочатку піщаною дорогою по під лісом, потім розмитою глинистою ґрунтовою спускаємося з гори на піщану дорогу вздовж поля і далі лісовою дорогою, до крайньої хати маленького села Липняк. Виїжджаємо ґрунтовою до траси Т 19 01 і нею до села Велика Чернеччина, а потім асфальтованою дорогою в напрямку мосту через р. Псел. Далі дорога пролягає через ліс повз декілька відпочинкових закладів. Стареньким твердим покриттям їдемо до Битиці. Село Битиця майже плавно переходить в маленьке с. Вакалівщина. Після в'їжджаємо в ліс. Це великий лісовий масив, який простягається аж до кордону з Російською Федерацією. Проїжджаємо повз велике лісове озеро і покращеною ґрунтовою прибуваємо до джерела Вакалівське.	Гарні місця для відпочинку на р. Псел. Джерело Вакалівське. Гарний бівуак біля джерела.
2.	16.06	Вакалівське джерело – р. Псел (біля с. Могриця)	26	3 год.	Денний перехід пересіченою місцевістю, де є багато підйомів та спусків. Від стоянки покращена ґрунтовка до виїзду з лісу. Досить стрімкий підйом і відповідно спуск до с. Кияниця. Далі траса Н 07 до повороту на с. Мар'їне. Дорога і надалі пролягає пересіченою місцевістю. Плавними підйомами та поступовими спусками проминаємо с. Храпівщина. Від повороту старенька асфальтована дорога через поля з постійними спусками до с. Мар'їне. Спускається до низу, піднімається до гори. Лісом старенький, частково зруйнований асфальт, переходить у бруківку аж до Могрицького лісництва. Селом Могриця стара асфальтована дорога пересіченою місцевістю. Далі піщана ґрунтовка до сільського пляжу на р. Псел.	Парк-пам'ятка «Кияницький» – палац та маєток Лещинських з ландшафтним дендропарком. Ландшафтний заказник «Могрицький». Гарна стоянка на березі р. Псел
3.	17.06	Днювання. Сільський пляж на р. Псел (біля с. Могриця)				Ландшафтний заказник «Могрицький». Гарна стоянка на березі р. Псел

4.	18.06	р. Псел (біля с. Могриця)-с. Мала Рибиця	29	2 год. 30 хв.	<i>Від стоянки ґрунтовка зораними луками до мосту через р. Псел. Далі траса Т 19 01. Асфальтована дорога не дуже гарної якості через с. Грунівка, на виїзді підйом в 10%. Дорога пересіченою місцевістю, новим дорожнім покриттям до с. Велика Рибиця. Ще один міст через р. Псел. Асфальтована дорога і надалі нова до с. Запсілля. У ньому нас застав ливень, далі їдемо по дощу. Ще один міст через р. Псел, за ним с. Миропілля. За ним асфальтована дорога дуже розбита, місцями дощенту та і надалі пролягає пересіченою місцевістю до с. Мала Рибиця.</i>	Криничка зі смачною водою у с. Запсілля. Миколаївський монастир у с. Миропілля
5.	19.06	с. Мала Рибиця – р. Сироватка (біля с. Залізняк)	24	2 год.	<i>Рух трасою Т 1901 повз стелу с. М. Рибиця. Зруйнована дорога пересіченою місцевістю повз села Осоївка, Глибне з невеликими підйомами та плавними спусками. Періодично починається дощик. Виїжджаємо на трасу Р 45. Потім через дачний масив ґрунтовкою їдемо до дамби через ставок і до місця ночівлі на маленькій річечці Сироватка біля с. Залізняк.</i>	Гарна стоянка на березі р. Сироватка
6.	20.06	р. Сироватка (біля с. Залізняк) – с. Велика Чернеччина	33	2 год.	<i>Від місця ночівлі ґрунтовка до дамби і по ній. Через дачний масив на трасу Р 45 і нею через с. Стінка до с. Верхня Сироватка. Гарне дорожнє покриття селом до траси Н 12. Далі дорога міжобласного значення з доволі інтенсивним рухом до м. Суми. Потім стара асфальтована дорога до с. Токарі. Селом до ґрунтовки, яка веде навпростець до с. Велика Чернеччина. Крайніми вулицями Великої Чернеччини через луки до р. Псел. Ґрунтовка через луки до в'їзду в с. В. Чернеччина.</i>	Гарні місця для відпочинку на р. Псел.
		Усього	133 км			

ТЕХНІЧНИЙ ОПИС МАРШРУТУ

День перший

15 червня 2021 року

с. Токарі – Вакалівське джерело

Пройдено 21 км

Чистий ходовий час: 2 год.

Середня швидкість – 10,5 км/год.

Дороги з твердим покриттям – 16,3 км

Грунтові дороги – 4,7 км

Погодні умови: ясно, спека

Вихід об 11 годині

Стали на ночівлю о 15 годині

Розпочинаємо маршрут походу з території Токарівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Бездрицької сільської ради Сумського району.

В перший день походу заплановано подолати порівняно невелику відстань, всього 21 км. А кінцевою точкою денного переходу є гідрологічна пам'ятка природи «Джерело Вакалівське», яка знаходиться неподалік с. Вакалівщина Сумської ОТГ.

Від будівлі школи (**фото 2**) їдемо сільською вулицею (**фото 3**) стареньким асфальтовим покриттям, місцями вщент зруйнованим, на Пн 1,5 км до лісу. Звертаємо вліво і рухаємося 2,7 км на Пн: спочатку піщаною дорогою (**фото 4**) попід лісом, потім розмитою глинистою грунтовою (**фото 5**). Далі спускаємося з гори на піщану дорогу вздовж поля і рухаємося лісовою дорогою, яка приводить нас до крайньої хати маленького села Липняк.

Це вже землі Сумської ОТГ і до кінцевої точки денного переходу будемо подорожувати її територією. Проїжджаємо крайньою вулицею грунтовою 100 м до траси Т 19 01. Звертаємо вправо на ПнСх в напрямку села Велика Чернеччина і їдемо 3,5 км асфальтованою дорогою до повороту вліво (Пн) в напрямку мосту через р. Псел. І через 800 м фотографуємося на цьому об'єкті (**фото 6**).

Близько дев'яти кілометрів ми проїхали за одну годину, бо піщані ділянки грунтової сповільнювали рух. Навколо, біля річки, багато місць для відпочинку та купання, тому ми також вирішили скористатися такою нагодою і зробили привал неподалік мосту в затінку. За дві години, добре перепочивши, вирушаємо далі.

Дорога пролягає через ліс знову на ПнСх повз декілька відпочинкових закладів. Стареньким твердим покриттям їдемо далі (**фото 7**). Через 4 км виїжджаємо з лісу, прямуємо на Пн до с. Битиця. За 1,2 км фотографуємося біля дорожнього знаку (**фото 8**). Село Битиця простягається ще на 4,3 км і майже плавно переходить в маленьке с. Вакалівщина (**фото 9**). Їдемо ним 1 км (**фото 10**) і в'їжджаємо в ліс. Це великий лісовий масив, який простягається аж до кордону з Російською Федерацією.

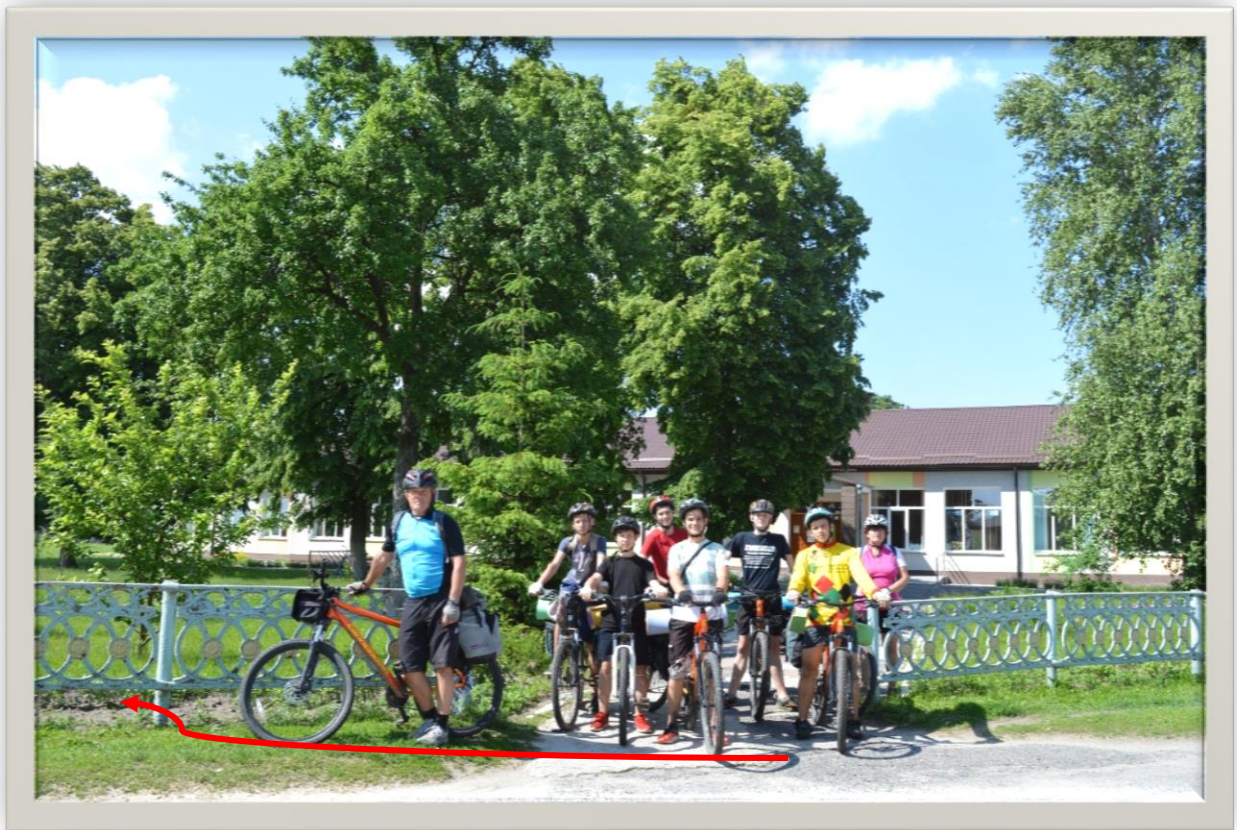

Фото 2. Виходимо на маршрут від будівлі Токарівської ЗОШ

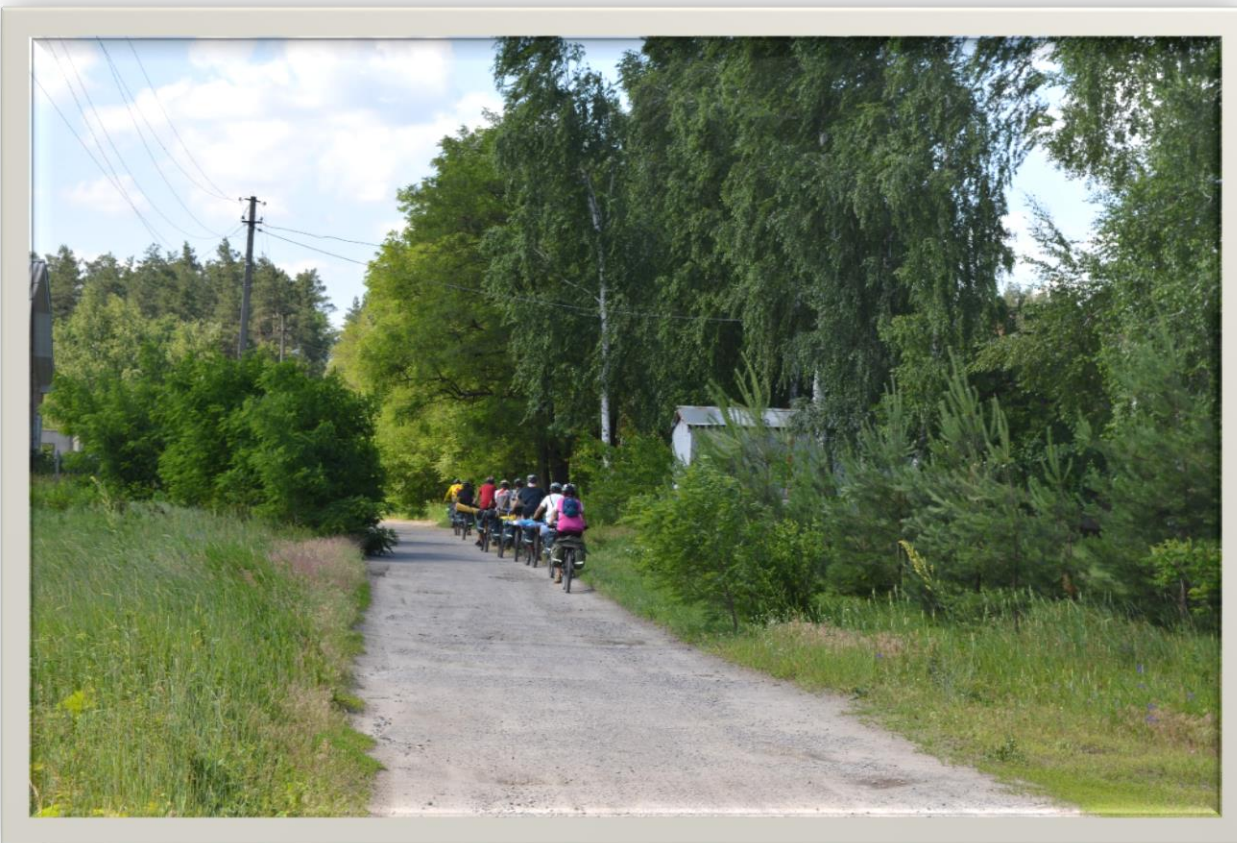

Фото 3. Їдемо вулицею с. Токарі

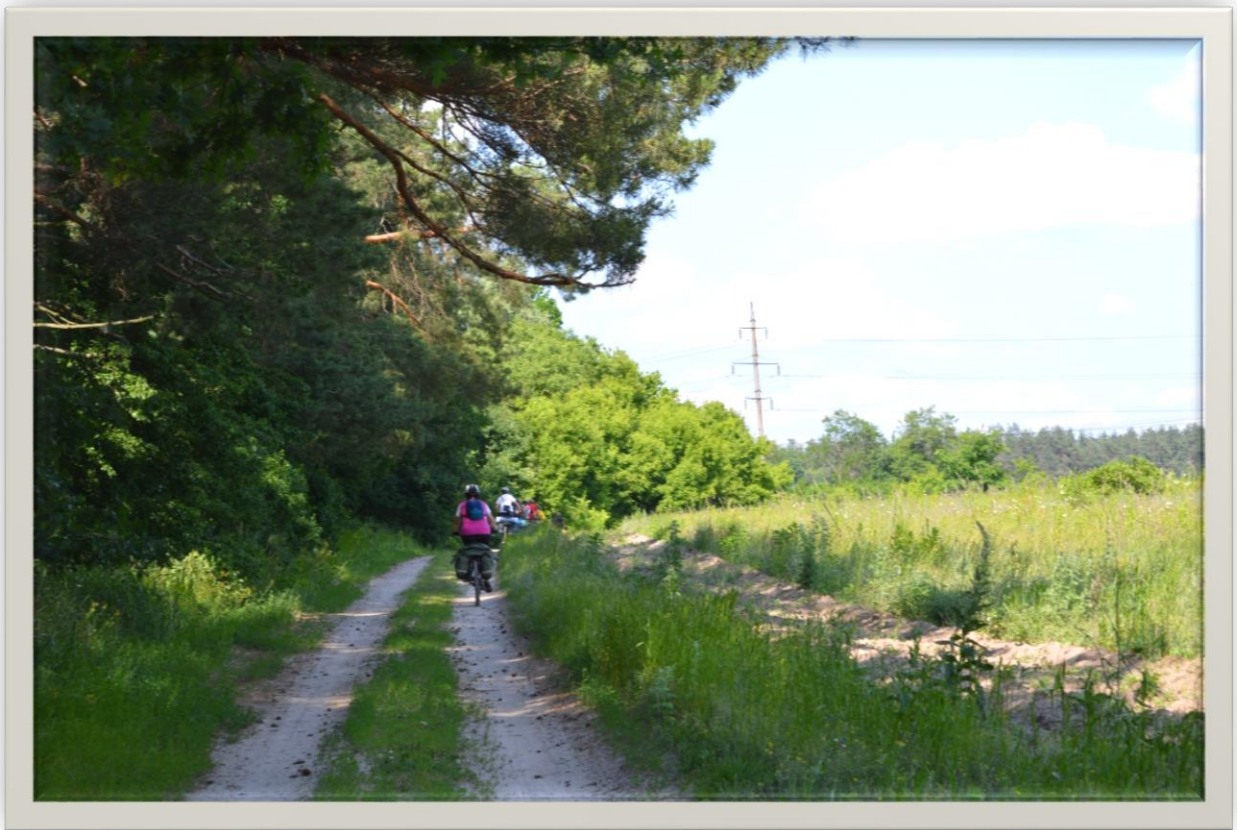

Фото 4. Рухаємося піщаною дорогою за с. Токарі

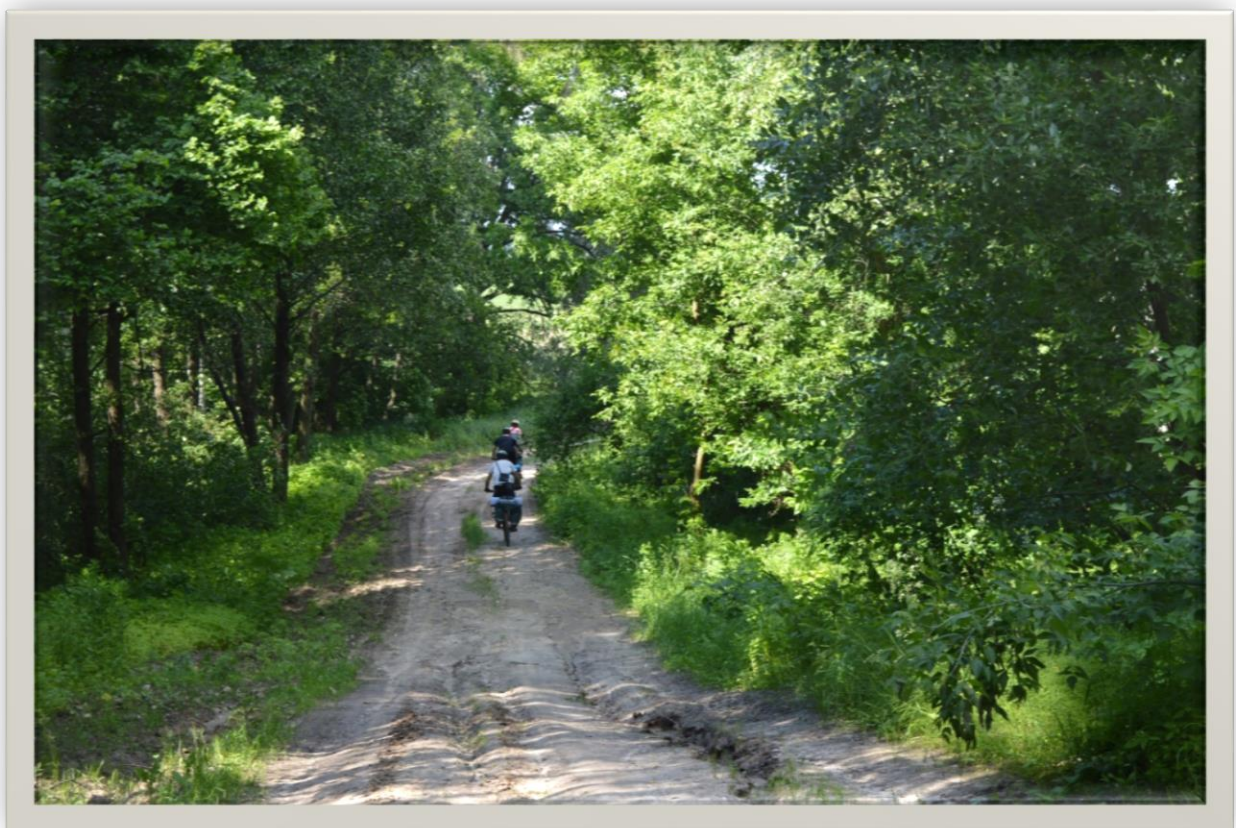

Фото 5. Спускаємося розмитою глинистою ґрунтовкою

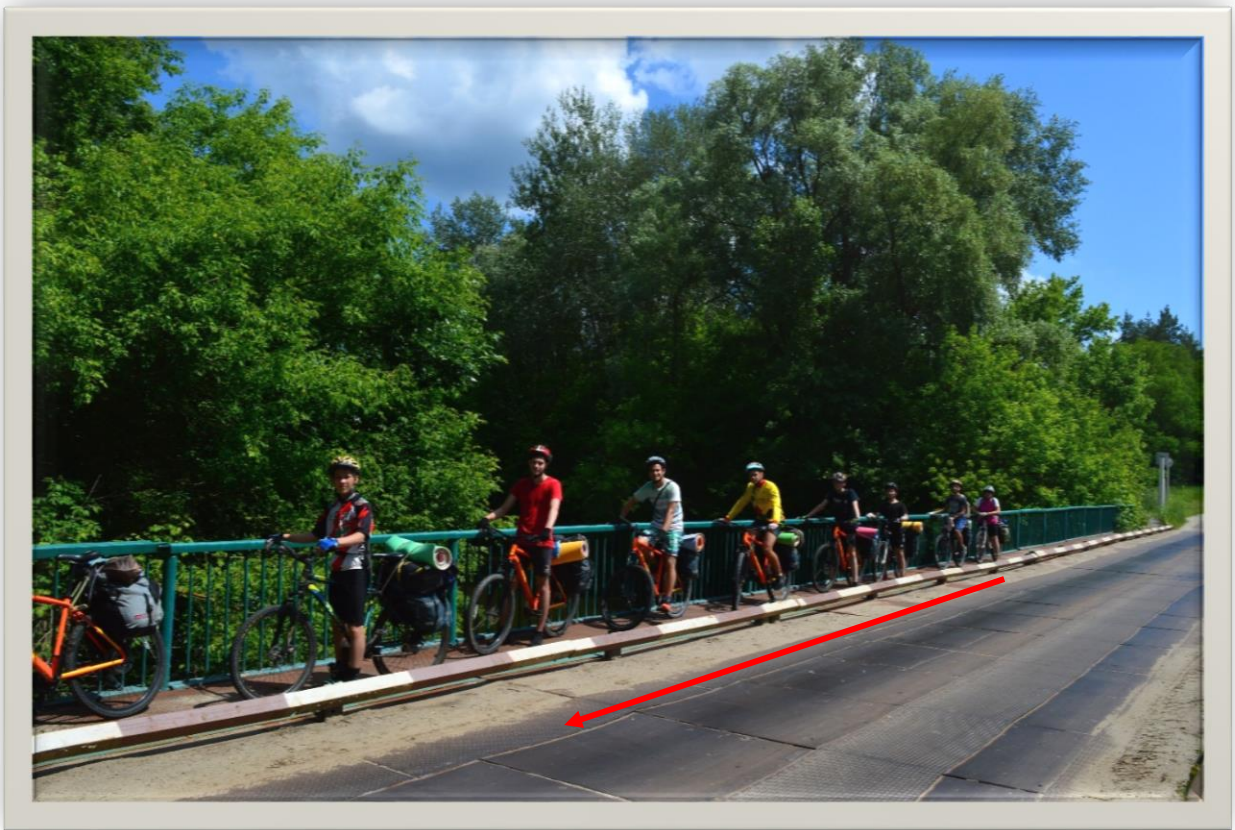

Фото 6. Переїжджаємо міст через р. Псел біля с. Велика Чернеччина

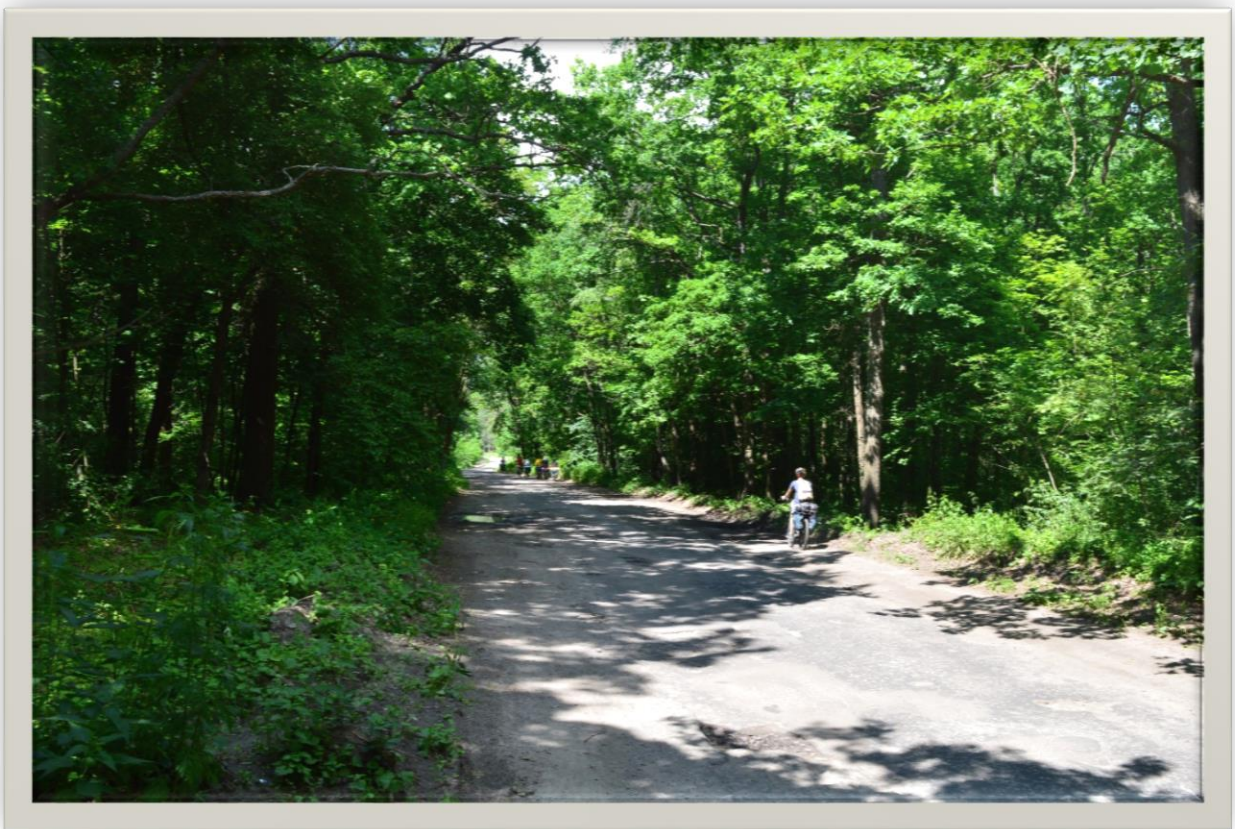

Фото 7. Їдемо стареньким твердим покриттям через ліс до с. Битиця

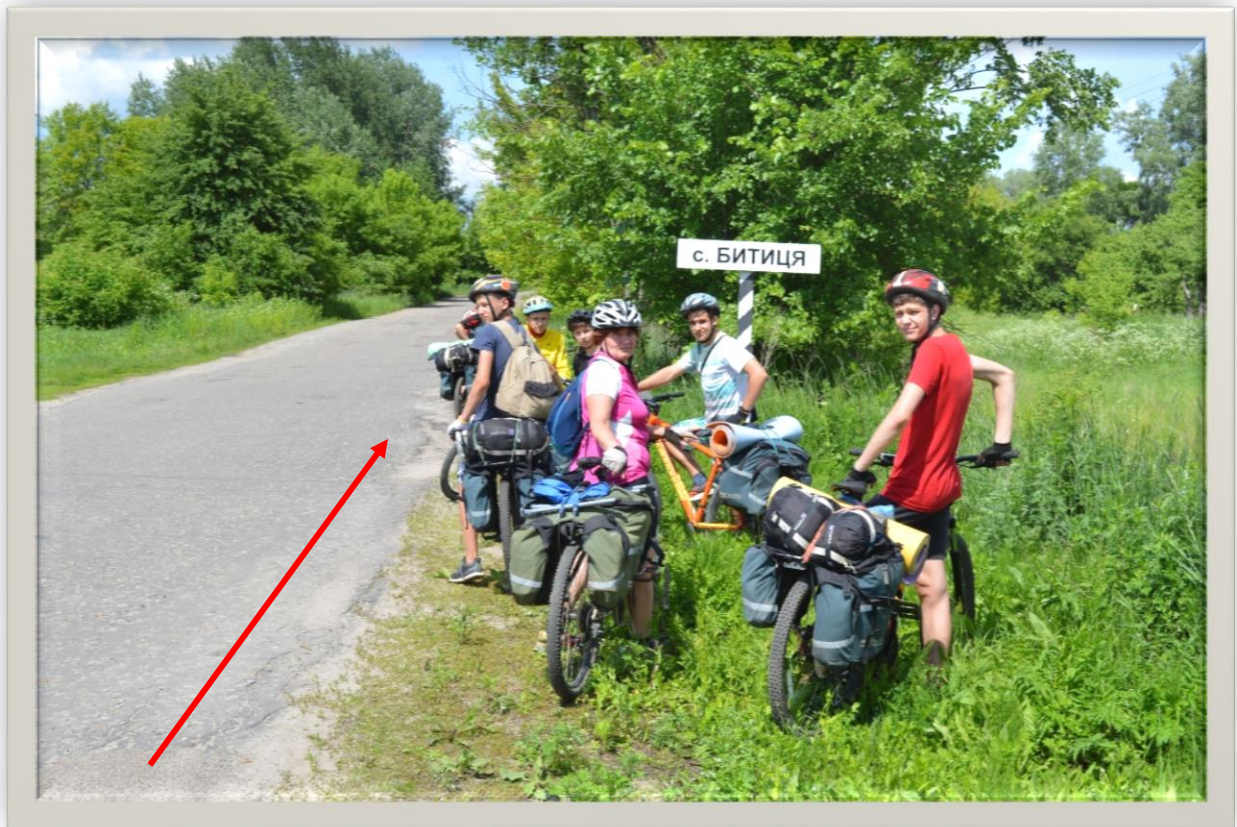

Фото 8. На в'їзді в с. Битиця

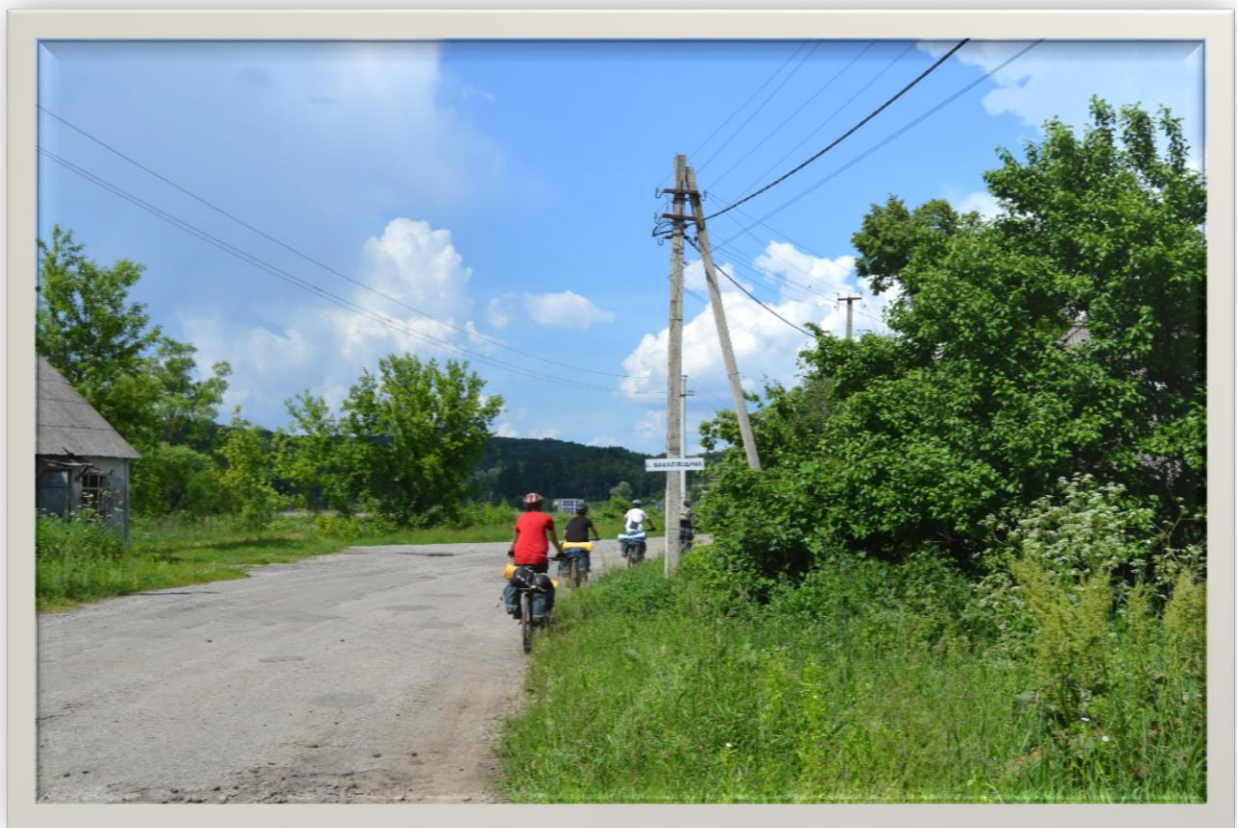

Фото 9. Проминаємо дорожній знак с. Вакалівщина

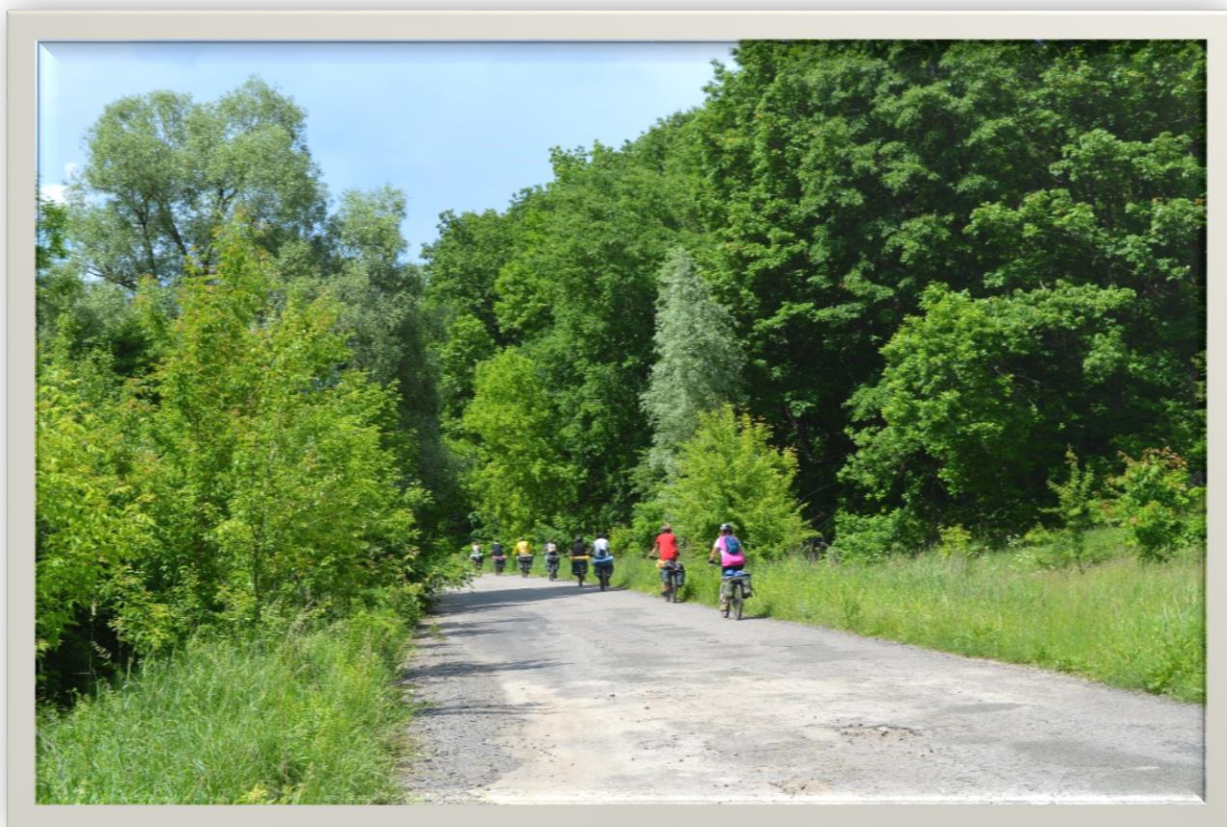

Фото 10. Дорога між с. Вакалівщина та лісовим озером

Проїжджаємо повз велике лісове озеро (**фото 11**) і за 1,6 км покращеною ґрунтовкою (**фото 12**) прибуваємо до джерела Вакалівське (**фото 13**).

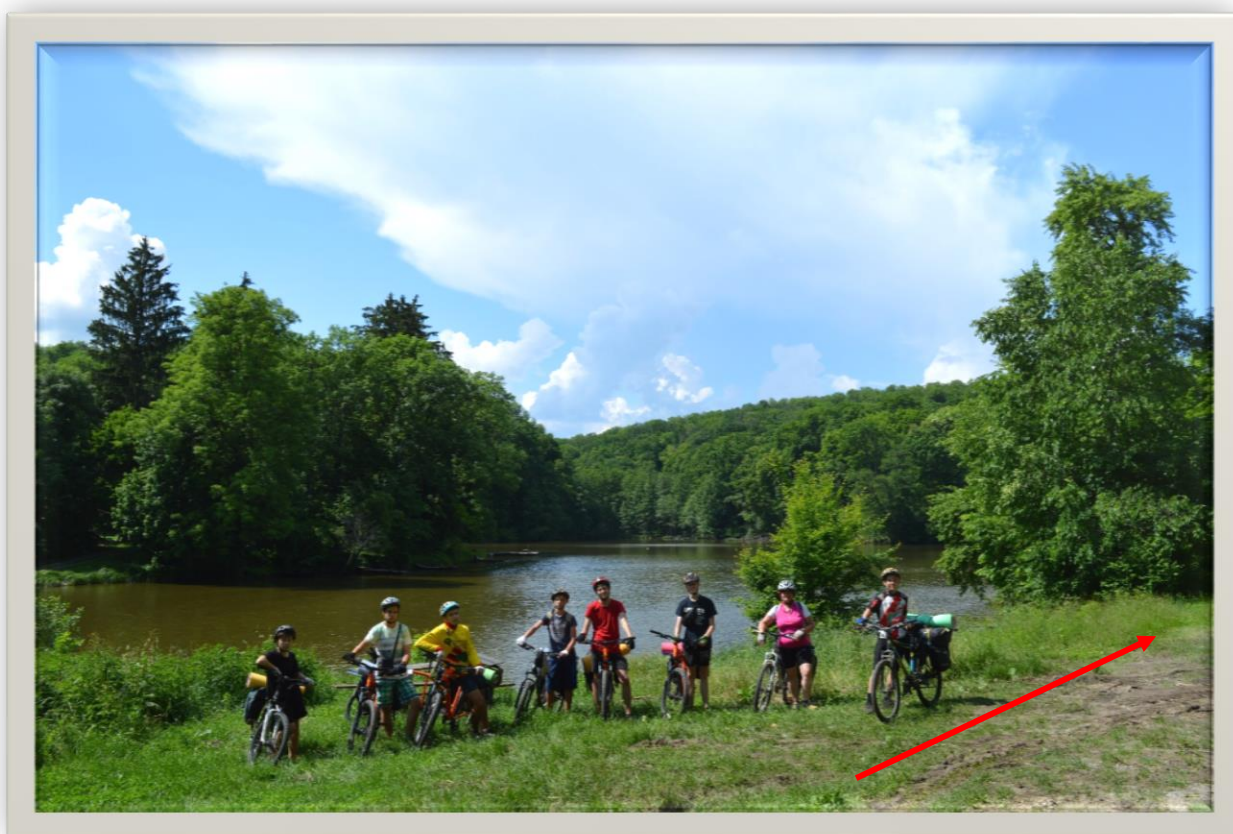

Фото 11. Лісове озеро за с. Вакалівщина

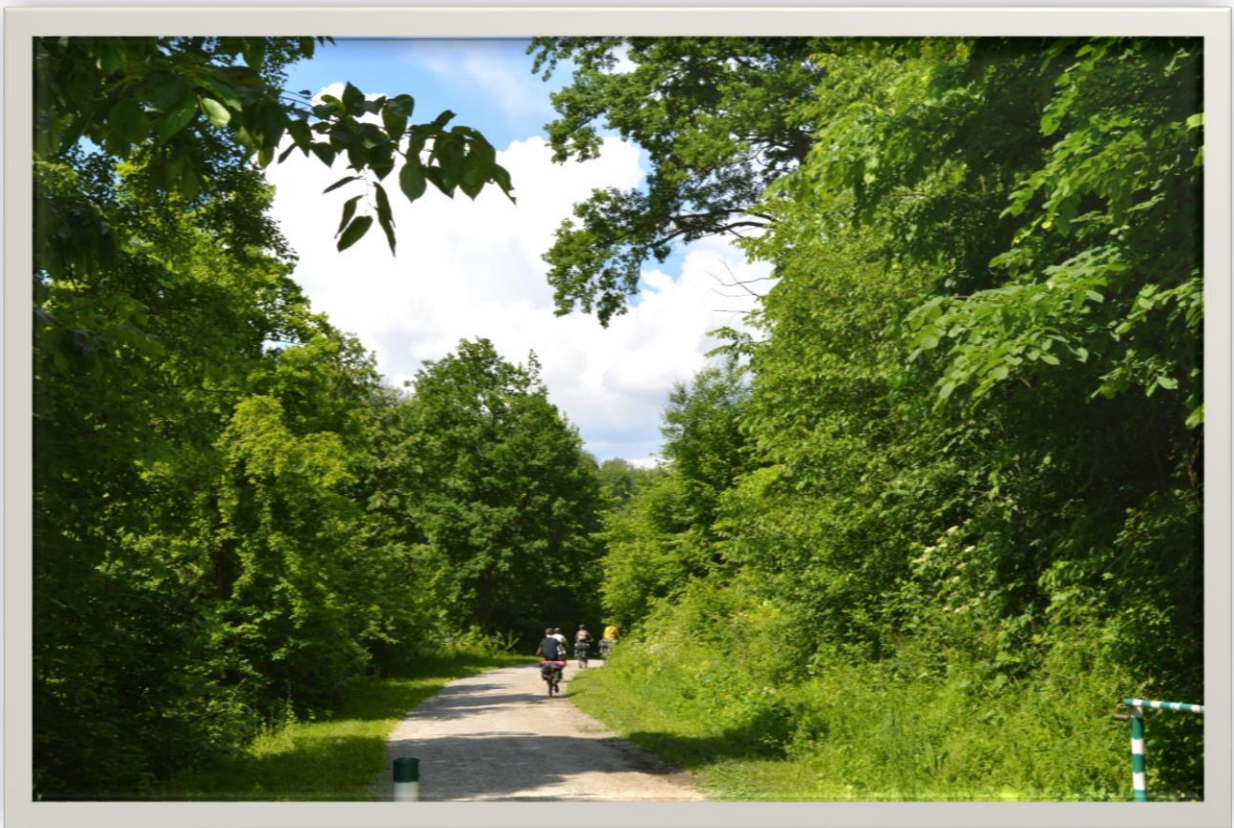

Фото 12. Їдемо покращеною ґрунтовкою від озера до джерела

Фото 13. На в'їзді до джерела Вакалівське

Звертаємо вліво, проходимо шлагбаум і через 300 м зупиняємося біля джерела. Тут обладнане місце для бівуаку. Є бесідка, смітник, місце для вогнища і гарний рівний майданчик для наметів. На вулиці сьогодні спекотна погода, а тут тінь, що нас дуже порадувало.

О 15 годині вже встановлюємо намети (фото 14), збираємо дрова для вогнища. Воду для приготування їжі ми привезли з собою, бо у джерелі вода мінеральна, на якій не бажано готувати. Ми з задоволенням вгамовували нею спрагу (фото 15).

Фото 14. Бівуак

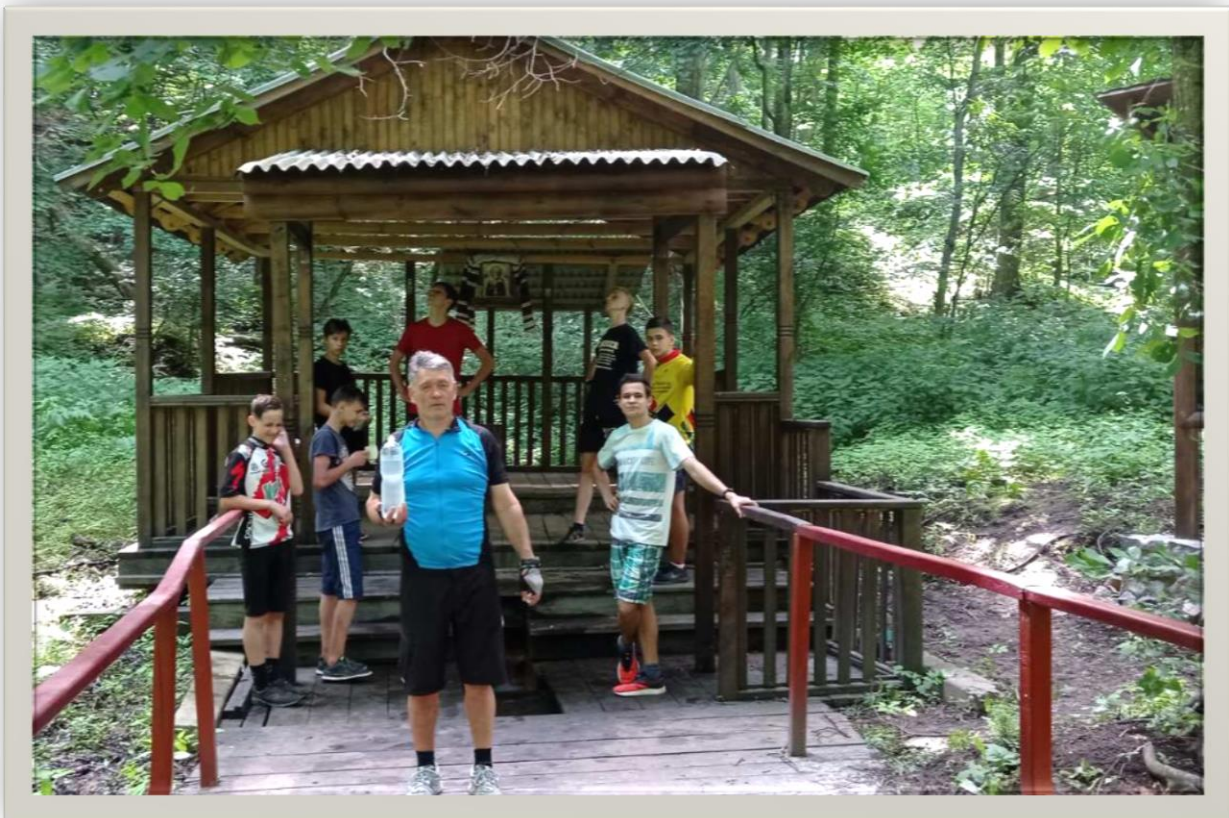
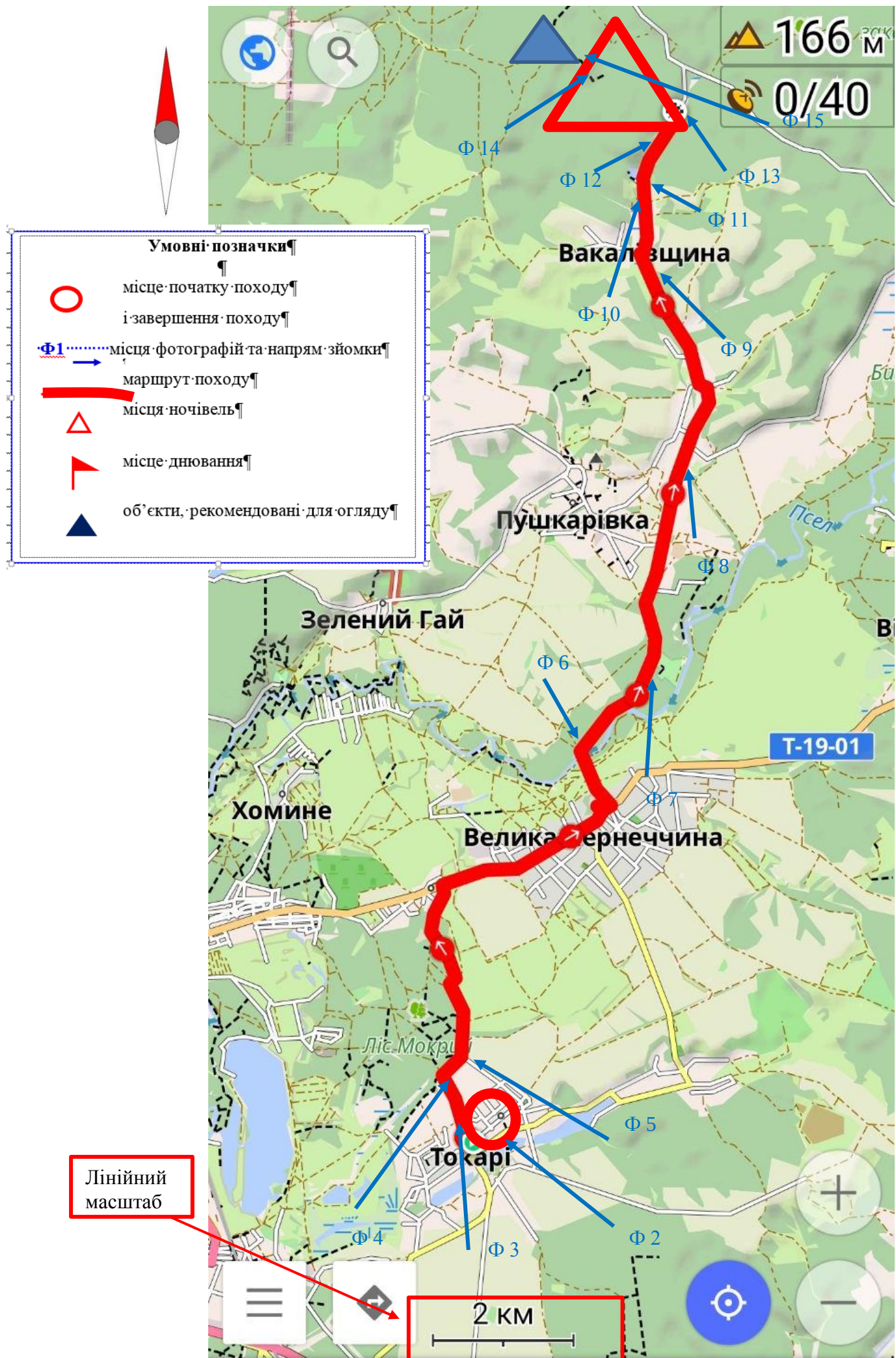

Фото 15. Набираємо воду у джерелі Вакалівське

Вакалівське джерело – р. Псел (біля с. Могриця)

Пройдено 26 км

Чистий ходовий час: 3 год.

Середня швидкість – 8,7 км/год.

Погодні умови: ясно, спека

Дороги з твердим покриттям – 19,5 км

Ґрунтові дороги – 6,5 км

Вихід о 10 годині

Стали на ночівлю о 16 годині

Сьогоднішня подорож продовжиться Сумським районом, територією Юнаківської ОТГ. Денний перехід пролягає пересіченою місцевістю, тому на шляху є багато підйомів та спусків.

Виходимо на маршрут (**фото 16**) о 10 годині. Від місця стоянки вирушаємо в зворотному напрямку 300 м, звертаємо вліво на Пн. Проїжджаємо покращеною ґрунтовкою 700 м (**фото 17**) і змінюємо напрямок руху на ПнЗх. Протягом 2 км до виїзду з лісу ми долаємо досить стрімкий підйом і відповідно спуск (**фото 18**) за 20 хв. І з гори вже бачимо перші споруди населеного пункту. За 1,5 км (10 хв.) перетинаємо трасу Н 07 в центрі с. Кияниця. З цього місця їдемо 500 м до парку-пам'ятки «Кияницький» – палацу та маєтку Ліщинських з ландшафтним дендропарком (**фото 19**). Він розташований на березі величезного ставка (**фото 20**), штучно створеного на р. Олешня. Робимо привал біля ставка, перечікуємо спеку.

Повертаємося в зворотному напрямку 500 м до траси Н 07. Нею ми повинні проїхати 4 км на Сх до повороту на с. Мар'їне. Дорога і надалі пролягає пересіченою місцевістю (**фото 21**). Плавними підйомами та поступовими спусками за 30 хвилин ми звертаємо з траси, проминувши с. Храпівщина (**фото 22**). Від повороту і далі старенька асфальтована дорога пролягає через поля з постійними спусками. Вже за 2,5 км (10 хв.) проминаємо с. Мар'їне (**фото 23**). А далі дорога не тільки спускається вниз (**фото 24**), а й піднімається вгору. Насолоджуючись краєвидами, долаємо ще 4,3 км (30 хв.) до в'їзду в ліс. Далі старенький, частково зруйнований асфальт, переходить у бруківку (**фото 25**). Їдемо нею ще 20 хвилин 4,2 км і зупиняємося для фотографування та перепочинку біля Могрицького лісництва (**фото 26**).

Наступний відрізок шляху в 3,5 км с. Могриця пролягає і надалі пересіченою місцевістю. Це стара асфальтована дорога. Через 25 хв. з'їжджаємо на піщану ґрунтовку і вже за 2 км (15 хв.) о 16 годині зупиняємося неподалік сільського пляжу на р. Псел для ночівлі (**фото 27**) та днювання. Це затишна галявина в стороні від пляжу, а у ліску багато сухих дров, для вогнища.

Фото 16. Виходимо на маршрут від джерела Вакалівське

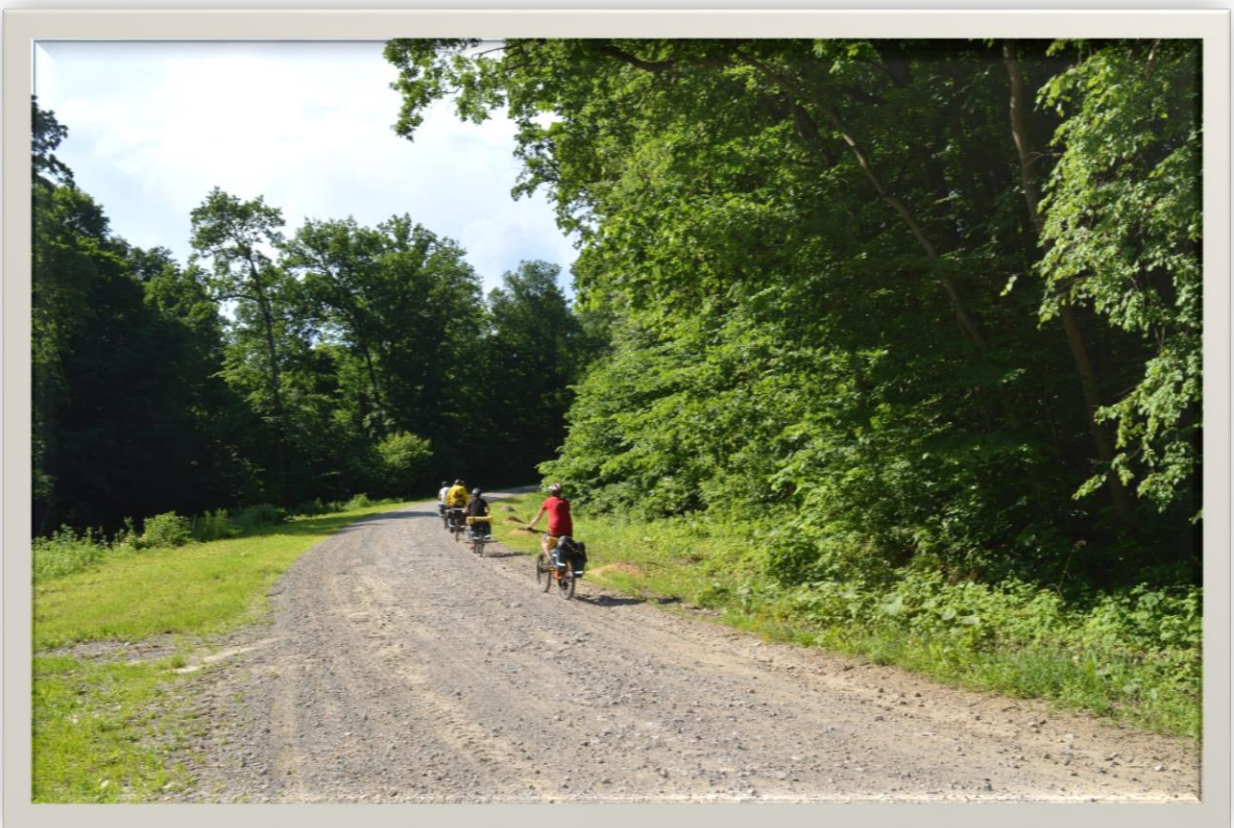

Фото 17. Покращена ґрунтова до с. Кияниця

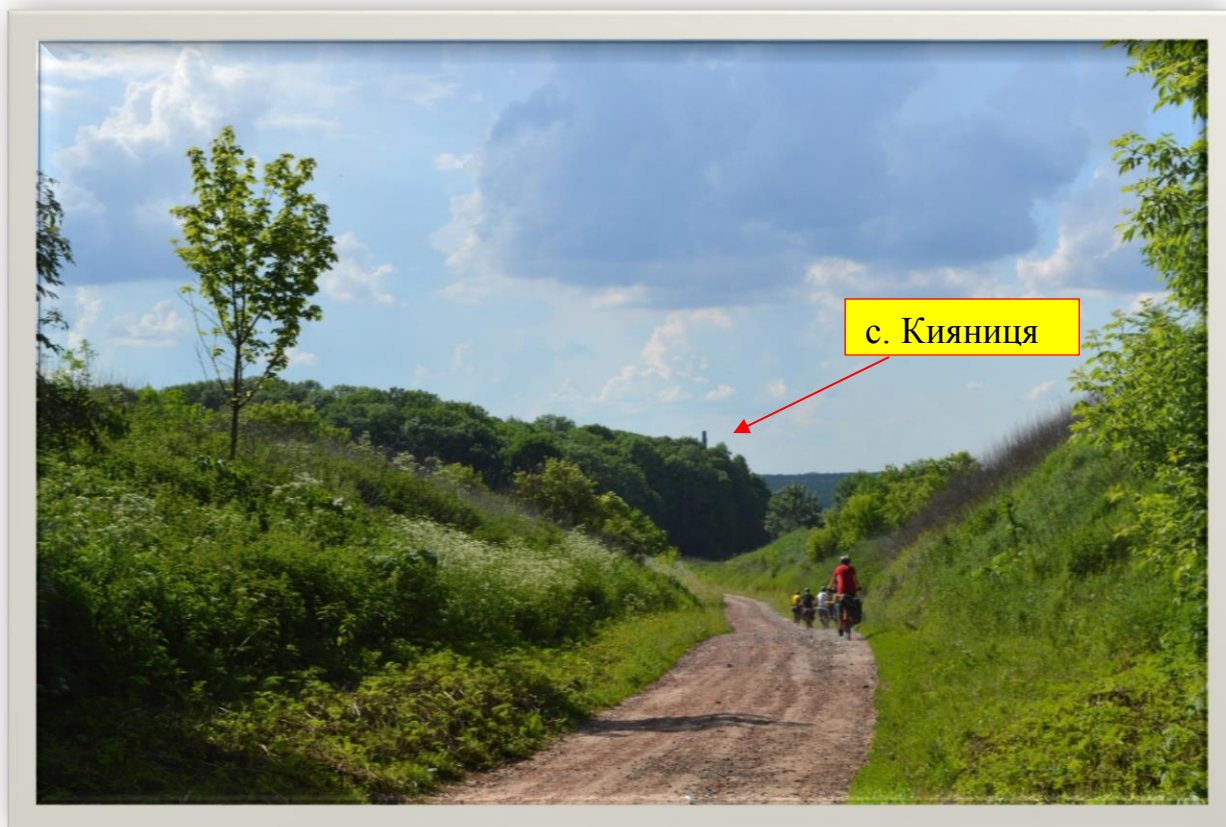

Фото 18. Спуск до с. Кияниця

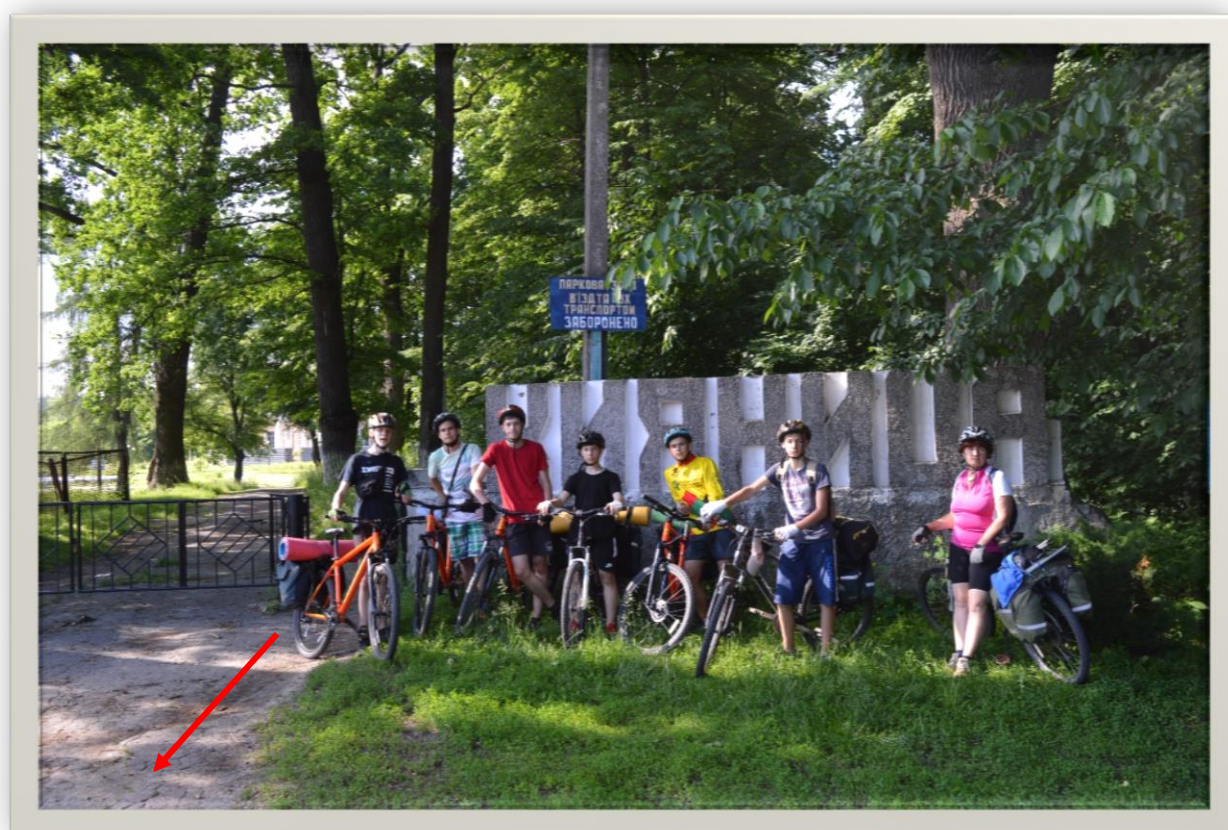

Фото 19. Перед входом до парку-пам'ятки «Кияницький»

Фото 20. На березі величезного ставка біля парку-пам'ятки «Кияницький»

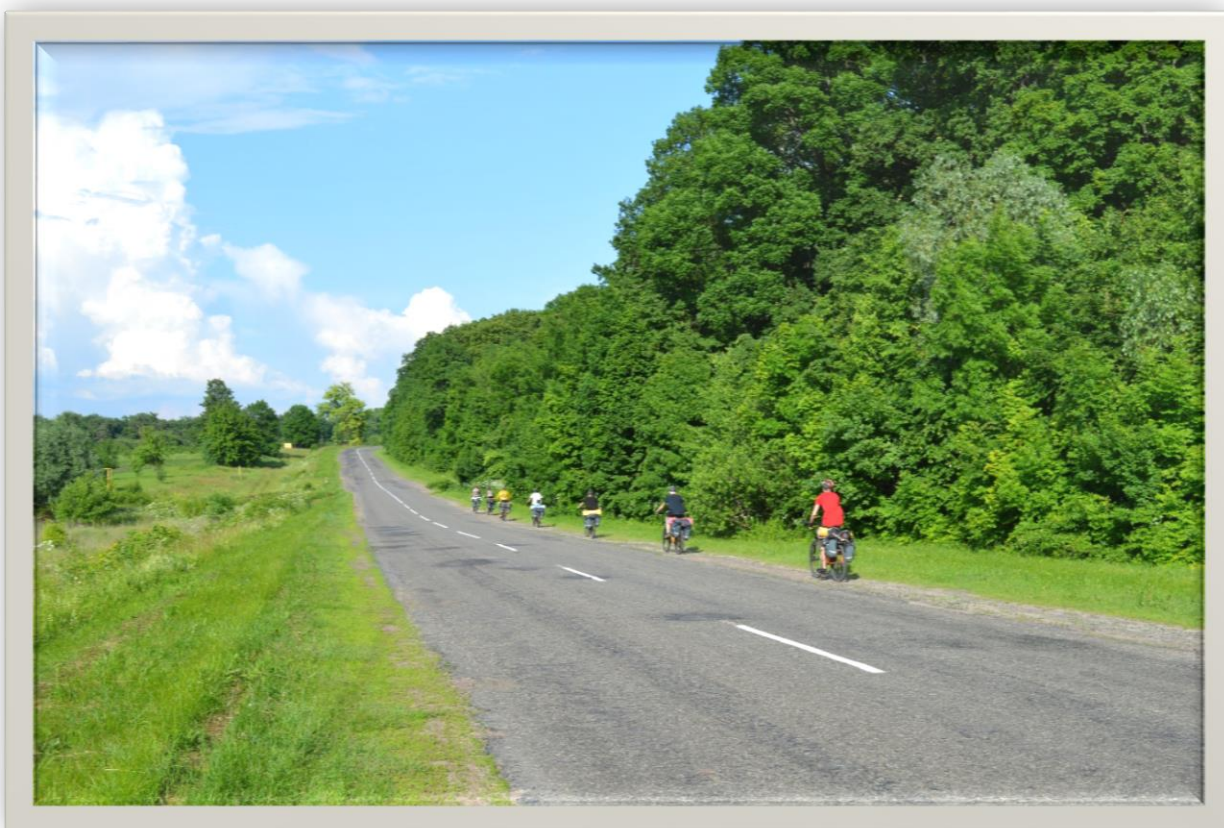

Фото 21. Траса Н 07 пересіченою місцевістю між Кияницею та Храпівщиною

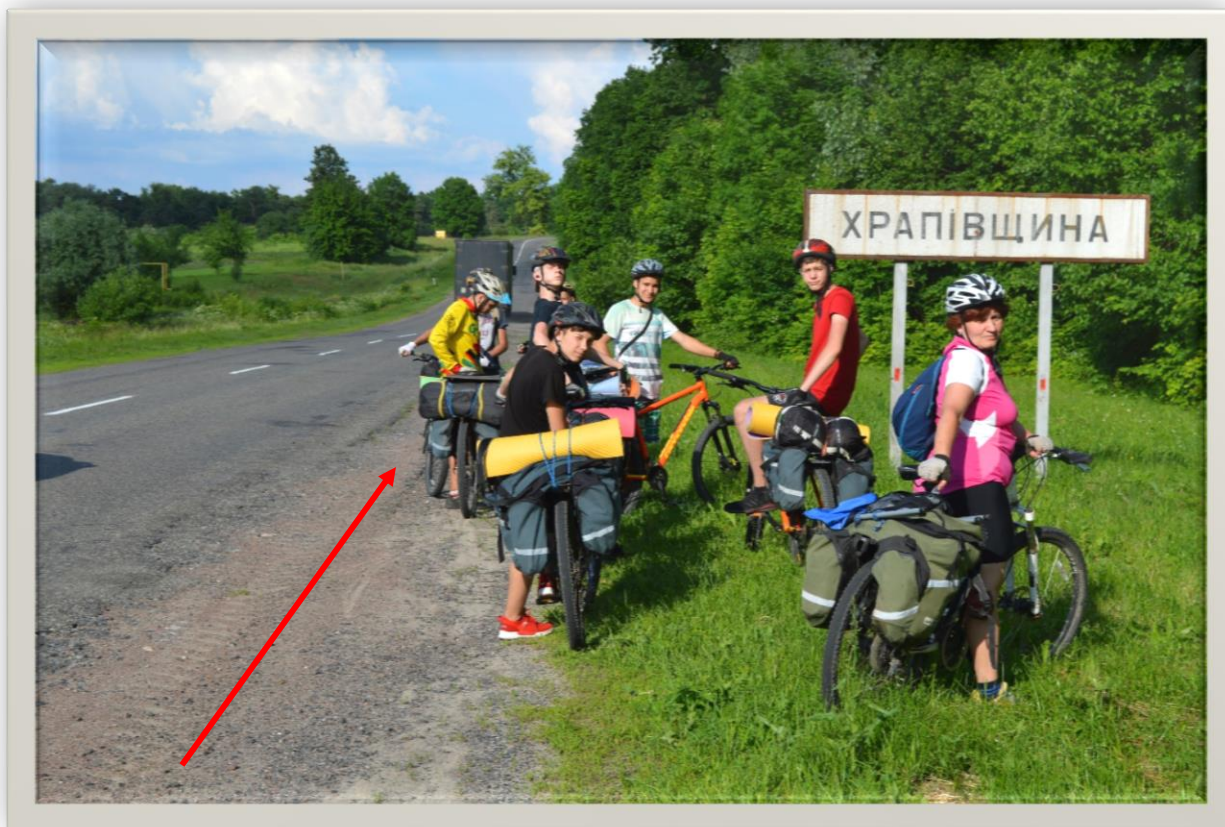

Фото 22. Біля дорожнього знаку с. Храпівщина

Фото 23. Проминаємо с. Мар'їне

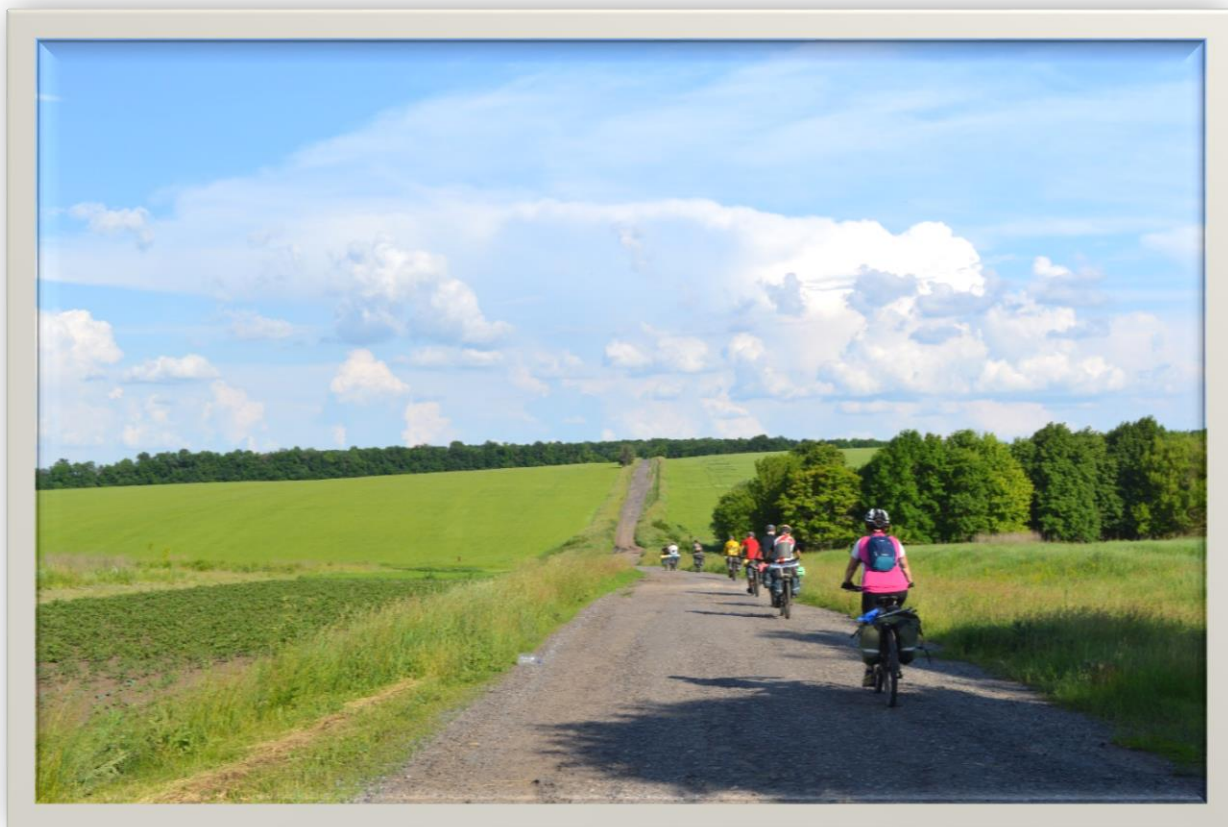

Фото 24. Дорога через поле між с. Мар'їне та с. Могриця

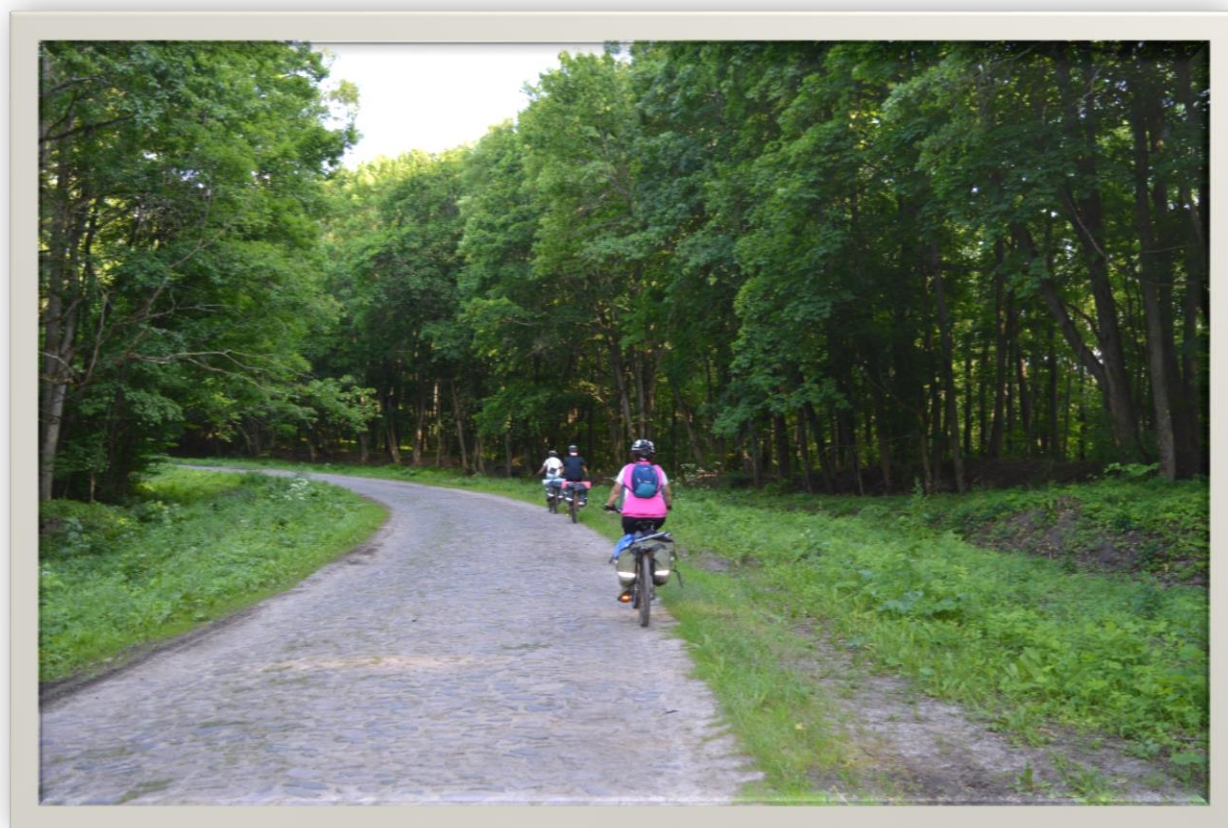

Фото 25. Бруківка лісом до с. Могриця

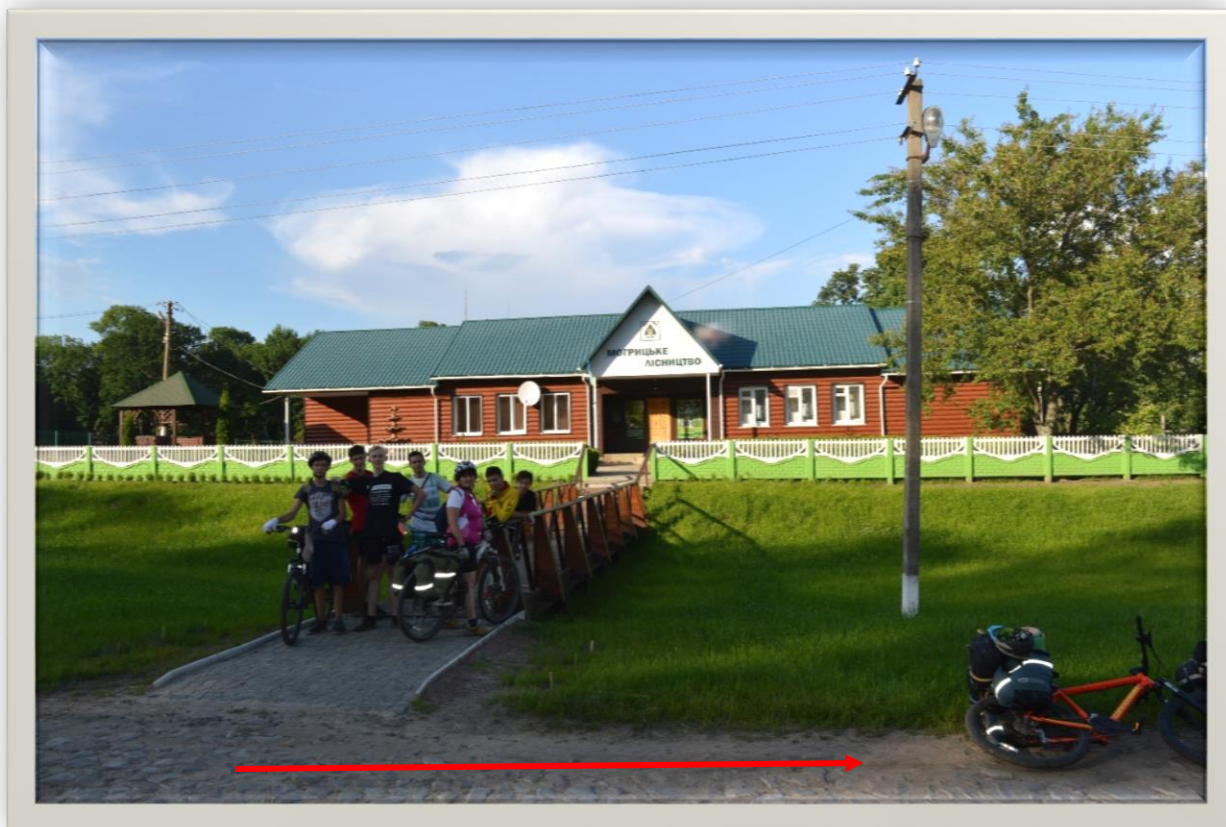

Фото 26. Фотографуємося біля Могрицького лісництва

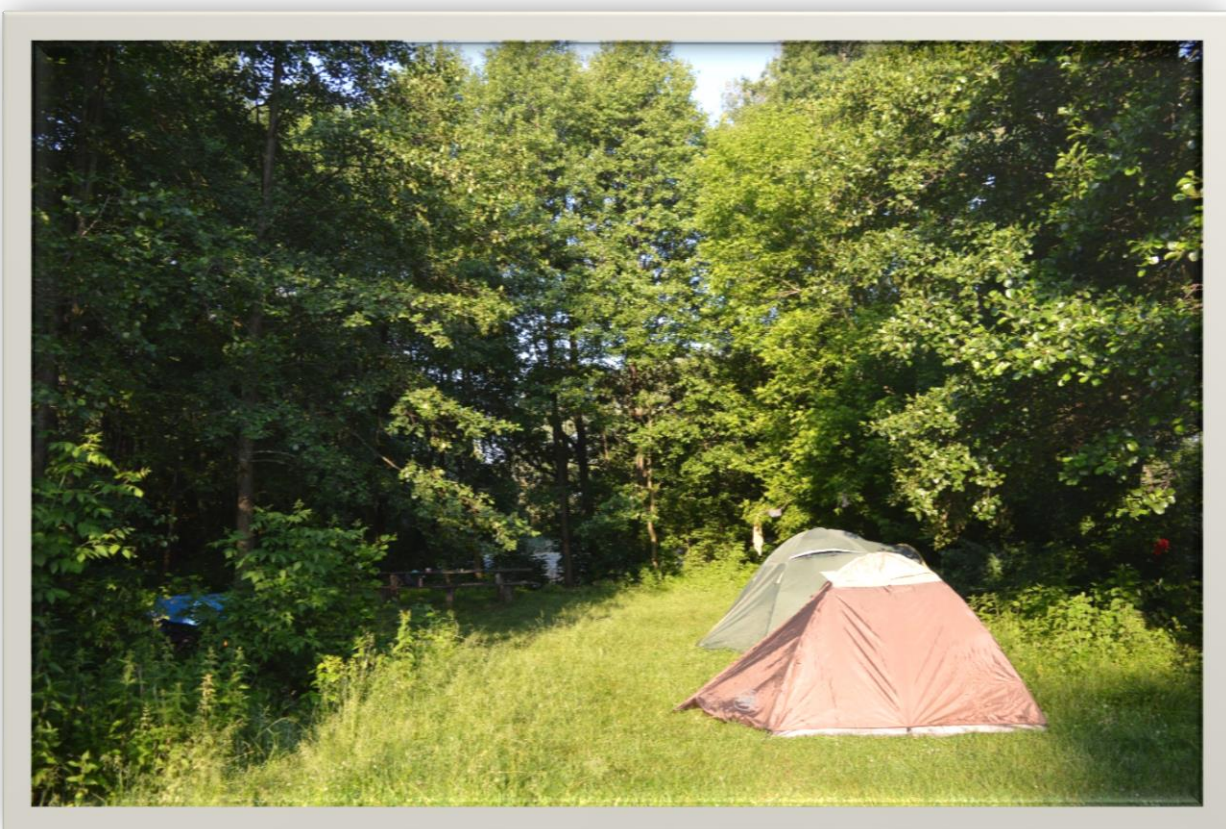

Фото 27. Місце бівуаку на р. Псел, неподалік пляжу с. Могриця

**День третій
17 червня 2021 року
сільський пляж на р. Псел
біля села Могриця
Юнаківської ОТГ
Днювання
Погодні умови – ясно**

Днювання заплановане в цьому місці не випадково. Неподалік один з найцікавіших об'єктів нашої подорожі – ландшафтний заказник «Могрицький». Там унікальний мальовничий ландшафт: поєднання звивистої річки, безкраїх полів, ярів, пагорбів і крейдових кар'єрів. Пагорби – це сліди танення льодовика, а крейда в кар'єрах – залишки скелетів древніх морських тварин. А ще на неймовірної краси пагорбах можна знайти навіть реліктові рослини. Після сніданку саме туди ми і відправилися (28, 29, 30).

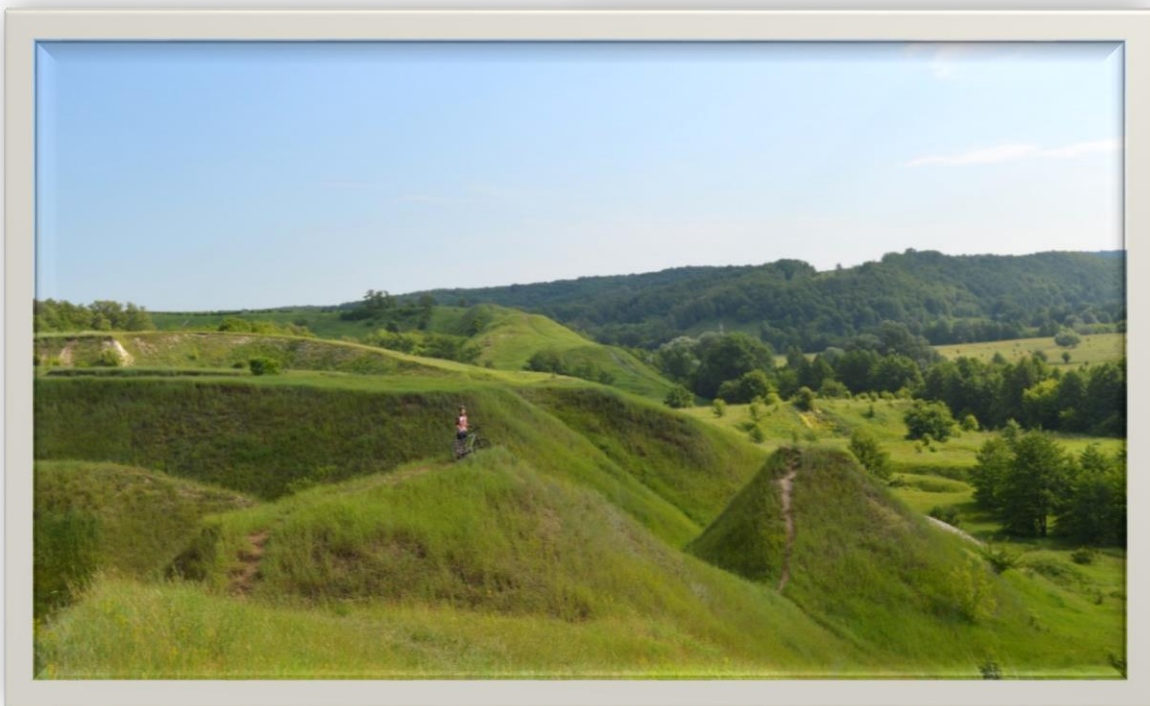

Фото 28, 29, 30. Ландшафтний заказник «Могрицький»

День четвертий
18 червня 2021 року
р. Псел (біля с. Могриця)- с. Мала Рибиця
Пройдено 29 км

Чистий ходовий час: 2 год. 30 хв.

Середня швидкість – 14,5 км/год.

Погодні умови: перемінна хмарність, після обіду – дощ

Дороги з твердим покриттям – 23 км

Грунтові дороги – 6 км

Вихід об 11 годині

Стали на ночівлю о 17 годині

Сьогоднішній денний перехід пролягає переважно територією Миропільської ОТГ Сумського району.

Ранок нас зустрів теплою, але досить хмарною погодою. Спеки великої немає, тому можемо не дуже поспішати. Місце гарне, отже не втрачаємо нагоди ще раз скупатися у річці, бо під час наступної ночівлі такої можливості у нас не буде. Виходимо на маршрут об 11 годині.

Від місця днювання (**фото 31**) їдемо грунтовою 4,5 км (**фото 32**) вздовж річки Псел. Раніше це були необроблені луки, а зараз, на жаль, всі ці землі зорали (**фото 33**), і поля подекуди підходять впритул до річки.

За 30 хв. переїжджаємо міст через Псел (**фото 34**). Фотографуємося біля в'їзного знаку на територію с. Могриця (**фото 35**). Виїздимо на трасу Т 19 01 і їдемо на Сх 7,5 км (30 хв.). Асфальтована дорога не дуже гарної якості, рухаємося нею через с. Грунівка (**фото 36**), долаючи на виїзді підйом в 10%. Дорога і надалі пролягає пересіченою місцевістю (**фото 37**), але дорожнє покриття за Грунівкою – нове. Спускаємося в с. Велика Рибиця і їдемо ним до центру. Фотографуємося біля знаку (**фото 38**). Поряд є магазин, новий стадіон і ми, користуючись можливістю, робимо перепочинок.

Вирушаємо далі (**фото 39**). Переїжджаємо ще один міст через р. Псел. Напрямок нашого руху змінюється на ПнСх. Асфальтована дорога і надалі нова, тож за 4 км (15 хв.) ми вже фотографуємося у центрі наступного с. Запілля біля місцевого храму (**фото 40**). У цьому селі є дуже гарна обладнана криниця зі смачною водою і ми вирішили до неї заїхати. Звертаємо з траси вліво і вулицями села грунтовою через 750 м прибуваємо до джерела (**фото 41**), яке знаходиться на березі р. Псел. Набираємо воду і в цей час починається ливень, який триває більше години. Перечікуємо його, бо немає сенсу по такому дощу їхати далі.

За 1,5 години дощ зменшився, але, на жаль, не перестав. Продовжуємо наш маршрут. Повертаємося в зворотному напрямку (**фото 42**) 750 м до траси, переїжджаємо наступний міст через р. Псел і продовжуємо рух на ПнСх. За мостом відразу розпочинається с. Миропілля. Їдемо центральною вулицею 500 м, напрямок нашого руху змінюється на ПдСх. Село простягається ще на 4 км. Проминаємо Миколаївський монастир (**фото 43**), бо ми попередньо планували сходити до нього на екскурсію, але завадив дощ і ми їдемо на виїзд з села.

Фото 31. Виходимо на маршрут від місця днювання на р. Псел

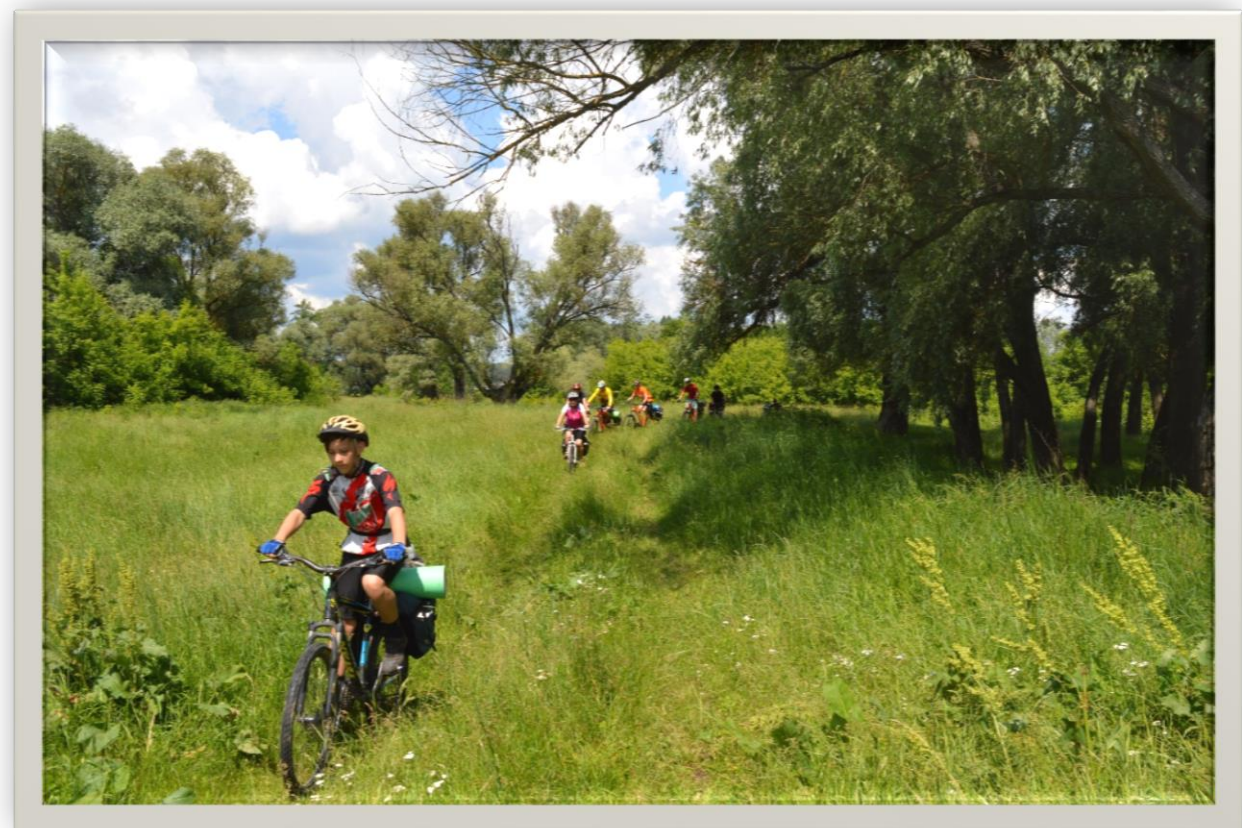

Фото 32. Їдемо ґрунтовкою через луки біля р. Псел

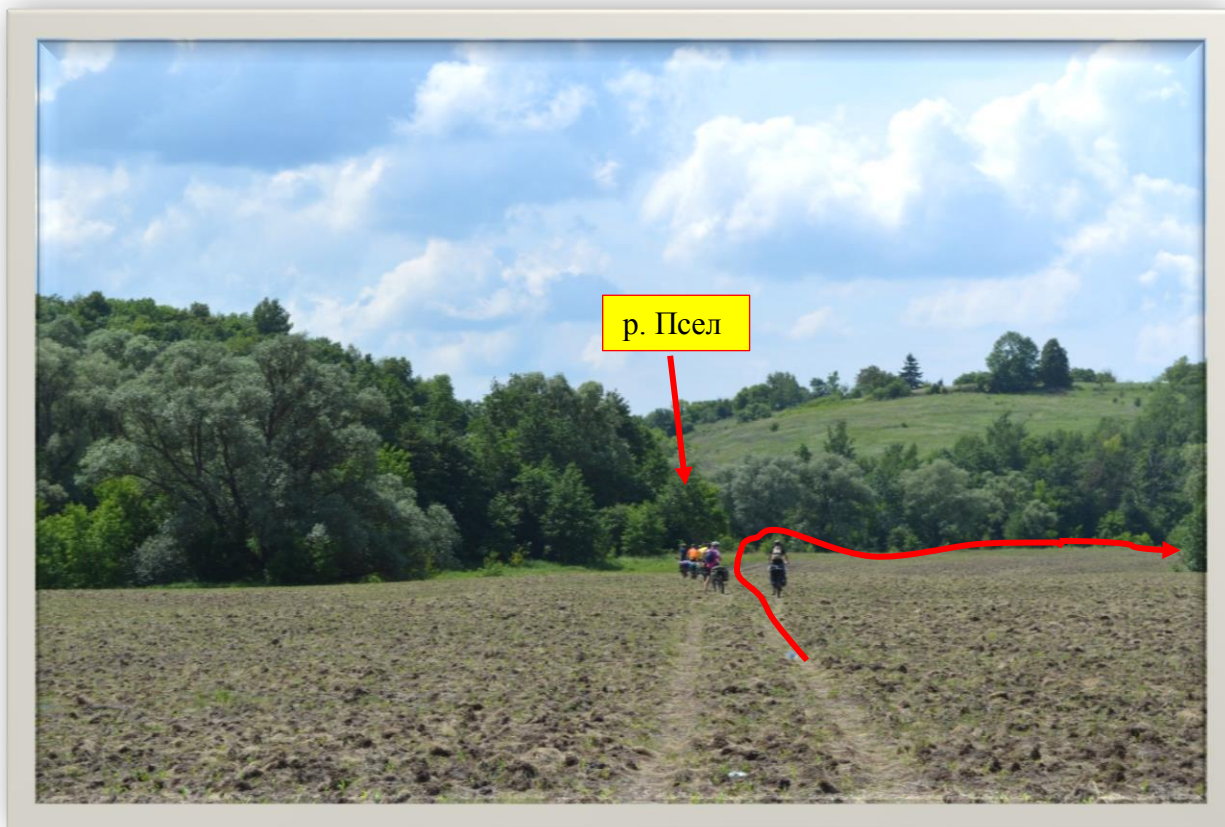

Фото 33. Зорані луки біля річки

Фото 34. Переїжджаємо міст через р. Псел

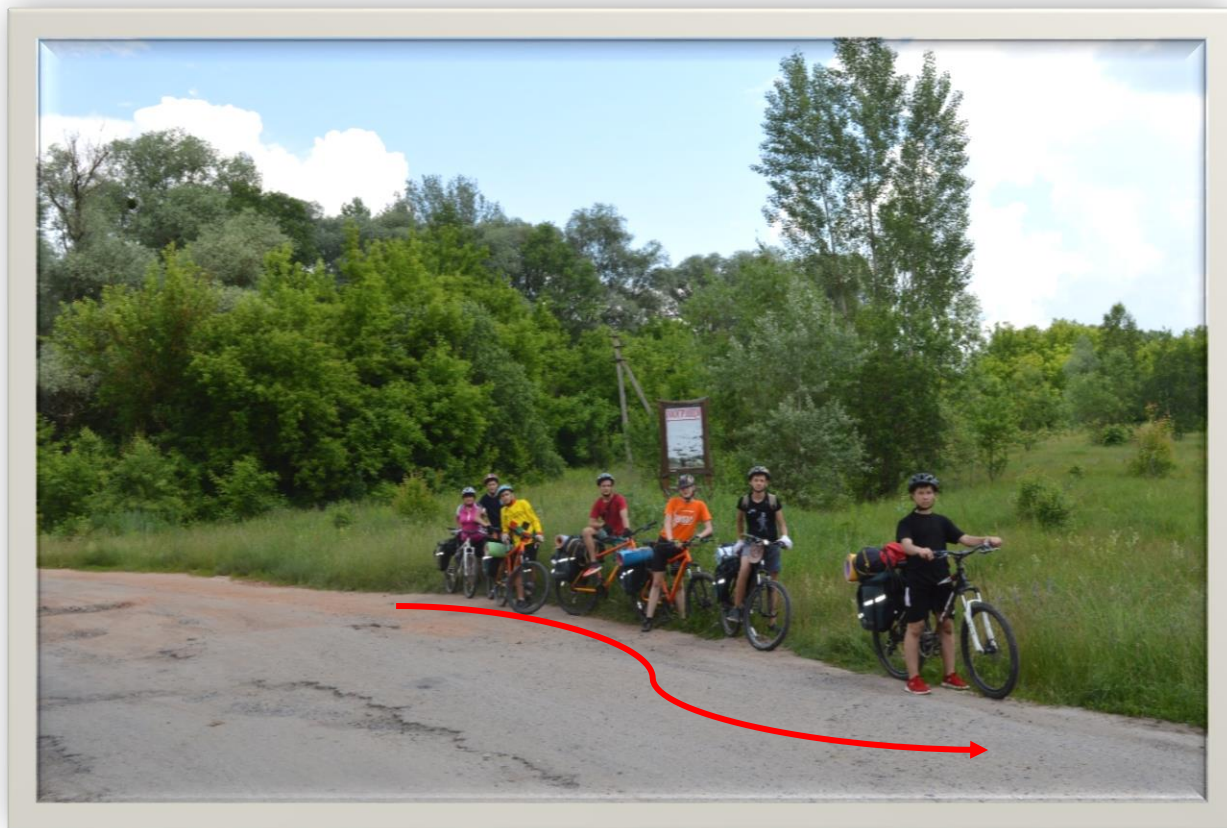

Фото 35. Біля в'їзного знаку на територію с. Могриця

Фото 36. Проминаємо дорожній знак с. Грунівка

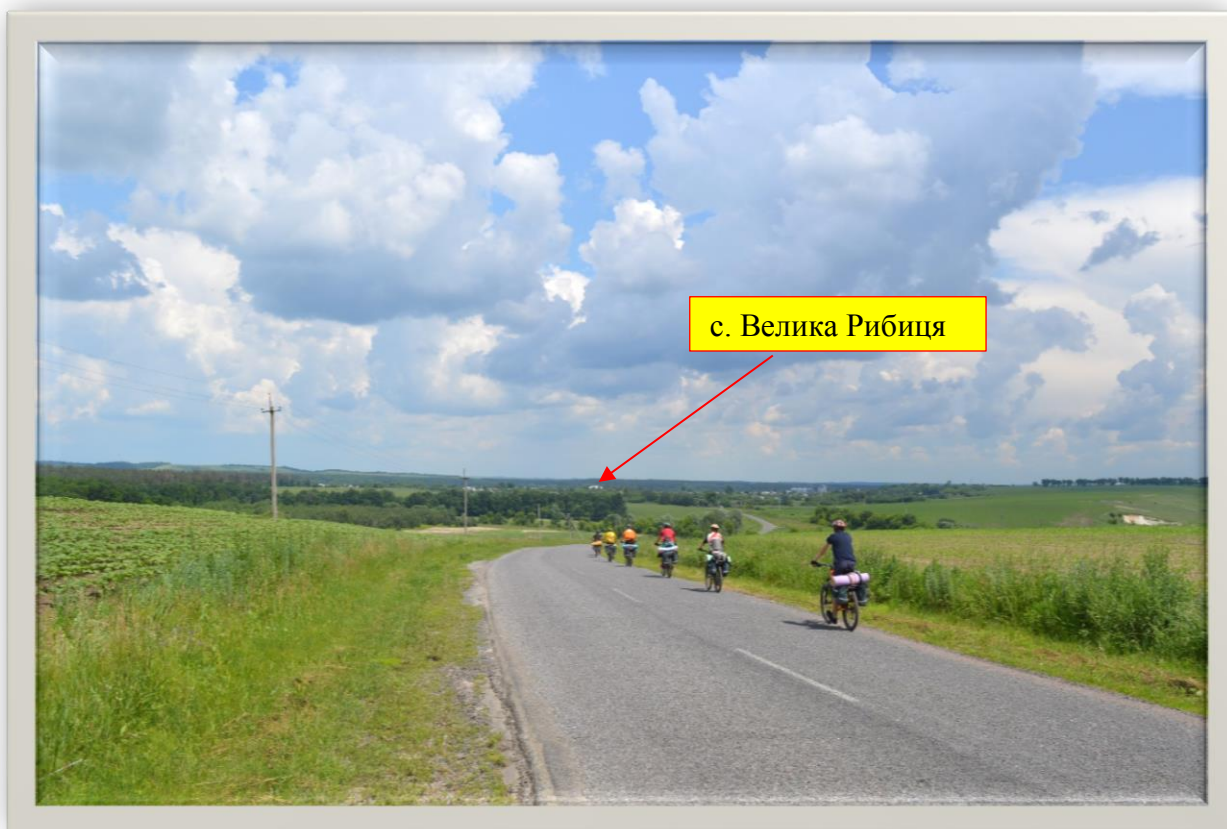

Фото 37. Дорога пролягає пересіченою місцевістю

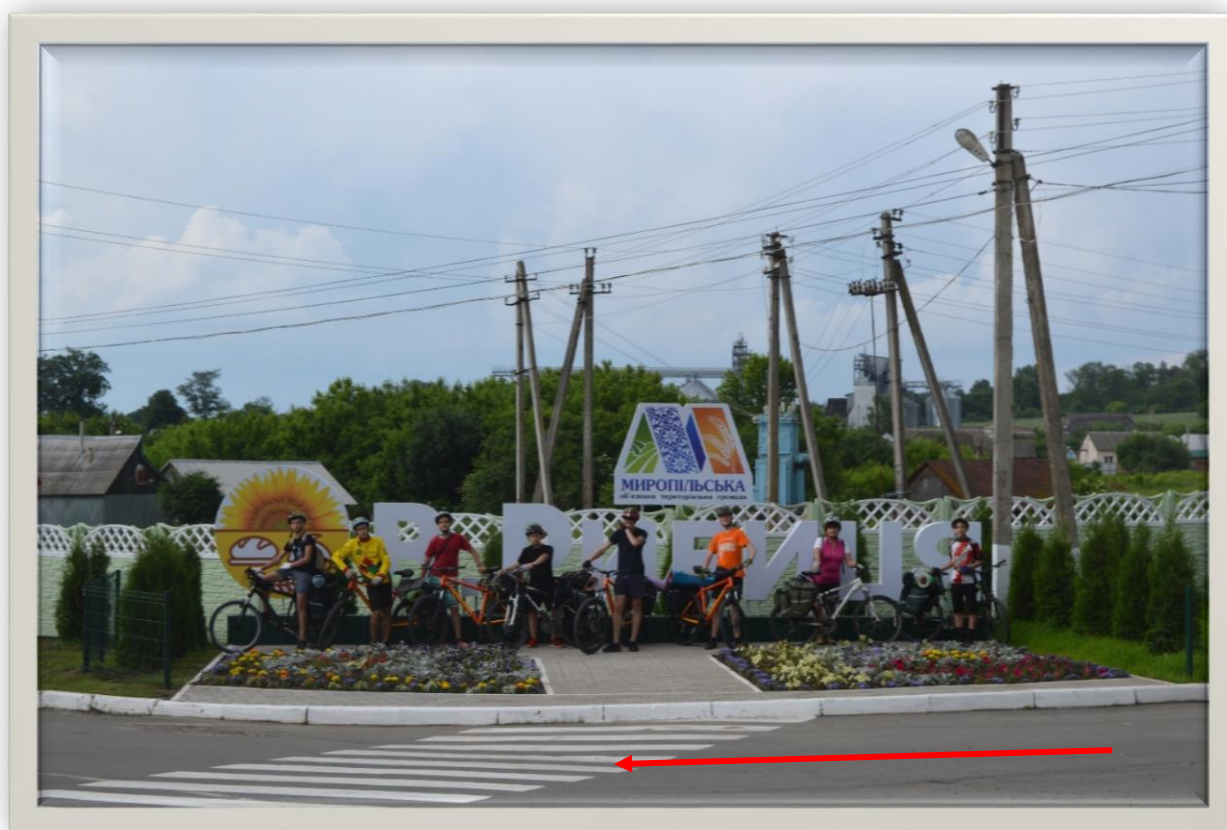

Фото 38. У центрі с. Велика Рибиця

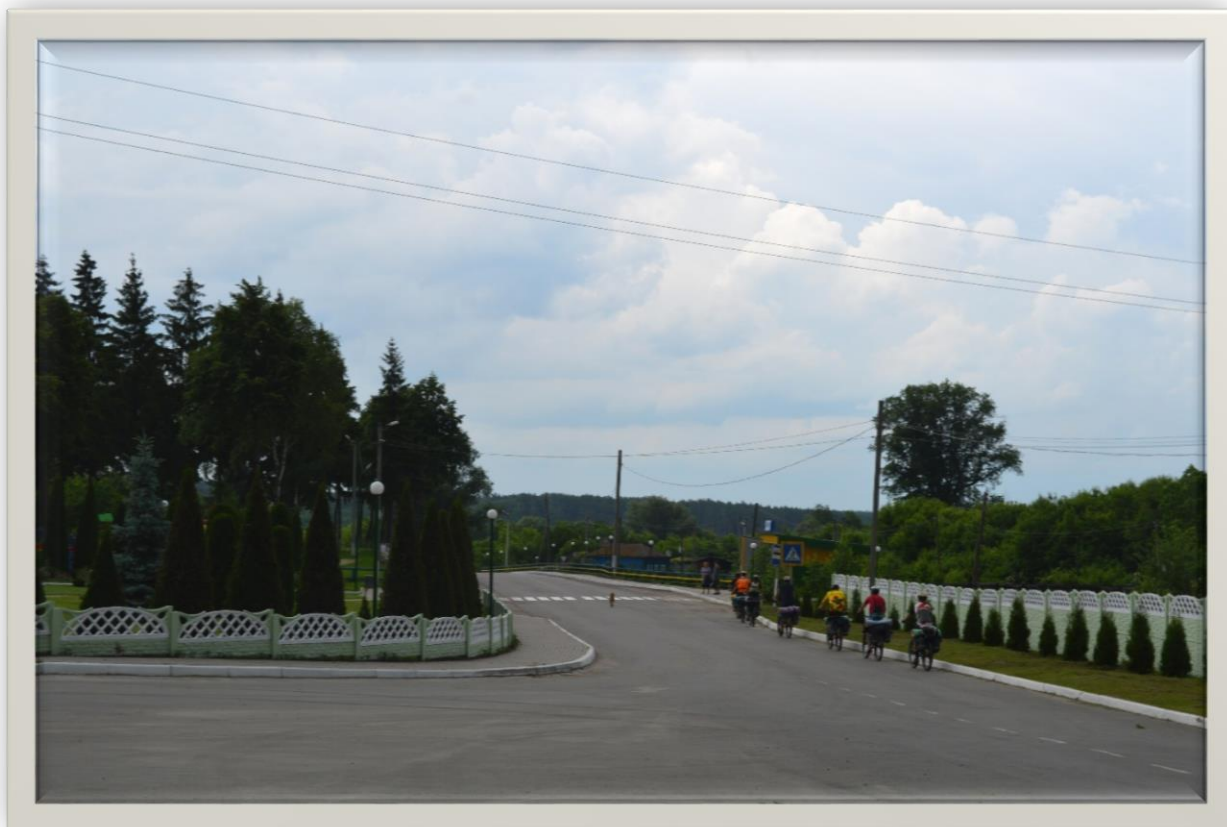

Фото 39. Дорога вулицею с. Велика Рибиця

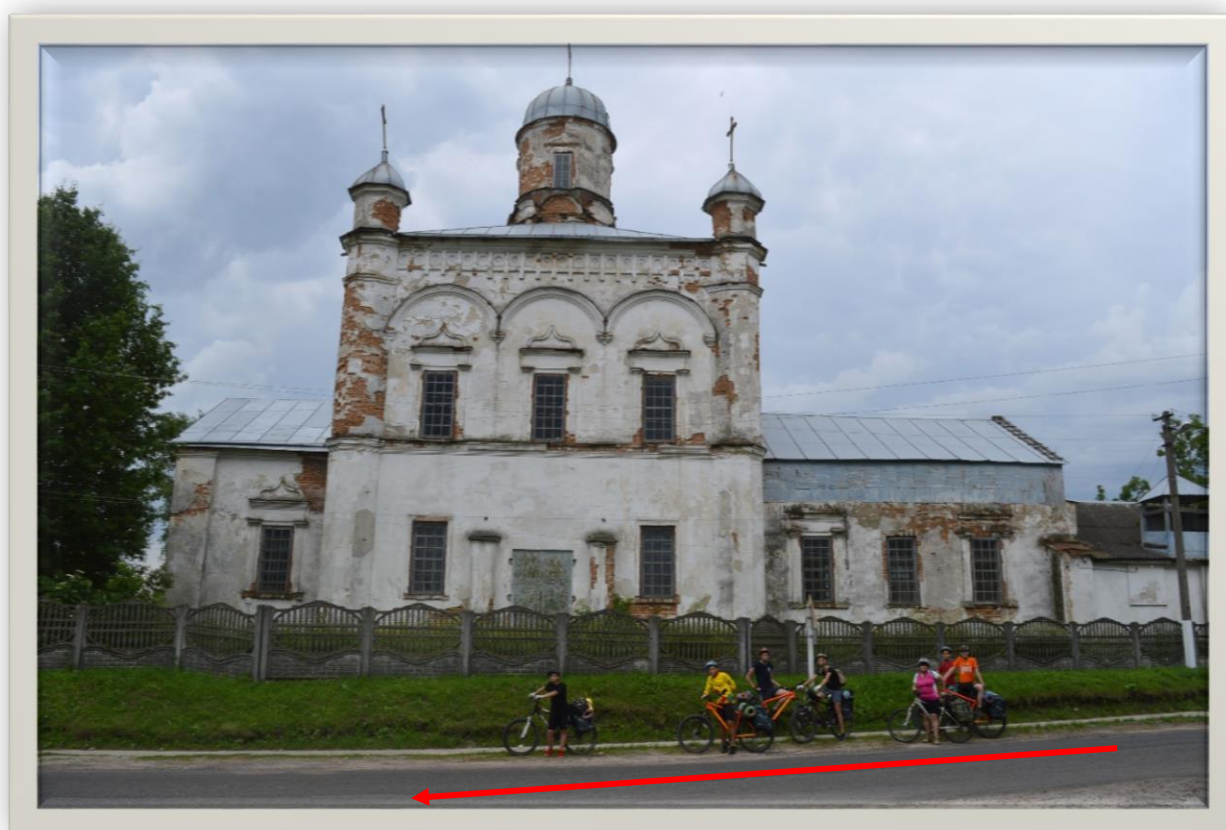

Фото 40. Біля місцевого храму в с. Запсілля

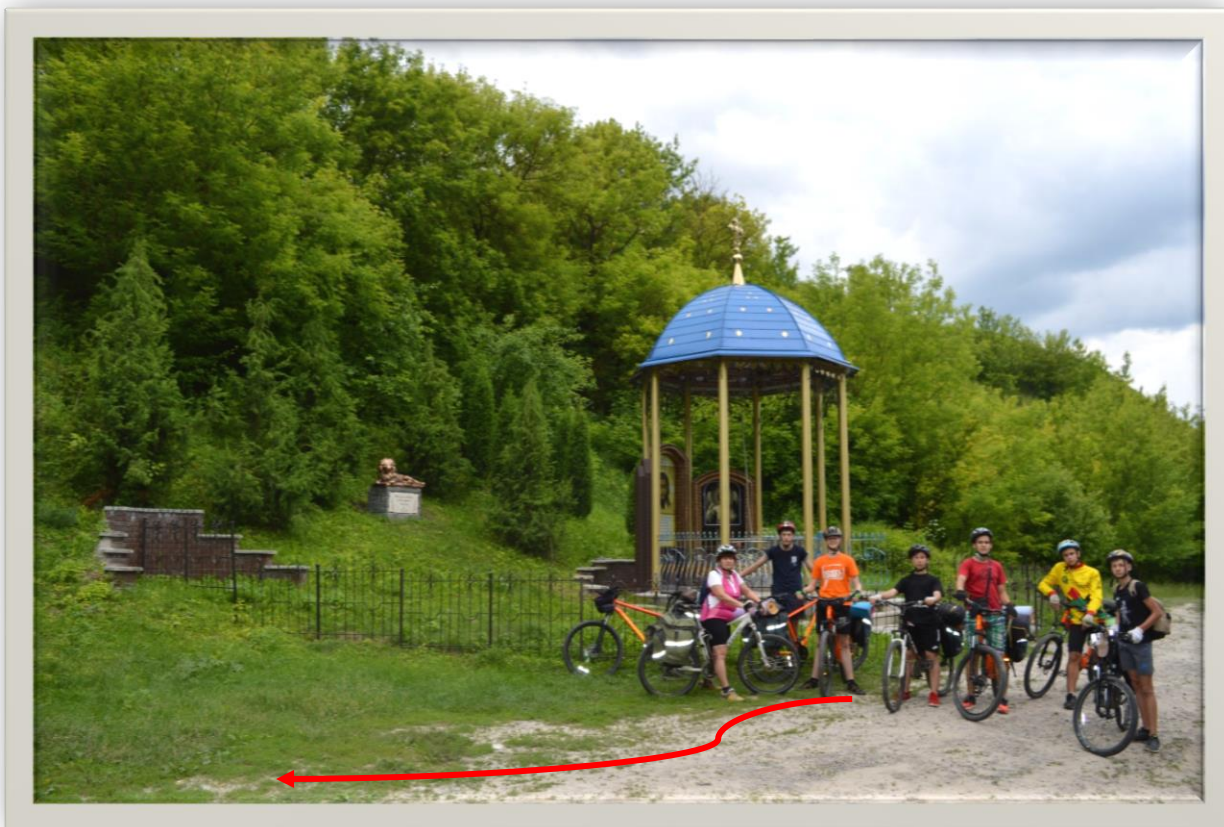

Фото 41. Біля джерела в с. Запсілля

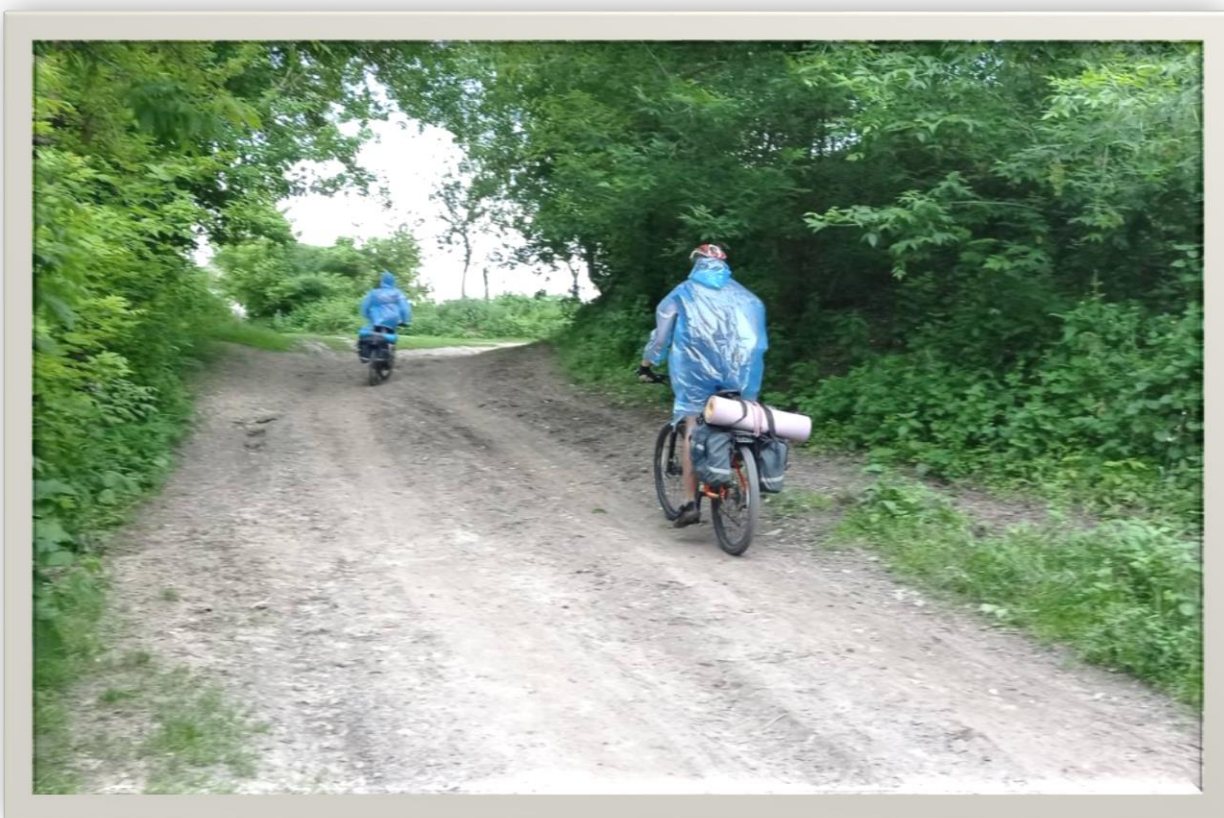

Фото 42. Повертаємося від джерела до траси

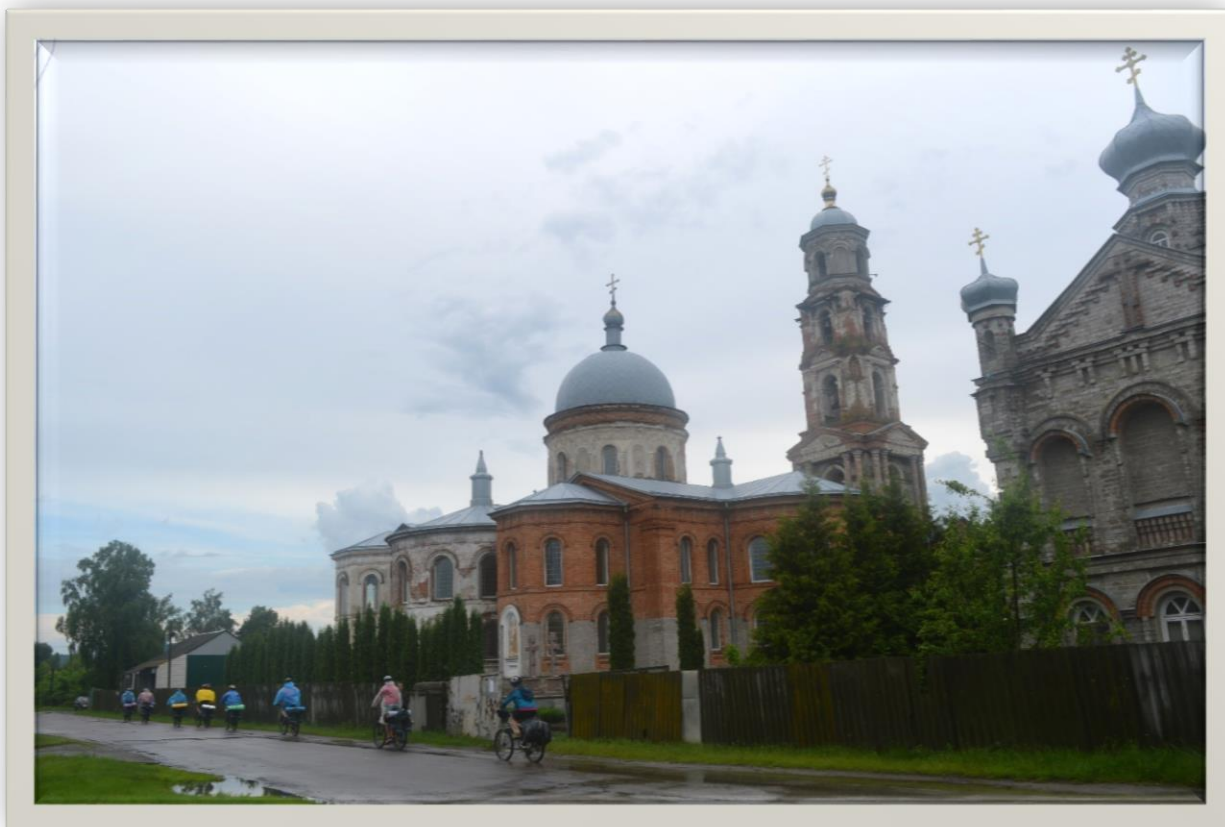

Фото 43. Проминаємо монастир у с. Миропілля

До кінцевої точки сьогоднішнього відтинку шляху нам залишилось подолати 7 км. Дощ періодично пускається і небо затягнуте хмарами – таке відчуття, що надворі вечір. Асфальтована дорога дуже розбита, місцями дощенту, і надалі пролягає пересіченою місцевістю. Тож долаємо потрібну відстань за 45 хвилин. Прибуваємо до с. Мала Рибиця (**фото 44**).

Фото 44. Біля дорожнього знаку с. Мала Рибиця

Доїжджаємо до мосту через р. Прикіл (**фото 45**) де у нас запланована ночівля.

Стоянка нормальна: місця для наметів вдосталь, сухих гілок на деревах багато (бо все що лежить геть мокре), неподалік магазин і колодязь. О 17 годині встановлюємо намети (**фото 46**) і чергові беруться за приготування вечері.

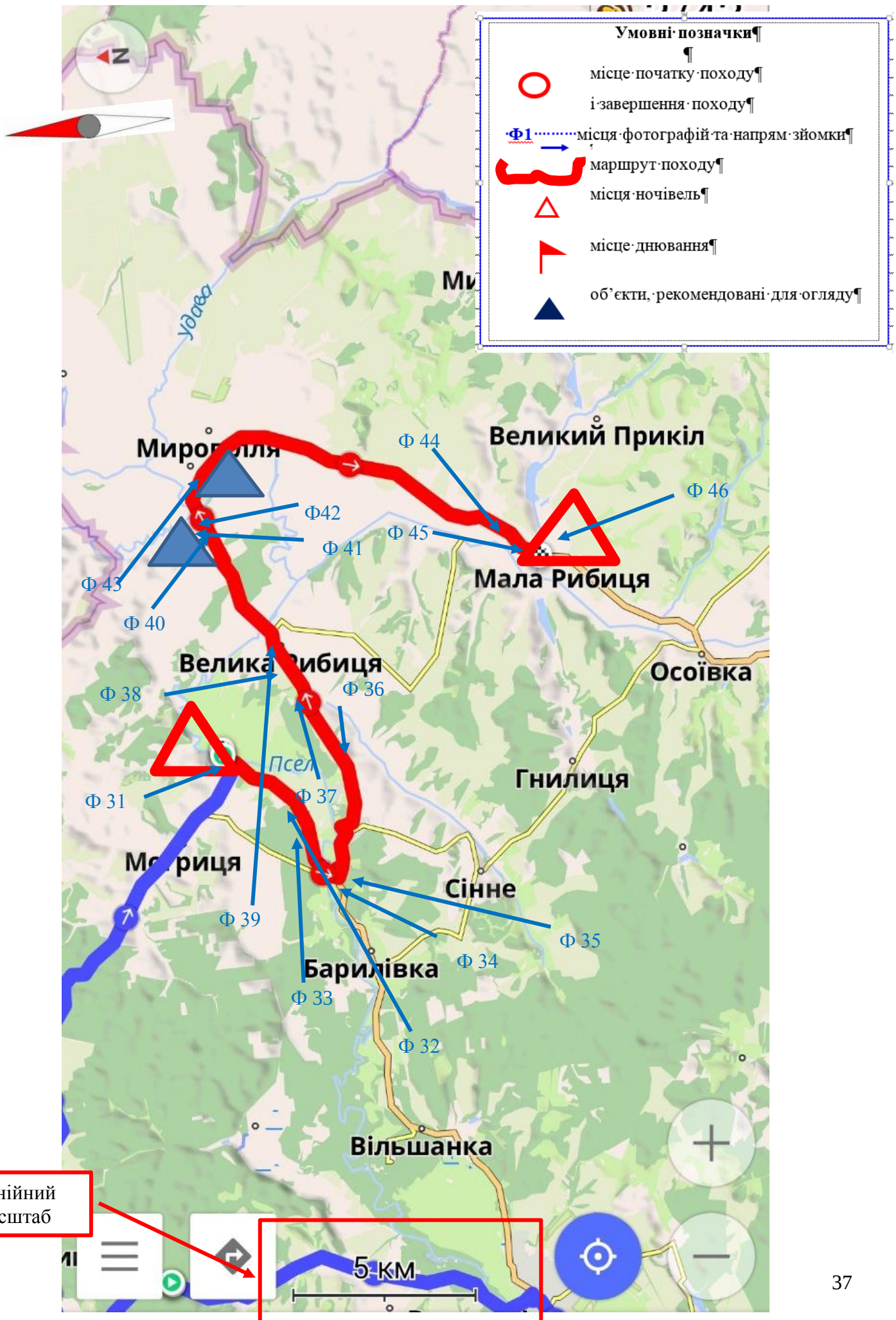

Фото 45. Міст через р. Прикіл

Фото 46. Бівуак в с. Мала Рибиця, поблизу р. Прикіл

Карта третього дня 18.06.2021, скріншот з GPS навігатора OsmAnd

День п'ятий
19 червня 2021 року
с. Мала Рибиця – р. Сироватка (біля с. Залізняк)
Пройдено 24 км

Чистий ходовий час: 2 год.

Середня швидкість – 12 км/год.

Погодні умови: захмарено, частково дощить, під вечір ясно

Грунтові дороги – 4 км

Дороги з твердим покриттям – 20 км

Вихід о 15 годині

Стали на ночівлю о 19 годині

Сьогодні ми повинні з Миропільської ОТГ потрапити до Краснопільської ОТГ Сумського району. Але ще звечора небо затягнуте густими хмарами і навіть вранці сіється дрібний дощ. Хоча прогноз погоди говорить, що опади місцями. То ми вирішили дочекатися, щоб хоч намети зібрати без «тропічного душу» згори. До 14 години дощ поступово зменшився, але не розпогодилося, тож ми швидко зібрали намети і в таких умовах вийшли на маршрут о 15 годині.

Продовжуємо рух трасою Т 1901 спочатку на Пд, а далі на ПдЗх. Проминаємо стелу с. М. Рибиця (**фото 47**). На жаль, трасою дорогу якою ми їдемо назвати важко, бо це суцільні ями (**фото 48**). За 4 км (25 хв.) такого шляху ще й пересіченою місцевістю прибуваємо до в'їзду в с. Осоївка. Коли ми побачили стенд, що ця траса буде ремонтуватися, ми щиро пораділи за місцевих, що в них буде нова дорога (**фото 49**), бо терпіти таку їзду кожен день - це жах.

Характеризуючи наступні шістнадцять кілометрів маршруту, відмітимо, що пролягають вони через села Осоївка та Глибне. Весь відтинок, це дорога з твердим покриттям: то зруйнований асфальт (**фото 50, 51**), то кам'янка (**фото 52**), то залишки дорожнього покриття, змішаного з грязюкою (**фото 53**). І надалі рухаємося пересіченою місцевістю з невеликими підйомами та плавними спусками. Періодично пускається дощик.

6 км с. Осоївка долаємо за 30 хв.. На виїзді з села зупиняємося біля місцевого магазину для перепочинку.

За півтори години небо почистішало, навіть проглянуло сонечко крізь хмари, і ми вирушили далі. Виїжджаємо за село, по обидва боки дороги спочатку поле (**фото 54**), потім ліс (**фото 55**). За 10 км шляху та 40 хв. часу фотографуємося у с. Глибне (**фото 56**).

Виїжджаємо на трасу Р 45 і продовжуємо рух на Зх (**фото 57**). Асфальтована дорога пролягає вздовж величезних ставків, які простягаються на п'ять кілометрів. Через 2,5 км і 10 хв. звертаємо з траси вправо і через дачний масив ґрунтовкою їдемо до дамби через ставок (**фото 58**), а далі і до місця нашої ночівлі на маленькій річечці Сироватка біля с. Залізняк. Від траси до бівуаку – 1,5 км і за 15 хв. По грязькій ґрунтовці ми на потрібному місці о 19 годині. Галявина простора, соснових гілок у ліску поряд багато, технічної води – досить, а питну ми привезли з собою. Організовуємо бівуак (**фото 59**) і після вечері залишився час для споглядання неймовірного заходу сонця (**фото 60**).

Фото 47. Проминаємо стелу с. М. Рибиця

Фото 48. Розбите покриття траси Т 19 01

Фото 49. Фотографуємося на в'їзді в с. Осоївка

Фото 50. Зруйнований асфальт в с. Осоївка

Фото 51. Розбите дорожнє покриття

Фото 52. Кам'янка селом Осоївка

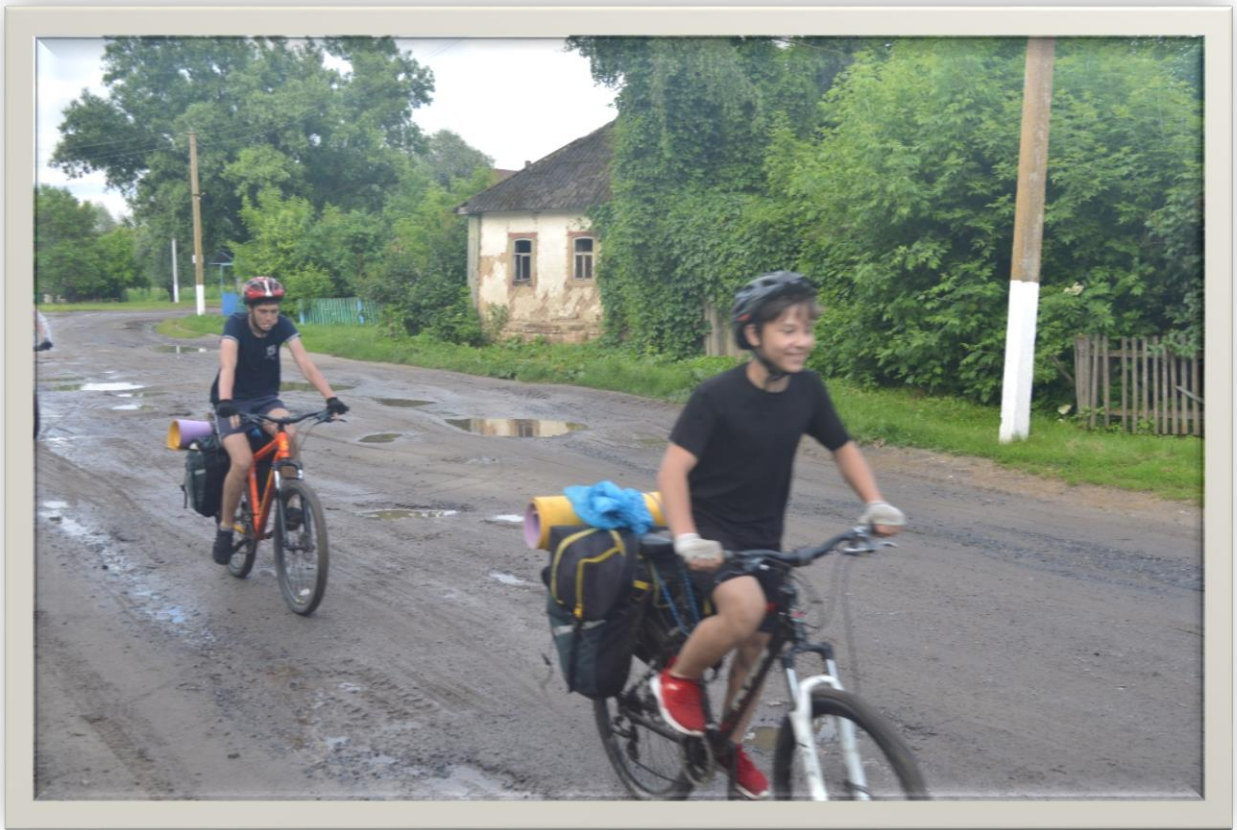

Фото 53. Залишки дорожнього покриття, змішаного з грязюкою в с. Осоївка

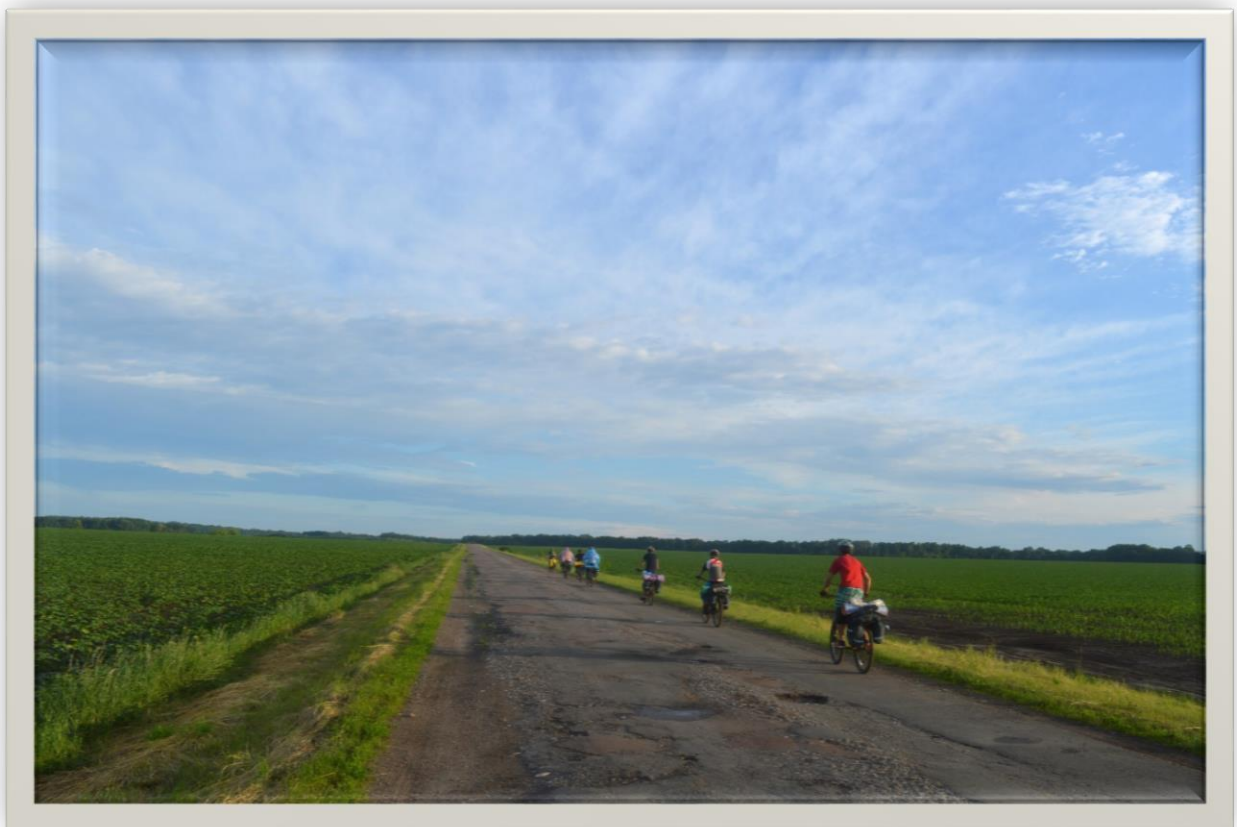

Фото 54. По обидва боки дороги поле за с. Осоївка

Фото 55. Ділянка траси Т 19 01 пролягає лісом

Фото 56. Фотографуємося в с. Глибне

Фото 57. Виїхали на трасу Р 45 за с. Глибне

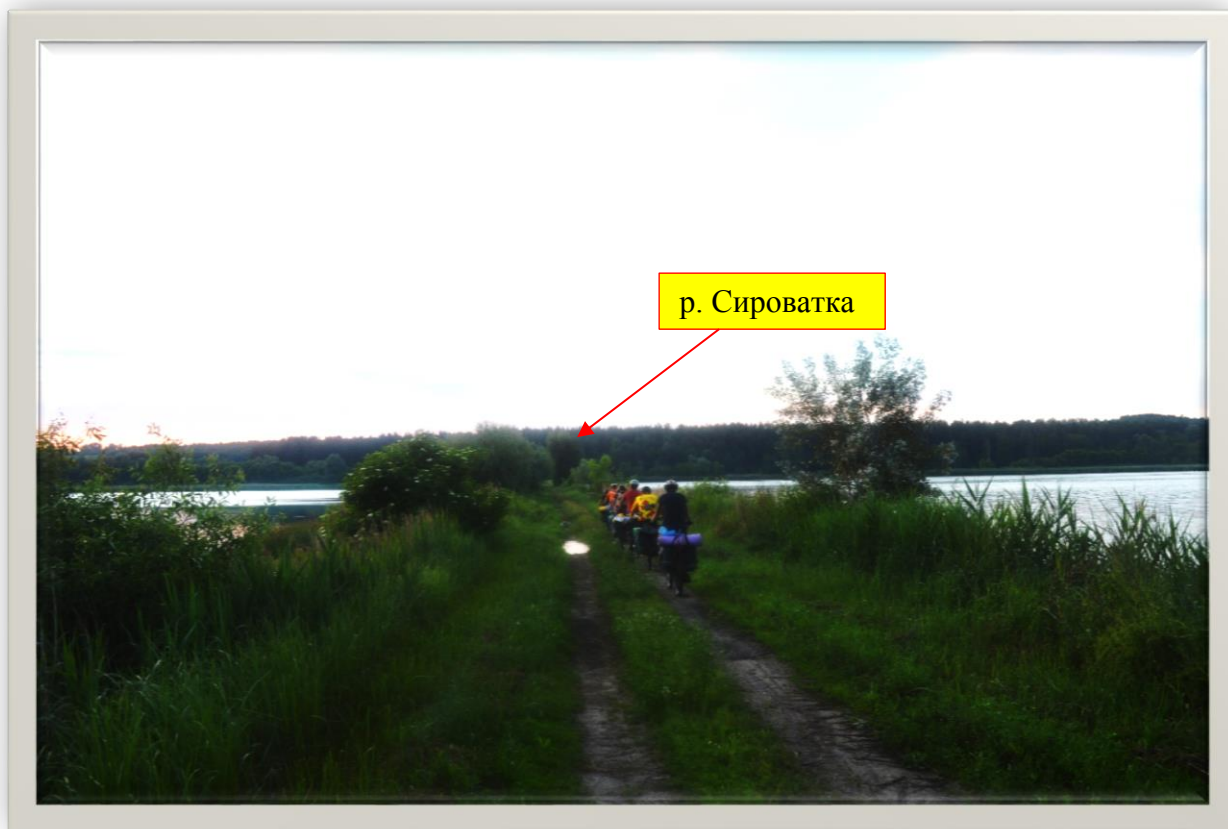

Фото 58. Грунтовка по дамбі через ставок

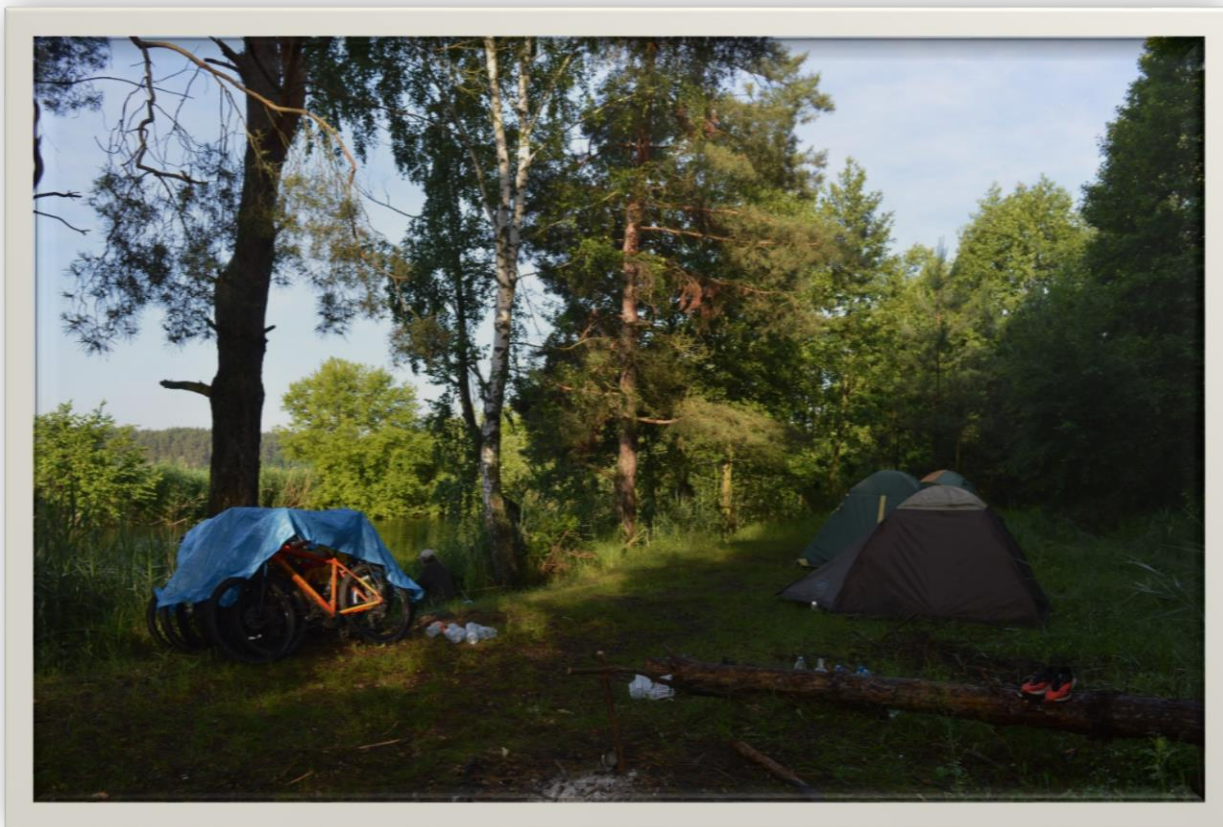

Фото 59. Білуак на р. Сироватка поблизу с. Залізник

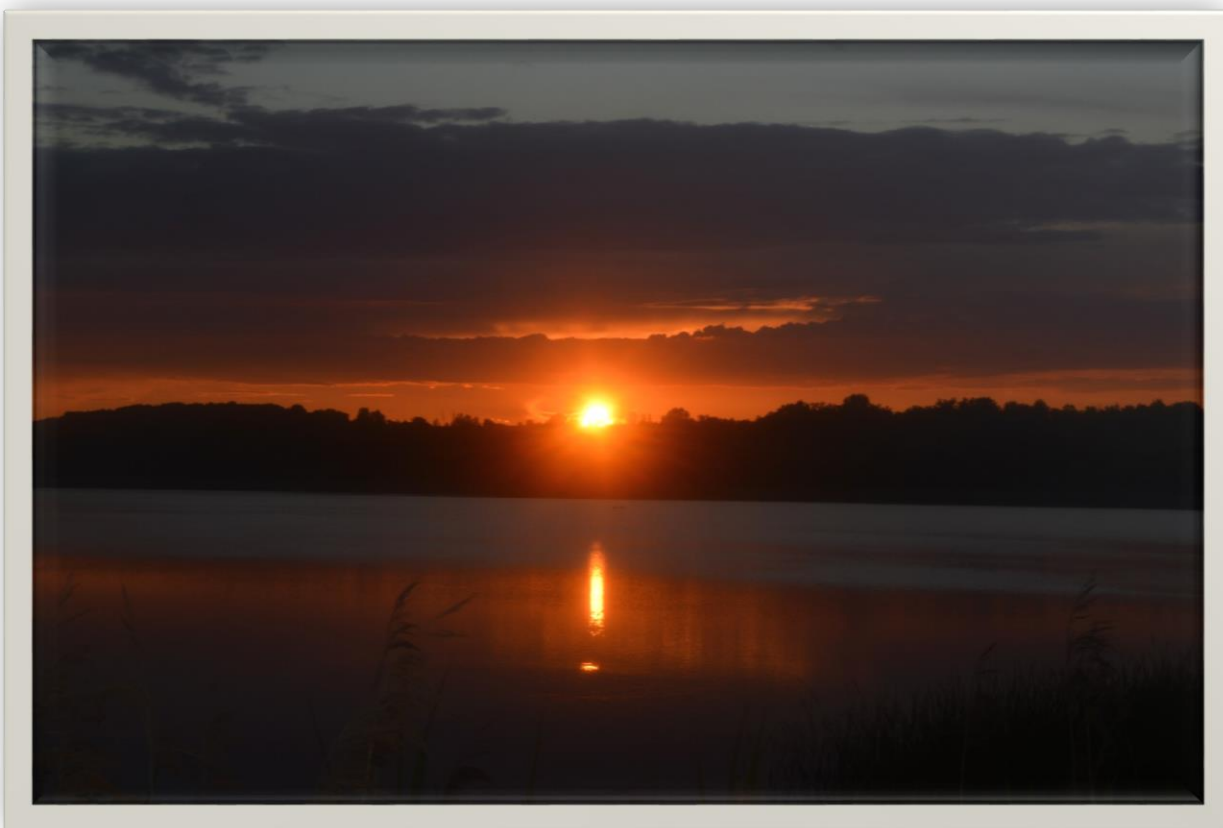
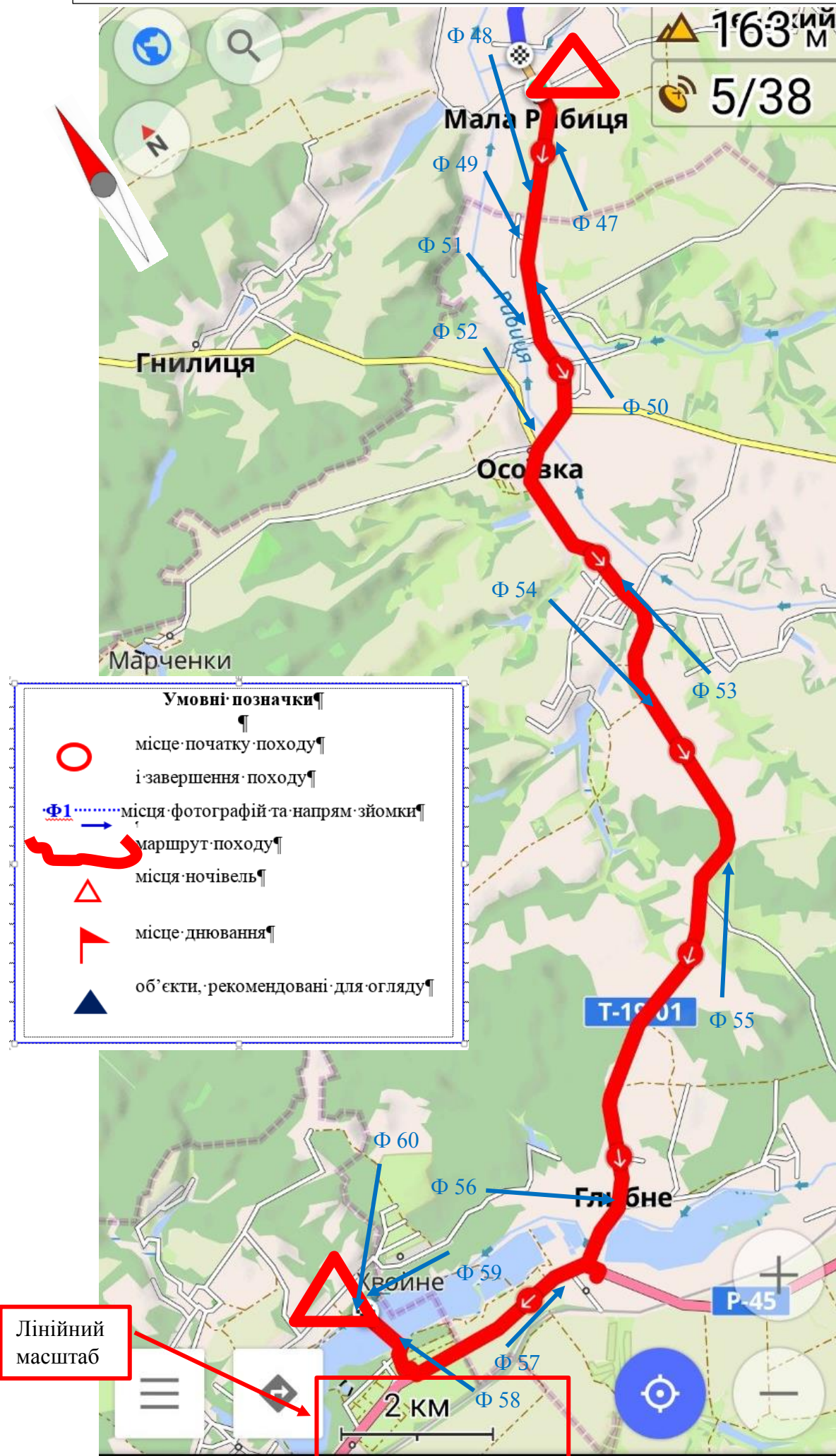

Фото 60. Неймовірний захід сонця

День шостий
20 червня 2021 року
р. Сироватка (біля с. Залізняка)
– **с. Велика Чернеччина**
Пройдено 33 км
Чистий ходовий час: 2 год.
Середня швидкість – 16,5 км/год.
Погодні умови: ясно, спека
Грунтові дороги – 10 км
Дороги з твердим покриттям – 23 км

Вихід о 10 годині

Стали на ночівлю о 16 годині

В заключний денний перехід ми будемо подорожувати територіями Верхньосироватської, потім Бездрицької ОТГ і завершимо наш похід в с. Велика Чернеччина Сумської міської територіальної громади.

Від місця ночівлі (**фото 61**) о 10 годині виходимо на ґрунтовку через сосновий лісок (**фото 62**) і їдемо ґрунтовкою по дамбі (**фото 63**). Через дачний масив (**фото 64**) повертаємося на трасу Р 45 і рухаємося нею на Зх до с. Стінка. За 2 км (10 хв.) від біваку вже фотографуємося біля знаку (**фото 65**) і йдемо набирати воду біля колодязя поряд, бо день сьогодні спекотний і без води ніяк.

Продовжуємо рух далі трасою Р 45 на Зх до с. Верхня Сироватка. За 4 км (20 хв.) переїжджаємо залізницю і після переїзду починається крайня вулиця цього населеного пункту (**фото 66**). До центру В. Сироватки їдемо селом ще 3,5 км. Чим ближче до центру, тим краще дорожнє покриття, а далі і взагалі нове, тому нашому руху ніщо не заважає. Їдемо з нормальною швидкістю, бо й транспорту на дорозі не багато. За 15 хв. вже фотографуємося біля місцевої школи (**фото 67**). Тут ми вирішили зробити привал, скориставшись можливістю. У найближчому магазині купуємо холодну воду, морозиво, та інші смаколики. Причайвшись в затінку біля магазину, відпочиваємо і перечікуємо спеку.

За годину вирушаємо далі. Через 1 км виїжджаємо на трасу Н 12 і рухаємося на Пн.

Характеризуючи наступні 6,5 км траси Н 12 важливо відмітити, що це відрізок дороги міжобласного значення з доволі інтенсивним рухом. Та ще й зовсім недавно тут зробили нове покриття. Траса рівна, але вузька. Дорожнє покриття гарне, тож водії їдуть швидко, почасти порушуючи правила дорожнього руху та перевищуючи швидкість. Тому їдемо обережно, не зупиняючись без потреби і вже за 20 хв. фотографуємося біля стели м. Суми (**фото 68**).

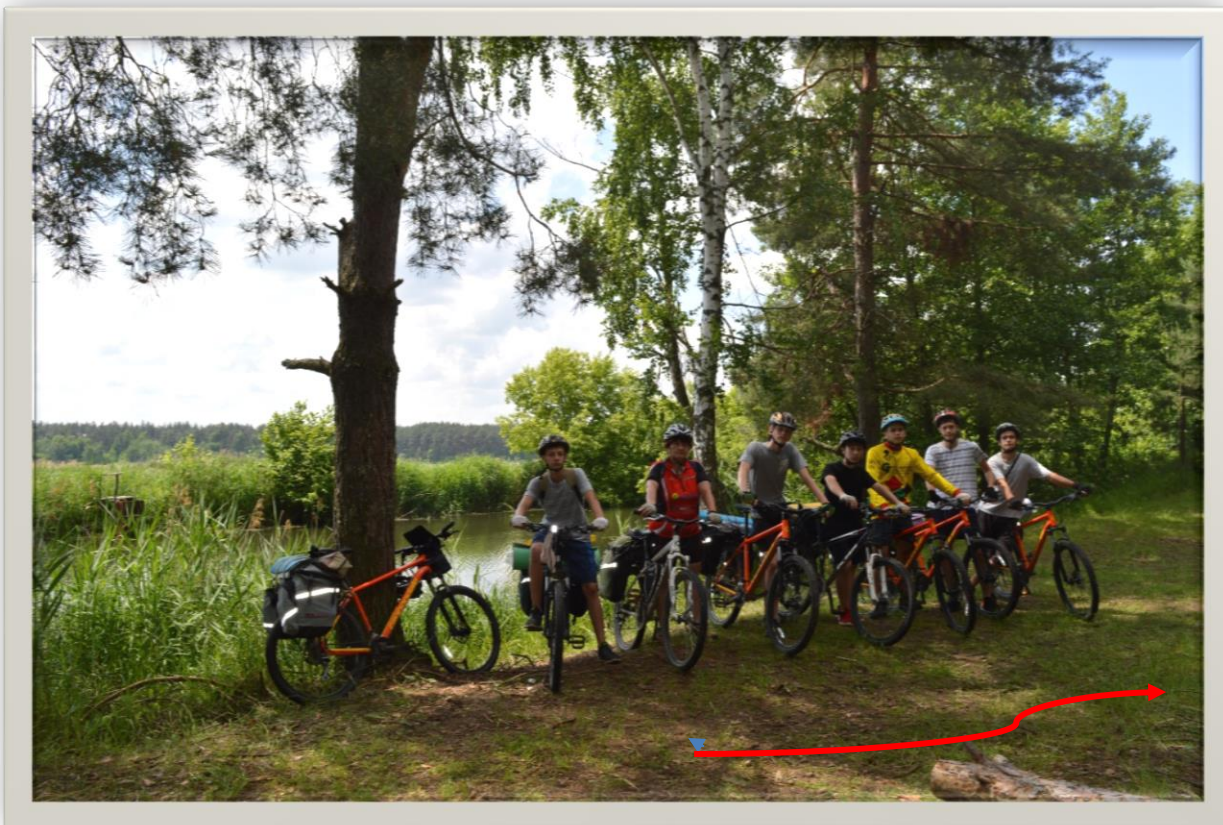

Фото 61. Перед виходом на маршрут від галявини біля р. Сироватка

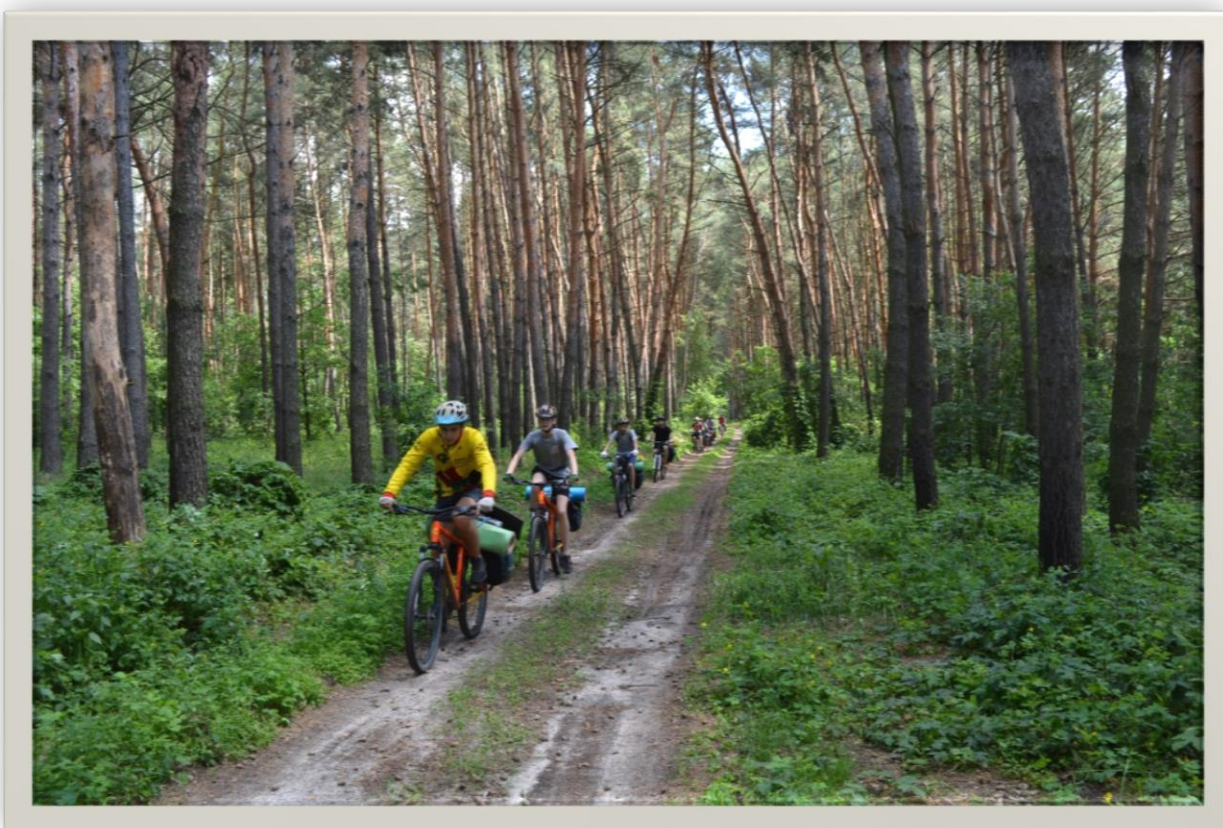

Фото 62. Їдемо ґрунтовкою через сосновий лісок

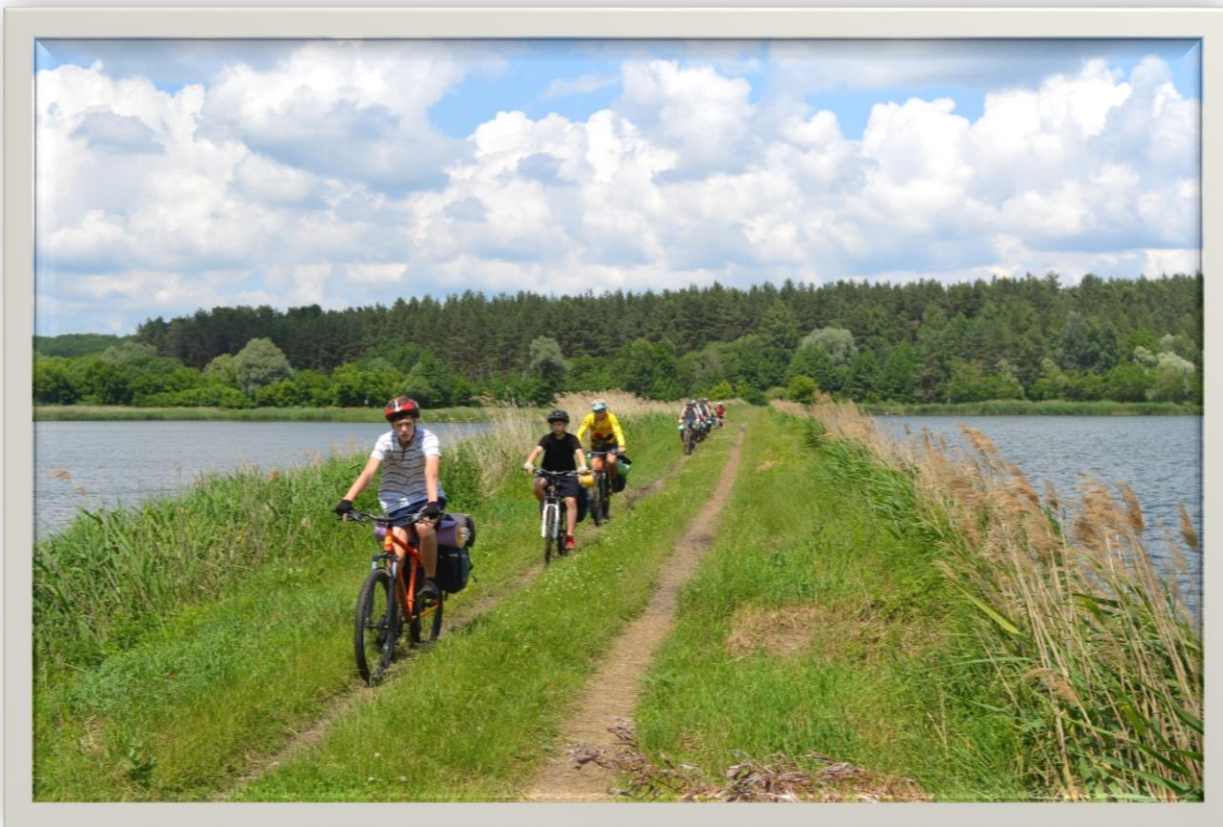

Фото 63. Грунтова дорога дамбою через ставок

Фото 64. Грунтовка через дачний масив до траси Р 45

Фото 65. Фотографуємося біля знаку с. Стінка

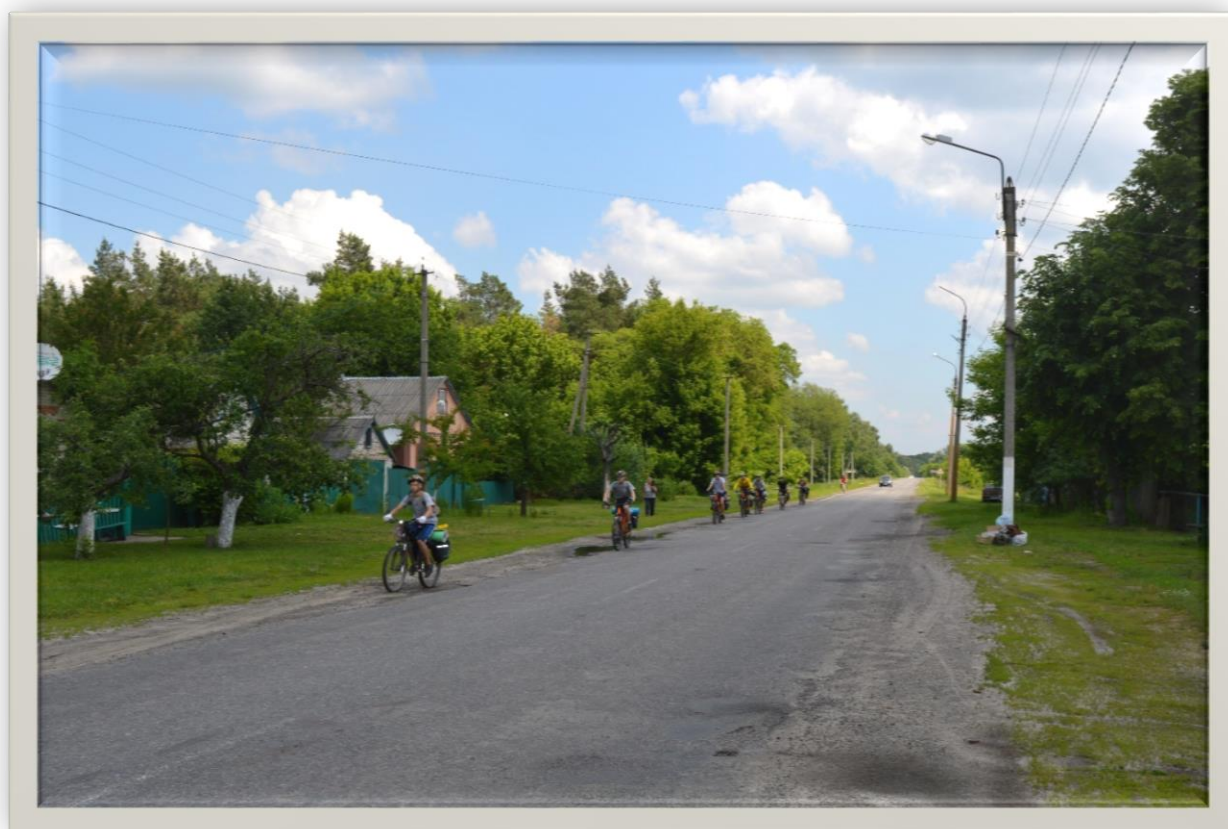

Фото 66. Їдемо крайньою вулицею с. В.Сироватка

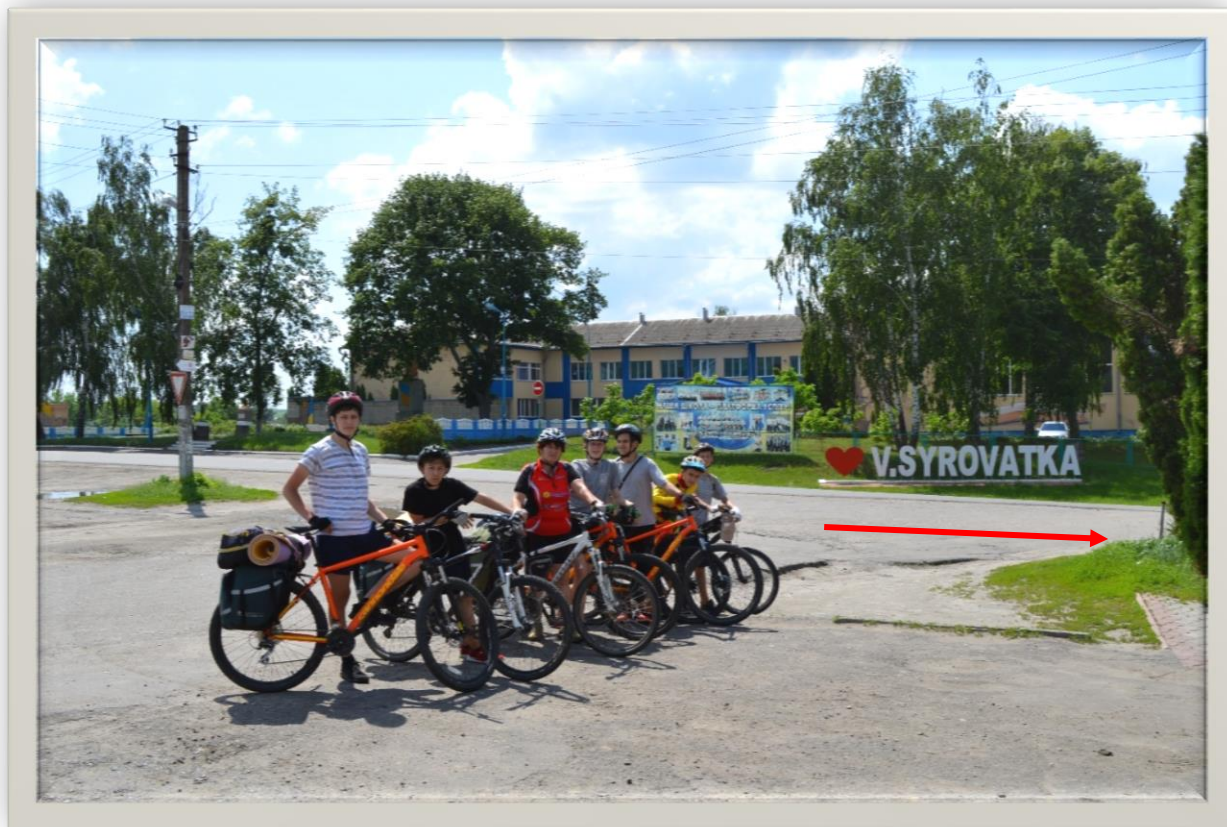

Фото 67. Фотографуємося в центрі села біля Верхньосироватської ЗОШ

Фото 68. На в'їзді в м. Суми

Плануючи маршрут, ми старалися, по можливості, уникати великих трас з дуже інтенсивним рухом та, тим паче, руху містом. Від місця на в'їзді в Суми з харківського напрямку у нас було два варіанти потрапити до кінцевого пункту маршруту: або це інтенсивний рух містом двадцять п'ять кілометрів, або перетин населеного пункту, з якого на початку ми вирушали в нашу подорож. Та і дорога через місто довша ледь не на десяток кілометрів. Тому ми два рази проїжджаємо через с. Токарі, щоб не їхати вулицями м. Суми.

В'їжджаємо в місто і через 1,8 км звертаємо вправо (ПнСх) на стару асфальтовану дорогу (**фото 69**), якою давно вже майже не користуються. Через 4,2 км за 20 хв. фотографуємося біля знаку с. Токарі (**фото 70**).

Переїжджаємо дамбу через ставок (**фото 71**) і їдемо вулицею в ПнСх напрямку до дороги, яка веде навпростець до с. Велика Чернеччина. Нам потрібно проїхати до цієї дороги 2 км селом Токарі. Долаємо потрібну відстань, повертаємо на Пн на ґрунтовку, яка сполучає ці два села. І вже за 4 км, спускаємося з гори через лісосмугу (**фото 72**). Проїхавши покращеною ґрунтовкою до села, а потім і крайніми вулицями Великої Чернеччини, виїжджаємо на луки (**фото 73**), які приводять нас до р. Псел.

Нікуди поспішати вже не треба, ми майже на потрібному місці. Користуємося ще однією можливістю, скупатися у річці, бо день видався занадто спекотний. Робимо привал.

Далі продовжуємо рух до кінцевої точки нашого маршруту знову луками (**фото 74**) в Сх напрямку. І за 2 км, о 16 годині, вже фотографуємося біля дорожнього знаку с. В. Чернеччина, на в'їзді з миропільського напрямку (**фото 75**).

Похід завершено! Маршрут походу пройдений без відхилень та змін!

Фото 69. Стара асфальтована дорога полями до с. Токарі

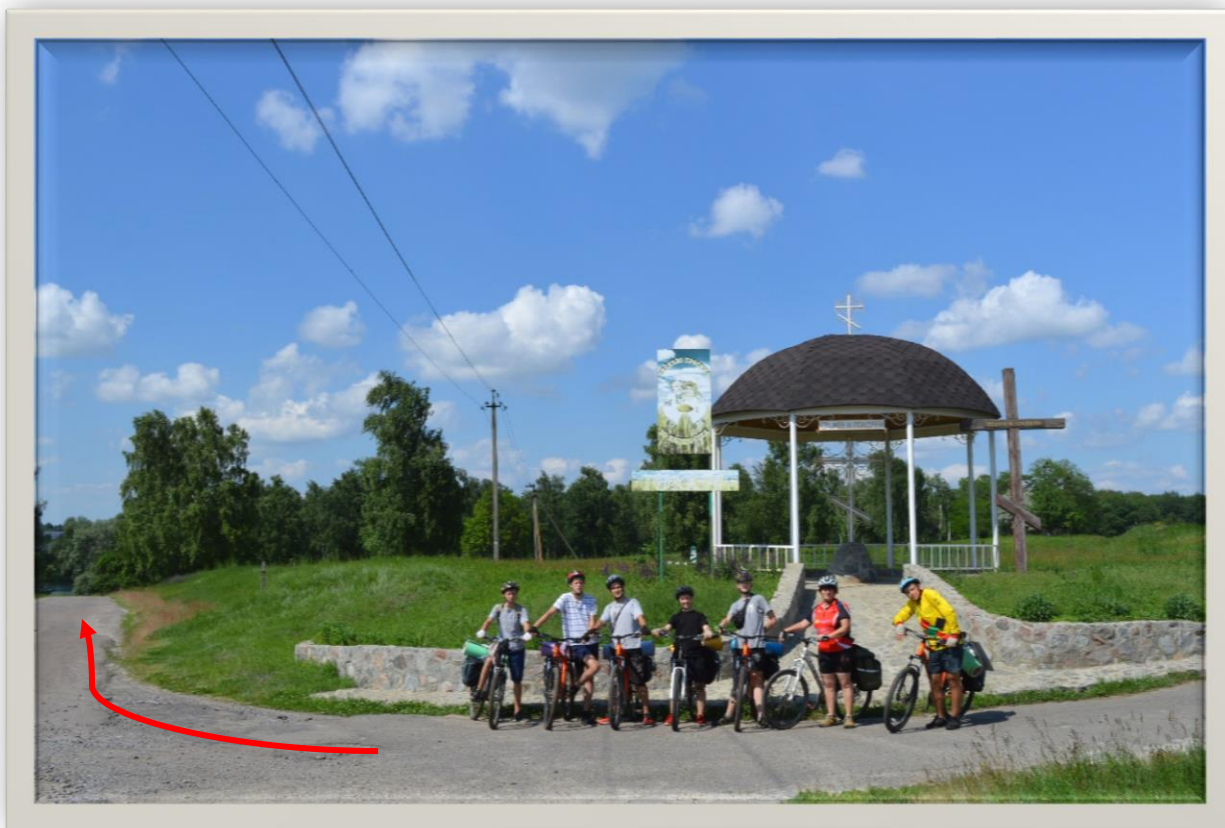

Фото 70. Біля альтанки на в'їзді в с. Токарі

Фото 71. Їдемо дамбою через ставок в с. Токарі

Фото 72. Спуск з гори через лісосмугу між селами Токарі та Велика Чернеччина

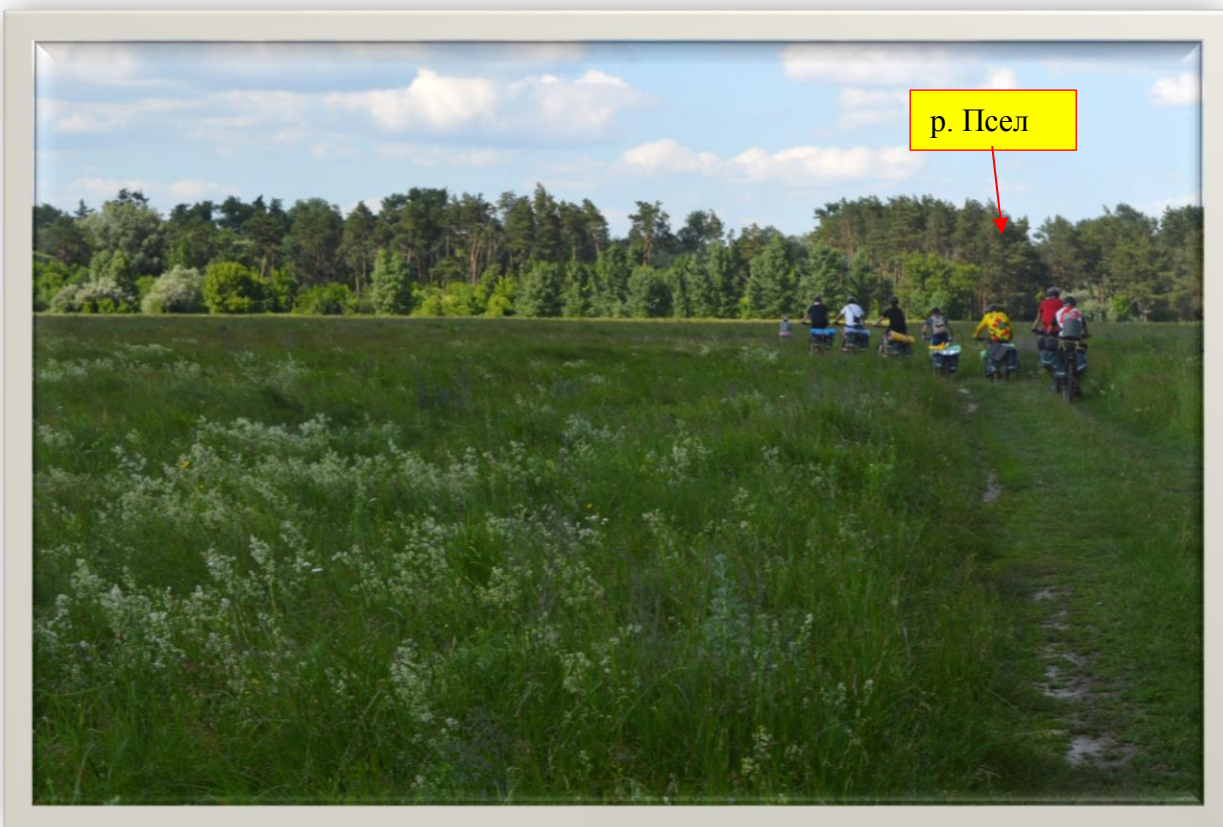

Фото 73. Грунтова дорога луками між с. В Чернеччина та р. Псел

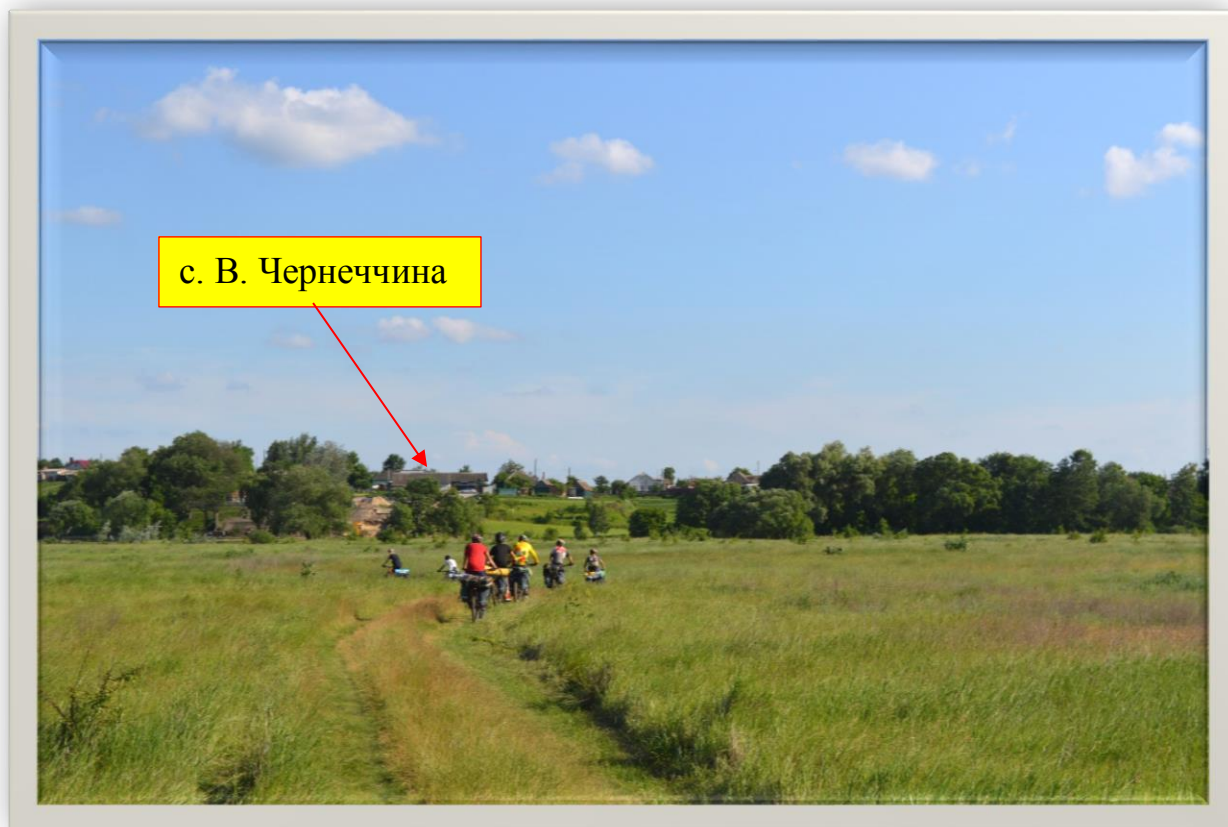

Фото 74. Грунтовка луками від річки до дорожнього знаку с. Велика Чернеччина

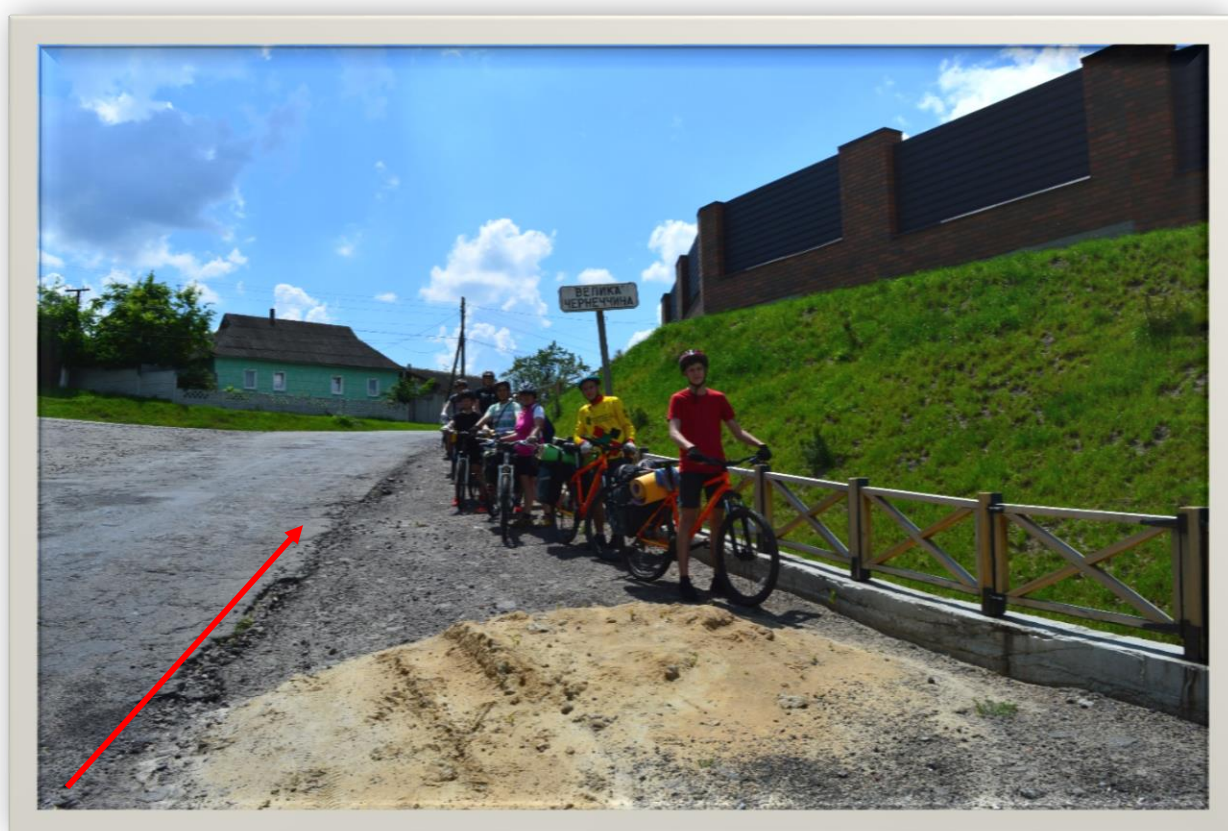
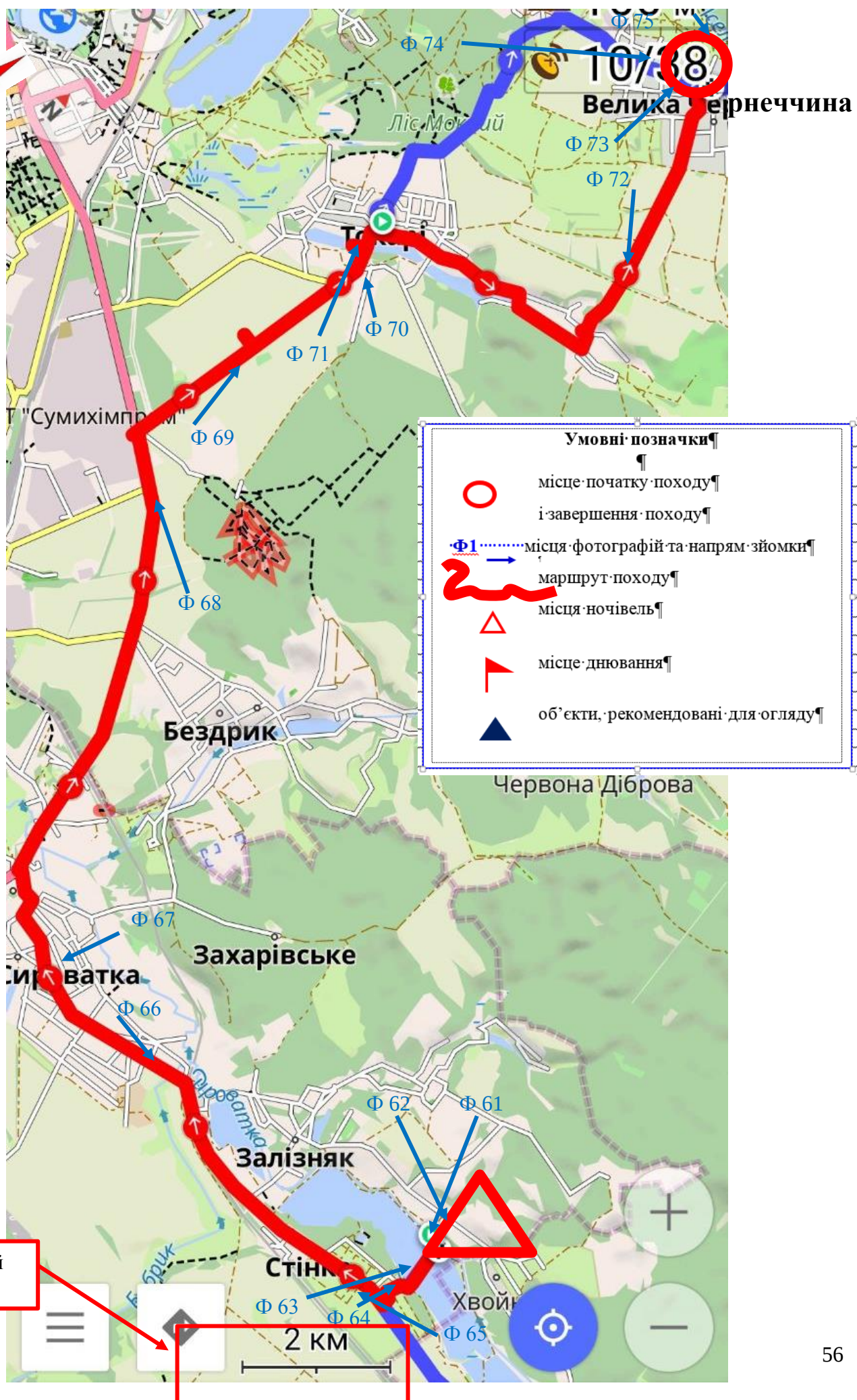

Фото 75. Кінцева точка нашого маршруту – с. Велика Чернеччина

ОПИС КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ НА МАРШРУТІ

Сумська область багата на краєзнавчі та природні об'єкти. Не знайдеться такого туристського маршруту на якому не буде природних, культурних та історичних цікавинок, які зачаровують погляд, та радують душу.

Саме тому, плануючи маршрут походу, ми вибрали темою наших краєзнавчих спостережень **«Безцінні перлини Сумщини»**.

Маршрут був цікавий і різноманітний. Він проходив здебільшого на межі лісової та лісостепової природних зон, і природничі спостереження були цікавим краєзнавчим доповненням до спортивної складової походу.

Готуючись до походу, учасники групи отримали завдання кожному підготувати повідомлення про історичні, культурні та природні об'єкти, повз які проходитиме нитка маршруту. Під час походу, через ознайомлення з інформаційними стендами, шляхом власних спостережень вихованці розширили набуті з засобах ЗМІ та Інтернет-виданнях знання з історії та природи рідного краю (**додаток 2**).

Велосипедний похід Сумським районом виявився цікавим і змістовним. Зовсім неподалік нашого міста знаходяться унікальні пам'ятки природи, багатий матеріал для вивчення історії від давніх часів до наших днів. Маршрут багатий на природні пам'ятки та мальовничі куточки природи.

Ми відвідали, прогулялися, помилувалися, відпочили, дослідили:

- **гідрологічну пам'ятку природи місцевого значення «Джерело Вакалівське»** з питною водою гідрокарбонатним кальцієво-магнієвим залізистим складом (**фото 13, 14, 15, 76**) ;
- **територію парку-пам'ятки «Кияницький» – палацу та маєтку Ліщинських з ландшафтним дендропарком**, який розташований на березі величезного ставка, штучно створеного на р. Олешня (**фото 19, 20, 77**);
- **крейдянні кар'єри та унікальні пагорби**, які утворилися в результаті танення льодовика з унікальним мальовничим ландшафтом та реліктовими рослинами в **ландшафтному заказнику «Могрицький»** (**фото 28, 29, 30, 78, 79, 80, 81, 82, 83**);
- **напилися смачної джерельної води у криничках сіл Токарі, Могриця та Запсілля (фото 41);**
- **Миколаївський монастир** з унікальним старовинним храмом кінця XIX ст. в с. Миропілля (**фото 43**);
- **насолодилися краєвидами на берегах р. Псел в с. В. Чернеччина, с. Могриця, с. Запсілля (фото 27, 31);**
- **мальовничі місця на березі р. Сироватка** неподалік від сіл Залізняк та Стінка (**фото 58, 59, 60, 61, 63**);

Звіт про похід було презентовано на підсумковій конференції обласного етапу змагань зі спортивних туристських походів 4 грудня 2021 року в комунальному закладі Сумської обласної ради – обласному центрі позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю (**фото 84, 85**).

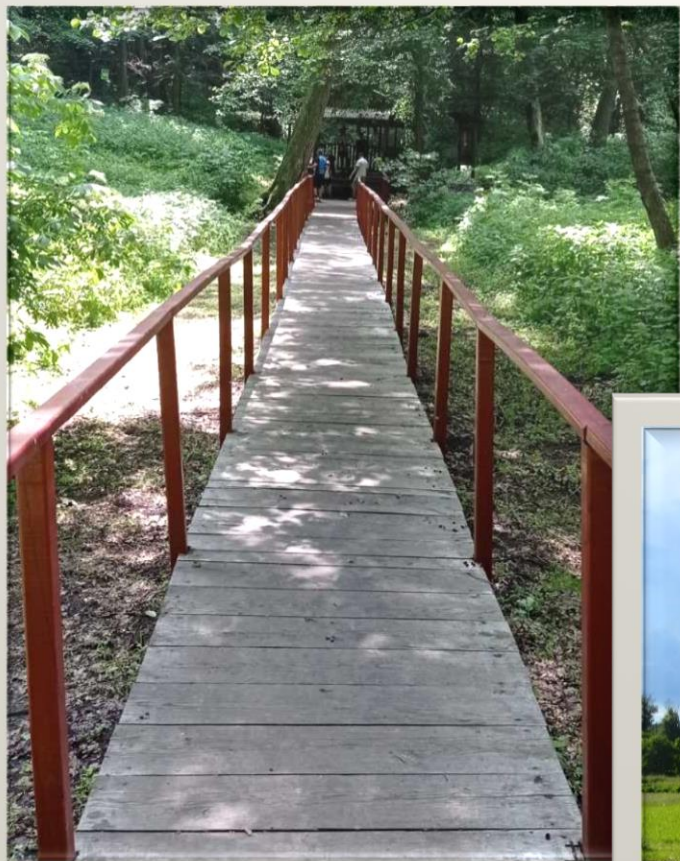

Фото 76. Джерело «Вакалівське»

Фото 77. Палац Ліщинських

Фото 78, 79, 80, 81, 82, 83. Ландшафтний заказник «Могрицький»

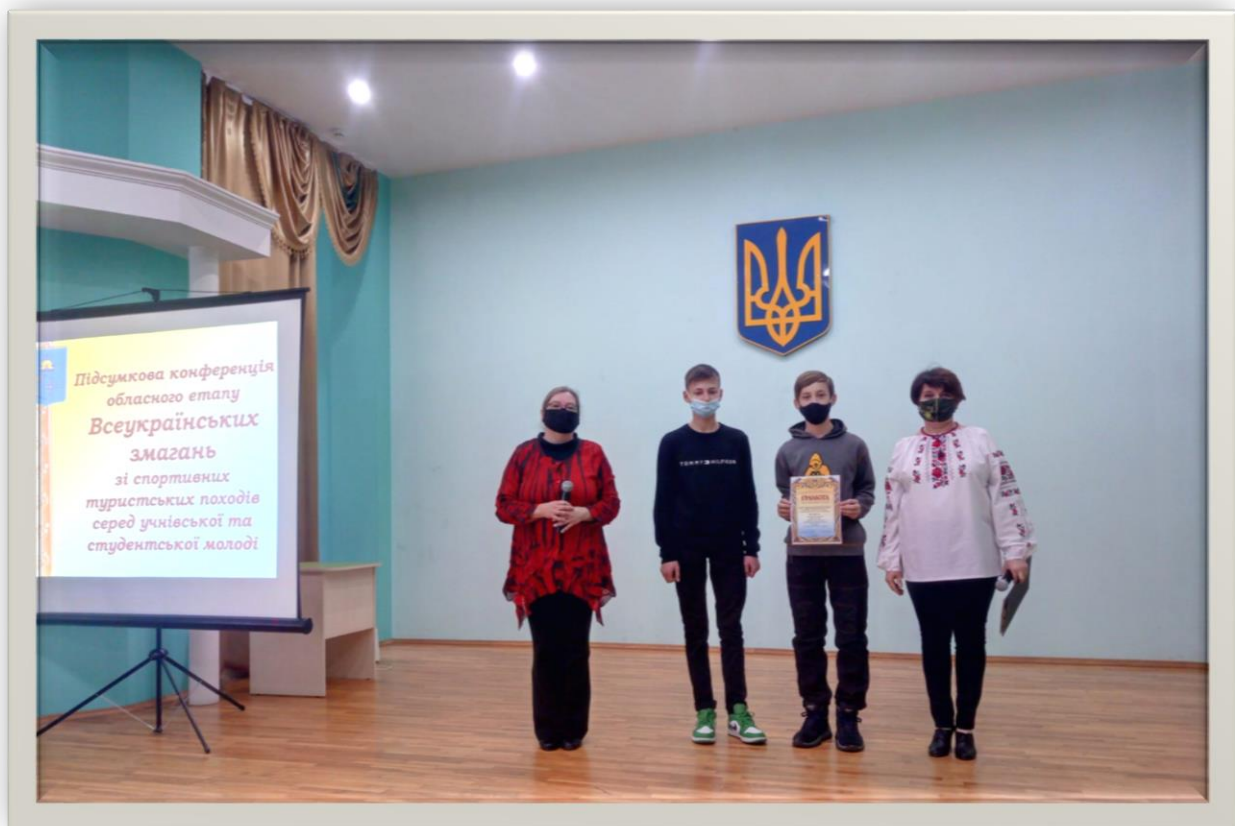

Фото 84, 85. Презентація походу на підсумковій конференції обласного етапу Всеукраїнських змагань зі спортивних туристських походів серед учнівської та студентської молоді 4.12.2021 року в Сумському обласному центрі позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю

ПІДСУМКИ. ВИСНОВКИ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Похід було пройдено у заявлені терміни всією групою. Відхилень від запланованого маршруту не було.

При плануванні маршруту була використана програма GPSies.com та Okad для більш точних розрахунків кілометражу. Всі відстані, які подолали під час походу, проміряні двома велокомп'ютерами.

Під час походу використовували карту «Сумська область» 2015 р. М 1:200 000 для всього походу та навігаційні програми Windi Maps та OsmAnd.

Район подорожі вибраний таким чином, щоб перешкоди, що зустрічаються на місцевості, не потребували додаткового туристського спорядження для їх подолання.

Маршрут пролягає територією з добре розвиненою сіткою доріг. У разі виникнення аварійної ситуації виходи з маршруту на автомобільні шляхи: з ділянки Токарі – Липняк: на траси Н 12 та Т 19 01; з ділянки Вакалівщина – Кияниця: на трасу Т 19 01.

Під час походу використовувалося спеціальне спорядження, що рекомендується для велосипедних походів: велосипедні рюкзаки (зі світловідбиваючими смужками), велокаски, велоперчатки. Для походу були використані спортивні велосипеди (mounting bike), завдяки цьому весь маршрут було пройдено без особливих ускладнень.

Для такої подорожі рекомендується мати ремнабір: кілька запасних камер; набір для ремонту велокамер; велосипедний цеп; змазка для цепу; набір велосипедних ключів (шестигранників і ріжкових); насос.

Місця ночівель у цьому поході можуть бути рекомендовані для всіх категорійних походів з пішохідного та велосипедного туризму. Густа річкова сітка, численні озера та ставки, кринички, джерела позбавляють проблеми пошуку технічної та питної води. Та і місцеві жителі привітні і завжди готові допомогти і воду для нашої групи давали на перше ж прохання.

Маршрут багатий на природні та історичні пам'ятки та мальовничі куточки. Рекомендуємо: відвідати гідрологічну пам'ятку природи місцевого значення «Джерело Вакалівське»; прогулятися територією парку-пам'ятки «Кияницький» – палацу та маєтку Ліщинських з ландшафтним дендропарком; відпочити в мальовничих місцях на берегах р. Псел в с. В. Чернеччина, с. Могриця, с. Запсілля та на р. Сироватка неподалік від сіл Залізник та Стінка; дослідити крейдові кар'єри та унікальні пагорби з мальовничим ландшафтом та реліктовими рослинами в ландшафтному заказнику «Могрицький»; відвідати Миколаївський монастир з унікальним старовинним храмом кінця XIX ст. в с. Миропілля.

Маршрут цікавий у спортивному і краєзнавчому аспектах. Для його подолання учасникам потрібно мати гарну фізичну й технічну підготовку. Найкращий період для проведення подорожі червень-серпень. Через ймовірність опадів потрібно мати накидки від дощу.

Усі учасники походу перед виходом на маршрут здали залік на знання «Правил дорожнього руху України». Завдяки цьому під час походу не було жодного інциденту.

Інформація про похід розміщена на сайті: www.ospo.sumy.ua

*Інформація про екскурсійні об'єкти***Розклад роботи музеїв**

с. Миропілля

музей Миропільського краю (працює у приміщенні Миропільського центру дитячої та юнацької творчості)

вул. Центральна, буд.125

вівторок-субота 8.00 - 17.00

м. Суми

- краєзнавчий музей: вул. Герасима Кондрат'єва, 2, вул. Покровська, 2

тел. 0542-22-14-41

режим роботи: з 10.00 до 17.00

вихідний – понеділок

вартість екскурсії:

20 грн. для дорослих, 10 грн. для дітей

- художній музей: Покровська площа, 1

тел. 8(0542)220576

режим роботи: з 10.00 до 17.00

вихідний – понеділок

вартість екскурсії:

40 грн. для дорослих, 20 грн. для дітей

- народний музей історії альпінізму:

Сумський міський палац дітей та юнацтва,

вул. Соборна, 37

тел. 0542-22-22-29

- будинок-музей А.П. Чехова:

вул. Чехова, 79

тел. 0542-25-11-96

сайт: www.chekhov.sumy.ua

e-mail: chekhov-sumy @ Rambler

режим роботи: з 10.00 до 17.00

вихідний – п'ятниця

вартість екскурсії: 16 гривень.

На території міста Суми знаходяться пам'ятки історії загальнодержавного значення: Воскресенський кафедральний собор, Спасо-Преображенський кафедральний собор, Іллінська, Петропавловська, Пантелеймонівська, Троїцька церкви.

Екскурсію (автобусну або пішохідну) можна замовити в туристсько-краєзнавчому відділі Обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю, вул. Серпнева, 14-а, м. Суми, 40007, тел/факс. (0542) 33-11-85, тел. 33-52-37 E-mail: osvita.cocpo@sm.gov.ua

МАРШРУТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

Маршрут розглянули члени КЗСОП-ОЦПО та РТМ МКК:
(назва маршрутно-кваліфікаційної комісії)

1. Кондратенко Д.Є.
(прізвище, ініціали)
2. Мараховський М.Є.
(прізвище, ініціали)

Особливі вказівки (про реєстрацію в аварійно-рятувальній службі та інші): _____

Група під керівництвом Мараховської З.А.
(прізвище, ім'я, по батькові)

має (не має) право здійснити даний похід З с. с. складності
по території області з 15 до 20 червня 2021 р.
Звіт про похід подати у формі письмово
(усний, скорочений письмовий з фотографіями)
Штамп МКК
маршрутно-кваліфікаційна
Голова МКК «1» 06 2021 р.
комісія
218-00-1Н013000

Висновок МКК про залік походу

Похід оцінено: третього ступеню складності
(ступінь складності за наявності)

Зараховано досвід подолання локальних перешкод: _____

Довідки про залік походу видані у кількості 7 штук.

Комунальний заклад
Штамп МКК
обласний центр позашкільної освіти
та роботи з талановитою молоддю
Голова МКК «1» 06 2021 р.
маршрутно-кваліфікаційна
комісія
218-00-1Н013000

(Кондратенко Д.Є.)
(прізвище, ініціали)

Додаток №2
до наказу 9-А від «29» січня 2015 року

МАРШРУТНИЙ ЛИСТ № 3Вело/21

некатегорійного спортивного туристського походу

Група туристів комунального закладу Сумської обласної
ради – обласного центру позашкільної освіти та роботи з
талановитою молоддю

у складі 9 осіб
здійснює з 15 червня 2021 р. до 20 червня 2021 р.
велосипедний некатегорійний спортивний туристський похід третього
ступеню складності
територією Сумської області
за маршрутом: с. Токарі – с. Бітиця – джерело Вакалівське –
с. Кияниця – с. Мар'їне – с. Могриця – р. Псел (біля с. Могриця) –
с. Велика Рибиця – с. Миропілля – с. Мала Рибиця – с. Осоївка –
р. Сироватка (біля с. Залізник) – с. Верхня Сироватка – м. Суми –
с. Токарі – с. Велика Чернеччина

Керівник групи З. Мараховська
Зоя Анатоліївна,
0667083130

Заступник керівника Мараховський
Станіслав Олексійович,
0994004520

Директор
КЗ СОП – ОЦПО та РТМ
Лариса ТИХЕНКО

«01» 06 2021 р.

СПИСОК УЧАСНИКІВ

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата народження	Туристська підготовка* (вказати походи вищих класів з даного виду туризму, район походу, а також досвід: У – учасник, К – керівник)	Розподіл обов'язків в групі
1.	Мараховська Зоя Анатоліївна	14.08.1968	- IV, Румунія 2018	керівник
2.	Мараховський Станіслав Олексійович	27.10.1966	К- IV, Карпати 2018	заступник керівника
3.	Поляков Іван Сергійович	14.06.2006	У ступеневий, Сумська обл., 2021, травень	літописець
4.	Речембей Максим Сергійович	23.03.2005	У I категорія, Одеська обл., 2019, червень	відповідальний за спорядження
5.	Мироненко Дмитро Олександрович	03.12.2004	У I категорія, Одеська обл., 2019, червень	відповідальний за спорядження
6.	Гришко Станіслав Олександрович	23.01.2005	У I категорія, Одеська обл., 2019, червень	відповідальний за ремонт велосипедів
7.	Артеменко Данило Романович	31.03.2004	У I категорія, Одеська обл., 2019, червень	завгосп
8.	Черниш Дмитро Андрійович	03.03.2007	У ступеневий, Сумська обл., 2021, травень	фотограф
9.	Лук'янчиков Андрій Віталійович	30.10.2006	У I категорія, Сумська обл., 2021, травень	картограф

Примітки _____

МАРШРУТ ПОХОДУ, ПОГОДЖЕНИЙ З МКК

Дата	Відрізок маршруту та локальні перешкоди	Відстань (км)	Засіб пересування	Відмітка на маршруті
15.06	с. Токарі – Вакалівське джерело	21	велосипед	
16.06	Вакалівське джерело – р. Псел (біля с. Могриця)	26	велосипед	
17.06	Днювання			
18.06	р. Псел (біля с. Могриця) – с. Мала Рибиця	29	велосипед	
19.06	с. Мала Рибиця – р. Сироватка (біля с. Залізняк)	24	велосипед	
20.06	р. Сироватка (біля с. Залізняк) – с. Велика Чернеччина	33	велосипед	

Всього активними засобами пересування 133 км
Копія карти або картосхеми з нанесеним маршрутом додається.

Керівник групи З. Мараховська (Мараховська З.А.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

Контрольні терміни повідомлень:

«15» 06 20 21 р. за адресою 095 220 84 86
кому Білецький О.М. з с. Токарі
«20» 06 20 21 р. за адресою 095 220 84 86
кому Білецький О.М. з с. В. Чернеччина

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО КРАЄЗНАВЧІ ОБ'ЄКТИ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення «Джерело Вакалівське»

*Повідомлення підготував
Речембей Максим*

Джерело Вакалівське — гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення. Об'єкт природно-заповідного фонду Сумської області. Розташована в межах Сумського району Сумської області, на північ від села Вакалівщина.

Площа 1 га. Оголошена рішенням Сумського облвиконкому № 306 20.06.1972 року № 305. Перебуває у віданні ДП «Сумське лісове господарство».

Статус надано для збереження підземного джерела з лікувальною мінеральною водою. Джерело і територія біля нього впорядковане, має інформаційно-охоронну таблицю.

Проблема офіційного реєстру

Станом на 1.01.2016 року об'єкт не міститься в офіційних переліках територій та об'єктів природно-заповідного фонду, оприлюднених на Єдиному державному веб-порталі. Проте ні в Міністерстві екології та природних ресурсів України, ні у Департаменті екології та природних ресурсів Сумської обласної державної адміністрації відсутня інформація про те, коли і яким саме рішенням було скасовано даний об'єкт природно-заповідного фонду. Отже, причина і дата скасування на сьогодні невідома.

Властивості джерела

У 1966 році за проханням Сумського обласного управління санепідстанції Одеським НДІ курортології та фізіотерапії був проведений хімічний аналіз води Вакалівського мінерального джерела.

Джерело розташоване у Балці Ловушка урочища Вакалівщина поруч з однойменним селом. За спогадами селян джерело існує більше 100 років. Вода цього джерела вважалась лікувальною, місцеві мешканці лікували нею різні хвороби, здебільше шлункові, але бували випадки зцілення навіть психічних розладів. Біля джерела горіла лампадка, стояла ікона, старі жінки служили молебні, бувало люди їхали сюди здалеку. Мабуть, такі відомості про джерело і спонукала обласну СЕС звернутися до Одеси, щоб встановити його цінність. Отримали такі результати:

- дебіт джерела досить потужний – 7-8 м³ за годину, або 170-200 м³ за добу;
- вода має такі фізичні властивості води:

вода прозора, зі слабким запахом сірководню. Інтенсивність запаху III бали за класифікацією Лур'є Ю.Ю. У води залізистий присмак, особливо відчутний через 2-3 години після того, як взяли пробу. Вода має ледь помітний жовтуватий колір, обумовлений скоріше наявністю гумінових кислот. Температура води дорівнює 7,2°C та не змінюється при коливаннях температури довколишнього середовища. Це дає можливість припустити, що підземні води, які живлять джерело, залягають на великій глибині. рН води – 7,2. Питома вага – 1,0005 г/см³.

На підставі отриманих даних Одеським НДІ курортологій та фізіотерапії були зроблені такі висновки та рекомендації:

1. Не дивлячись на малу мінералізацію, вода Вакалівського джерела становить певну цінність з огляду на присутність бальнеологічних активних компонентів.

2. Вода джерела гідрокарбонатна кальцієво-магнієва залізна кремніста зі значним вмістом сполук мису.
3. Вода джерела може використовуватись для лікування захворювань органів травлення, залізодефіцитних анемії та інших урологічних захворювань.
4. Воду джерела можна рекомендувати для промислового розливу як залізисту воду при вищезначених захворюваннях. Треба сказати, що залізо у складі води джерела дуже нестійке. Через 2-3 години воно відновлюється киснем. Вода становиться біла, як молоко. Щоб стабілізувати нестійкий компонент, потрібно додати в ємкість з водою аскорбінової кислоти (вітамін С), або наситити воду вуглецевим газом за допомогою наявних у магазинах балончиків з вуглекислою.

У 1978 році студентами Сумського державного педагогічного інституту ім. А. С. Макаренка при виконанні дипломної роботи були повторно зроблені аналогічні хімічні аналізи води джерела. Склад води не зазнав змін.

Парк-пам'ятка «Кияницький» – палац та маєток Ліщинських з ландшафтним дендропарком

*Повідомлення підготував
Артеменко Данило*

Кияницький парк - парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення в Україні від 1972 року. Розташований у межах Сумського району Сумської області, в смт Кияниця.

Площа 55,7 га. У 1960 р. його віднесли до природно-заповідних об'єктів. Парк оголошено пам'яткою садово-паркового загальнодержавного значення постановою колегії Держкомітету Ради Міністрів Української РСР по екології і раціональному природокористуванню від 30 серпня 1990 року № 18. Положення про природоохоронний статус парку було затверджено наказом № 632 від 12 грудня 2012 року Міністерства екології та природних ресурсів України.

Пам'ятка розміщена на 30-му кілометрі автомагістралі Суми - Курськ. На території парку розташований Палац Харитоненка, який був побудований понад століття тому. Парк розміщений на східному березі великого ставу площа понад 25 га. На березі ставка в парку збудована альтанка, а парк був створений на основі кленово-липово-дубового переліску. На території парку були елементи ландшафтною та регулярної частини. Паркова територія поділялась на англійську та французьку частини. Французька частина була прикрашена скульптурами. Були розміщені екзотичні кущі та дерева. Засновники саду висаджували рослини за певним принципом. Крони дерев не створювали перешкод для проникнення світла до кущів. Від палацу до навколишньої території були спрямовані вимощені доріжки. Фонтани працювали перед будинком. Арочний міст, який створили з червоної цегли, пролягав через яр. Також на ділянці збереглись господарські будівлі. На території парку є спортивні майданчики та футбольне поле.

Історія парку-пам'ятки. З розвитком капіталізму в 2-й пол. XIX ст. на Сумщині, як і в інших районах, купці та цукрозаводчики почали орендувати або скуповувати у поміщиків садиби та землі навколо них. Поміщик Савич 1865 року продав помістя разом з лісами, ріллею, сінокосами і пасовищами, яке було його власністю, промисловцю Івану Харитоненку. Парк був закладений наприкінці 19 століття. Є припущення, що Киянський парк був сформований відповідно до ідей його нового власника. Інші джерела містять свідчення, що парк був спроектований за

участю Адольфа Абалтіна, який в 1904 році заклав парк у Сумах. У 1891 року, після смерті власника, садиба перейшла у власність племінниці Івана Харитоненка - Марії Ліщинської. Вона була дружиною сумського купця другої гільдії. На поч. 1890-х рр. в південно-західній частині Кияницького лісопаркового масиву на березі ставка збудовано двоповерховий палац у стилі Ренесанс, а перед його парадним входом на південь облаштовано просторий партер. Палац відзначався декоративним інтер'єром, чудовим зимовим садом, розкішним акваріумом.

Партер на фото 1903 р., яке зберігають краєзнавці, виглядав казково: газони, невеликі декоративні кущі та квіти створювали чудову пейзажну картину біля споруди. 1895 року на Петропавловській площі відбулась сільськогосподарська виставка, участь в якій брала Марія Ліщинська, представляючи павільйон з квітами. Біля головної споруди комплексу зростали декоративні кущі, розташовувались газони. Під час громадянської війни 1917–1918 років територія була спустошена, палац спалено. Роками пізніше частину ділянки відновили, палац відбудований у початковому вигляді. За радянських часів в палаці та на парковій території була розміщена туристична база. Парк став частиною земель радгоспу імені С. Кірова. 1960 року паркова територія почала значитись в переліку природно-заповідних об'єктів. В ХХІ столітті природоохоронна територія потребує реконструкції. Ректор Сумського національного аграрного університету, на балансі якого з 2000 року перебуває парк, повідомив, що планується проведення робіт для відновлення парку. Для цього мають бути залучені німецькі технології. Анонсовано відновлення проведення екскурсій.

Рослинність парку. На території Кияницького парку зростали модрина, ялини, сосни та дерева липово-дубового лісового масиву. Поблизу доріжок, галявин та лісових прогалин були висаджені ялина європейська та сосна Веймутова. Стали поширеними клен цукристий, платан західний, гінкго дволопатеве та ялівець віргінський. На території парку зростають дуби, вік яких становить 250 - 300 років та ялини, модрина та сосни, висота яких перевищує 25 метрів. Товщина стовбурів приблизно дорівнює 60 - 80 сантиметрів. Зростають ясени, дуби та клени. Гінкго дволопатеве та платан західний були висаджені на території парку понад 125 років тому. Гінкго представлене трьома особинами, які через близьке розміщення мають деформовану крону. Найвище дерево в біогрупі досягає 12 м. Товщина стовбура - понад 50 см. Платан західний заввишки понад 12 м. Зростає дуб, вік якого 700 років. Рослинні насадження періодично поповнювались спеціалістами та населенням Кияниці. На території Киянського парку зростає береза повисла, тополя біла, липа серцелиста, клен гостролистий, ясен звичайний, дуб звичайний, бруслина європейська, бруслина бородавчата, жимолость татарська, бузина червона, бузина чорна, жостір проносний, ліщина звичайна. Були насаджені нові види дерев: липа європейська, дуб північний, гіркокаштан червоний, гіркокаштан звичайний, лох вузьколистий, бархат амурський. Поширення набули липа широколиста форма розсіченолиста, вільха клейка форми розсіченолиста, бузок звичайний, таволга верболиста, птелея трилиста, горобинник горобинолистий, свидина кров'яна. Дендрологічна колекція природоохоронного об'єкту представлена 29 родинами рослин: тисовими, сосновими, гінкговими, кипарисовими, голонасінними. Є 25 родин квіткових рослин. На території парку всього зростає понад 100 видів та форм дерев, ліан та чагарників.

Ландшафтний заказник «Могрицький»

Повідомлення підготував

Черниш Дмитро

Могрицький заказник - ландшафтний заказник місцевого значення в Україні. Об'єкт природно-заповідного фонду Сумської області.

Розташований у межах Сумського району Сумської області, на схід від села Могриця. Площа 15,2 га. Статус надано згідно з розпорядженням голови облдержадміністрації від 14.12.1995 року № 237. Перебуває у віданні: Могрицька сільська рада.

Статус надано для збереження мальовничих крутосхилів правого корінного берега річки Псел з численними балками, порослими степовою рослинністю з ксерофітним кальцієфільним рослинним комплексом та притаманним йому тваринним світом. З півдня до заказника примикає Могрицький крейдянний кар'єр, з півночі - курган-городище.

Серед рослин представлені види занесені до Червоної книги України пирій ковилолистий, коручка чемерниковидна.

Село Могриця знаходиться на правому березі річки Псел майже на самому кордоні України. Поблизу села знайдено поселення VIII-X ст., а також курганний могильник. Також в цих місцях був знайдений залізний меч III-V століття, який в подальшому переданий в Сумській обласний краєзнавчий музей.

Але славиться це місце не тільки своєю старовиною і історичними знахідками. Ходять чутки, що там серед ярів та курганів на Івана Купала збираються відьми. Тому не дивно, що ці чарівно-гарні краї стали традиційним для проведення ленд-арт-симпозіумів, під час яких сюди з'їжджаються митці з усього світу.

Тут унікальний мальовничий ландшафт: поєднання звивистої річки, безкраїх полів, пагорбів, ярів і крейдяних кар'єрів. Пагорби – це сліди танення льодовика, а крейда в кар'єрах – залишки скелетів древніх морських тварин.

Миколаївський монастир кінця XIX ст. в с. Миропілля

Повідомлення підготував

Гришко Станіслав

У глибинці Сумської області, за кілька кілометрів від кордону з Росією, є дуже цікавий населений пункт – с. Миропілля. Колись воно було великим і розвинутим містом, із заводами та купецькими маєтками. Перипетії історії, в першу чергу буремні роки колективізації та голодомору, призвели до того, що місто стало селом, хай і досить великим. Його населення зменшилося з 20 до 2,8 тисяч. Про колишню велич нагадують старовинні напівзакинуті будівлі, а також велична Миколаївська церква, що знаходиться на території однойменного монастиря. Цей храм і є головною пам'яткою Миропілля і однією з найцікавіших на Сумщині.

Побудована Миколаївська церква у 1885 року на місці старої дерев'яної церкви, у 1930-ті частково зруйнована, нині використовується за призначенням. Значного розміру, цегляна, чотиристовпна, однобанна, трипрестольна, в стилі історизму з елементами пізнього класицизму та «російського» стилю. Має п'ятиярусну прямокутну стовпоподібну дзвіницю заввишки 50 метрів.

Цікаво, що Миропілля може «потягатися» за першість із Сумами. Воно отримало статус міста вже у 1670 році (тоді як Суми — у 1780 році). В наступному році тут заснували Білогородський монастир, відомий як Миколаївська пустинь.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Заповідники і національні парки України. Мінекобезпеки України. - К.: Вища школа, 1999. - 247 с.
2. Звіти про спортивно-туристські походи – переможці обласного етапу змагань зі спортивних походів серед учнівської та студентської молоді–
Доступний з: <[http:// www. ospo.sumy.ua](http://www.ospo.sumy.ua)>
3. История городов и сел Украинской ССР. Сумська область - К.: Гл. ред. УСЭ, 1980. - 657 с.
4. Правила дорожнього руху
5. Медицинский справочник туриста - М.: ФИС, 1986. - 67 с.
6. Маренич О. М., Шищенко П. Г. Фізична географія України : підр. – 3-тє видання, стер. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2006. – 511с.
7. Масляк П. О., Шищенко П. Г. Хрестоматія з географії України : посібн. для вчителя. – К. : Генеза, 1994. – 448с.
8. Медицинский справочник туриста. – М.: ФИС, 1986. – 67с.
9. Мусієнко М. М. Екологія рослин : підр. – К. : Либідь, 2006. – 432с.
10. Организация и проведение туристских походов. – М.: ФИС, 1987. – 219с.
11. Питание в туристских путешествиях. – М.: ФИС, 1986. – 143с.
12. Походи з учнівською та студентською молоддю: інф. – метод. вісн./ уп. О.М. Білецька. – Суми: ОЦПО та РТМ, 2015. – 58 с.
13. Туристу о природе. - М.: ФИС, 1986. - 187 с.
14. Четвертая грань туризма. - М. : ФИС, 1984. - 150 с.